

Místní akční plán vzdělávání pro území ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí a Česká Třebová III

CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022877

A.ANALYTICKÁ ČÁST DOKUMENTU

Verze č. 6.0 s účinností od 24. 11. 2023

OBSAH:

SEZNAM ZKRATEK:	4
1. Analytická část	5
1.1 Obecná část analýzy	6
1.1.1 Základní informace o řešeném území	6
1.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání	10
1.1.2.1 Strategie na regionální úrovni	10
1.1.2.2 Strategie na vyšších územních úrovních	13
1.1.2.3 Strategie na národní úrovni	17
1.1.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření	26
1.1.3.1 Dotazníkové šetření realizované MŠMT	26
1.1.3.1.1 Souhrnné informace k výstupům dotazníkového šetření realizovaného MŠMT	26
1.1.3.1.2 Inkluzivní/společné vzdělávání – mateřské školy	29
1.1.3.1.3 Inkluzivní/společné vzdělávání – základní školy	30
1.1.3.1.4 Rozvoj čtenářské pregramotnosti	31
1.1.3.1.5 Rozvoj čtenářské gramotnosti	31
1.1.3.1.6 Rozvoj matematické pregramotnosti	32
1.1.3.1.7 Rozvoj matematické gramotnosti	32
1.1.3.1.8 Rozvoj jazykové gramotnosti	33
1.1.3.1.9 Další oblasti	33
1.1.3.2 Agregovaný popis potřeb škol	34
1.1.3.3 Dotazníkové šetření dle Metodiky rovných příležitostí	34
1.1.3.4 Online výuka – dotazníkové šetření	34
1.1.3.5 Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluivity v území MAP včetně srovnání se situací v ČR	37
1.1.3.6 Informace o stavu integrace ukrajinských dětí a žáků do škol z MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová	43
1.1.4 Charakteristika školství v řešeném území	44
1.1.4.1 Předškolní vzdělávání	47
1.1.4.2 Základní vzdělávání	54
1.1.4.3 Dostupnost a rozbor školních jídelen	64

1.1.4.4	Základní umělecké vzdělávání a jeho dostupnost a rozbor v řešeném území	64
1.1.4.5	Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území	65
1.1.5	Zajištění dopravní dostupnosti škol v území	66
1.1.5.1	Předškolní vzdělávání	66
1.1.5.2	Základní vzdělávání.....	66
1.1.6	Sociální situace	68
1.1.6.1	Sociálně patologické jevy	68
1.1.6.2	Výskyt sociálně vyloučené lokality	68
1.1.6.3	Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče poskytované v regionu (nizkoprahové kluby, odpolední kluby, rodinná centra, mateřská centra atd.).....	69
1.1.7	Návaznost na dokončené základní vzdělávání	70
1.1.7.1	Vazba na středoškolské vzdělávání – učiliště, gymnázia, obchodní akademie, průmyslové školy apod.....	70
1.1.7.2	Možnosti uplatnění na trhu práce.....	71
1.2	Specifická část analýzy.....	72
1.2.1	Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.	72
1.2.2	Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území	75
ZDROJE:	78

SEZNAM ZKRATEK:

ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČR	Česká republika
DDM	Dům dětí a mládeže
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EP	Environmentální poradenství
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
KAP	Krajský akční plán vzdělávání
IROP	Integrovaný regionální operační program
MAP	Místní akční plán vzdělávání
MAS	Místní akční skupina
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠ	Mateřská škola
OP	Operační program
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Podpůrné opatření
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PV	Předškolní vzdělávání
RSK	Regionální stálá konference
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŘO OP VVV	Řídící orgán Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání
SPC	Speciální pedagogické centrum
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SŠ	Střední škola
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ŠZ	Školské zařízení
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
ZV	Základní vzdělávání

1. Analytická část

Tato verze analytické části dokumentu navazuje na verze zpracované v rámci projektu Místní akční plán vzdělávání pro území ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (reg. č. CZ.0.3.68/0.0/0.0/15_005/0000128) a v rámci projektu Místní akční plán vzdělávání pro území ve správní obvodu obcí s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí a Česká Třebová II (reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008612).

Aktualizace analytické části vychází ze zpracovaného dokumentu, který byl schválen Řídícím výborem na konci projektu MAP II 26. 4. 2022. Dalšími vstupy pro aktualizaci analytické části jsou podklady, které ukládá zohlednit závazná metodika tvorby projektu zadaná řídicím orgánem. Jedná se o:

- Doplnění poznatků z aktuálních existujících strategických záměrů a dokumentů v oblasti vzdělávání, pokud došlo k jejich aktualizaci nebo byly vytvořeny nové.
- Agregované výsledky dotazníkového šetření, poskytnuté ŘO OP VVV realizačním týmům MAP.
- Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkuzivity v území MAP včetně srovnání se situací v ČR (Agregovaný popis potřeb škol zájmového území, výroční a aktuální tematické zprávy ČŠI, zprávy o šetření PISA, TALIS v ČR, příp. jiné mezinárodní studie).
- Výstupy z evaluací realizovaných v MAP II.
- Průběžného vyhodnocování akčních plánů.

Aktualizace analytické části je diskutována se školami, pracovními skupinami, Řídícím výborem MAP a je poskytována všem aktérům, kteří se věnují věkové skupině dětí a žáků do 15 let.

1.1 Obecná část analýzy

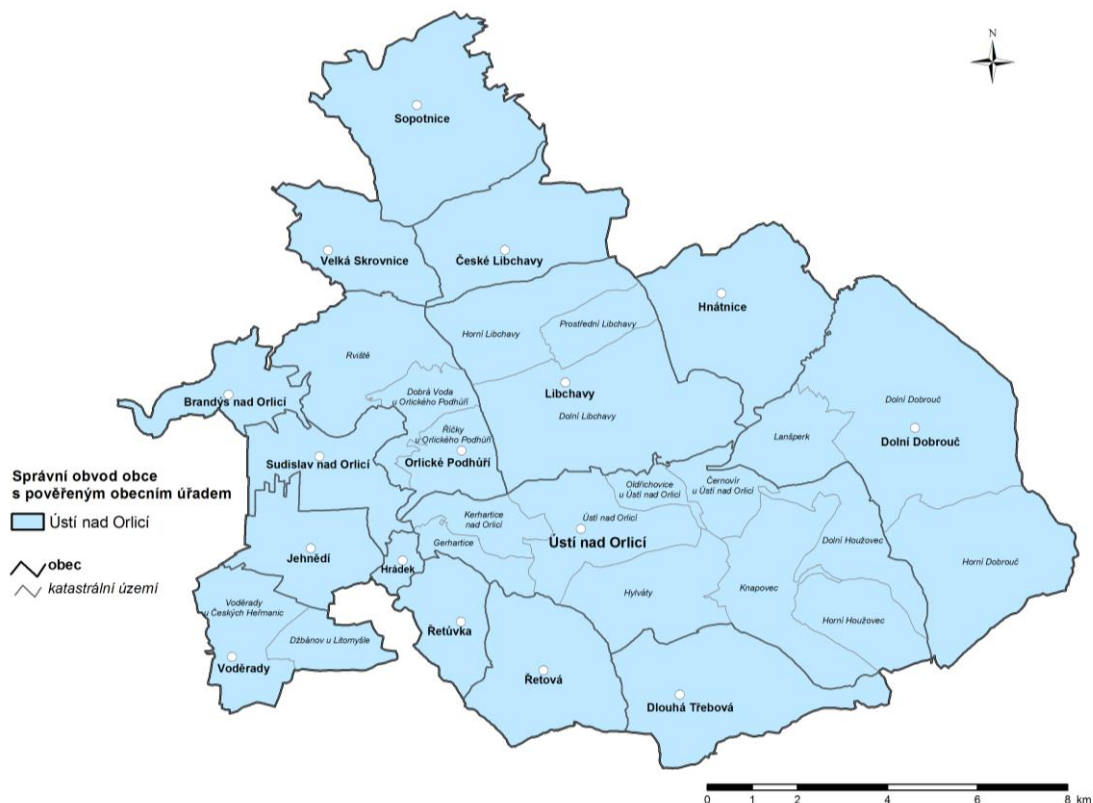
1.1.1 Základní informace o řešeném území

Projekt Místní akční plán vzdělávání je realizován na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí a Česká Třebová. Na základě dostupnosti statických dat jsou některé části analytické části dokumentu zpracovány odděleně pro jednotlivé správní obvody.

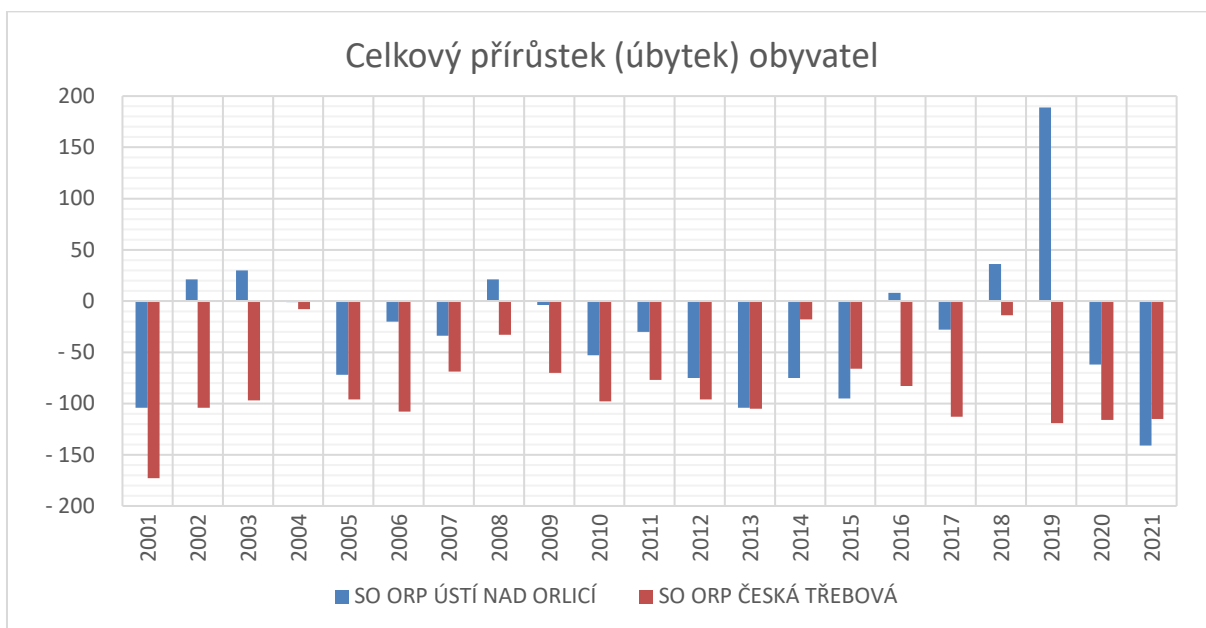
Správní obvod obce s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí

Správní obvod ORP Ústí nad Orlicí leží v severovýchodní části Pardubického kraje a sousedí s Žamberkem, Lanškrouskem, Českořebovskem, Litomyšlskem, Vysokomýtskem a Rychnovskem. Území Orlickoústecka je s rozlohou 19 051 ha (ČSÚ, 2022) v krajském porovnání správních obvodů ORP třetím nejmenším po Českořebovsku a Králicku. Území zahrnuje 16 obcí (obr. 1).

K 31. 3. 2022 žilo na Orlickoústecku 26 135 obyvatel (ČSÚ, 2022). Vývoj počtu obyvatel od roku 2001 do roku 2020 je znázorněn pomocí celkového přírůstku/úbytku obyvatel na obr. 2. Zatímco v předchozích letech docházelo k nepatrnému úbytku obyvatel na Orlickoústecku mezi lety 2018 a 2019 dochází k nárůstu. Oproti nárůstu počtu obyvatel v letech 2018 a 2019, dochází od roku 2020 k opětovnému úbytku obyvatel. Ve městech Ústí nad Orlicí a Brandýse nad Orlicí žije více jak polovina obyvatel SO ORP - 58,6 % (ČSÚ, 2022). Hustota zalidnění 139,2 osob/km² (ČSÚ, 2022) je třetí nejvyšší po Pardubicku a Českořebovsku.

Obr. 1: Správní obvod ORP Ústí nad Orlicí (Zdroj: Český statistický úřad, 2022).

Obr. 2: Meziroční vývoj počtu obyvatel v letech 2001–2021 v SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová znázorněný pomocí celkového přírůstku/úbytku obyvatel (Zdroj: ČSÚ, 2022).

Pro potřeby tohoto dokumentu, jehož primárním cílem je mapování vzdělávací soustavy, je důležitým ukazatelem počet osob s nejvyšším dosaženým vzděláním. V tab. 1 je tento ukazatel promítnut na datech ze Sčítání lidu, domu a bytů, které proběhlo v březnu 2021. Podíl nezaměstnaných osob (tj. dosažitelných uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 15-64 let) byl ke k 31. 12. 2021 1,8 % (ČSÚ, 2022). Z hlediska odvětvové skladby zaměstnanosti pracuje nadprůměrné množství osob v terciární sféře.

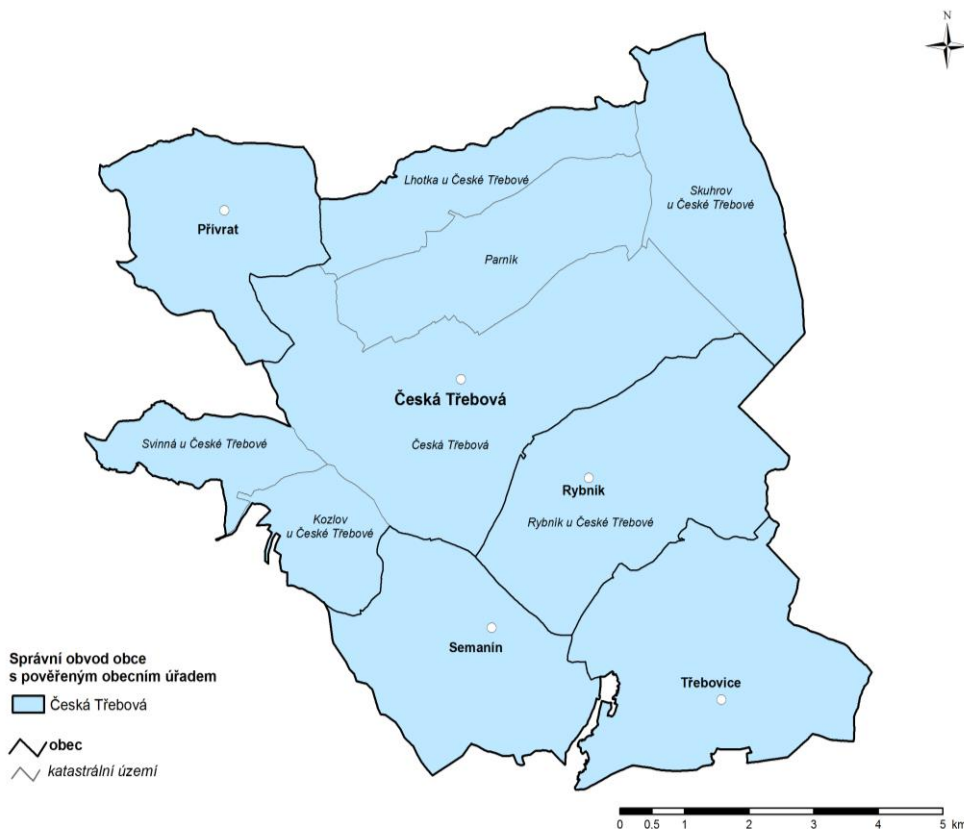
Tab. 1: Počty obyvatel SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová dle nejvyššího dosaženého vzdělání při SLDB 2021.

		SO ORP Ústí nad Orlicí		SO ORP Česká Třebová		
		absolutní čísla	v %	absolutní čísla	v %	
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	obyvatelstvo ve věku 15+	25 568	x	17 363	x	
	nejvyšší dosažené vzdělání	bez vzdělání	107	0 %	105	1 %
		základní vč. neukončeného	2 693	11 %	2 070	12 %
		střední vč. vyučení (bez maturity)	7 070	28 %	4 960	29 %
		úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	7 137	28 %	4 967	29 %
		vyšší odborné, konzervatoř	411	2 %	250	1 %
		vysokoškolské	3 033	12 %	1 631	9 %
nezjištěno	944	4 %	734	4 %		

Zdroj: Český statistický úřad, 2022.

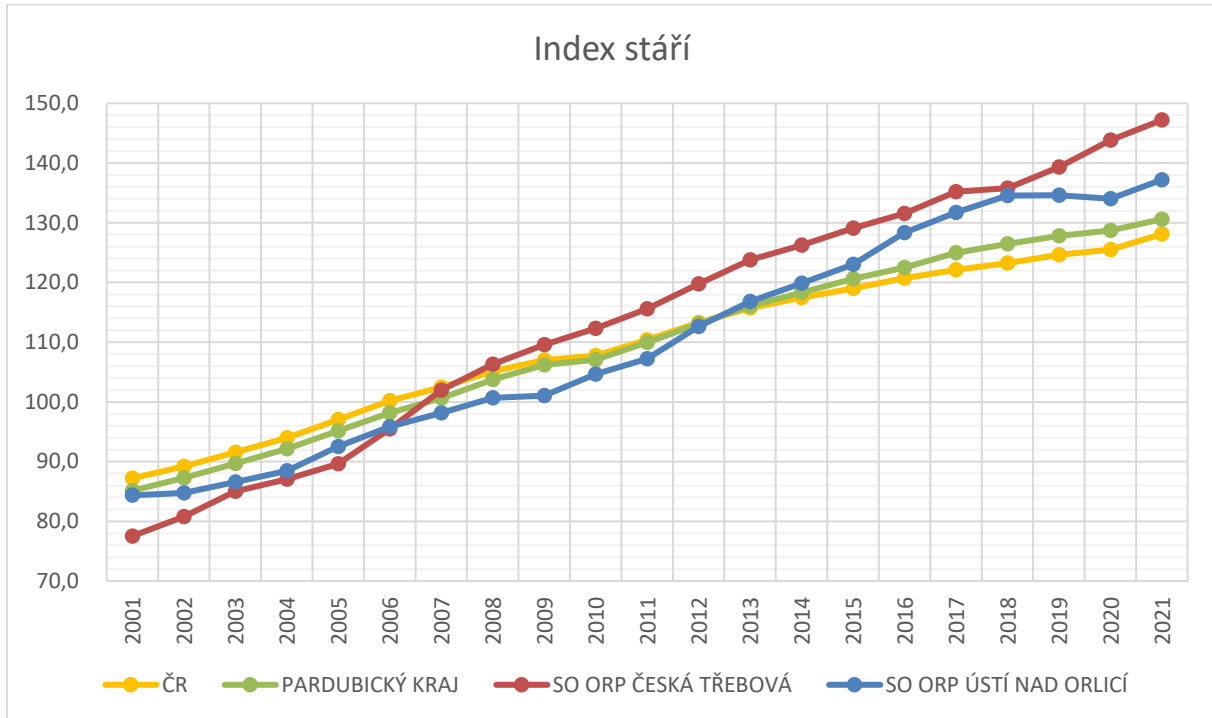
Správní obvod obce s rozšířenou působností Česká Třebová

Správní obvod ORP Česká Třebová leží ve východní části Pardubického kraje, sousedí s obcemi Svitavska, Litomyšlska, Orlickoústecka a Lanškrounska. Českotřebovsko je s rozlohou 7 970 ha (ČSÚ, 2022) nejmenším správním obvodem ORP v kraji. Správní obvod je tvořen pěti obcemi (obr. 3), ve kterých k 31. 3. 2022 žilo 17 616 obyvatel (ČSÚ, 2022). Pomalý úbytek obyvatel je dlouhodobým trendem. Při srovnání hustoty zalidnění Českotřebovska a krajského průměru je hustota zalidnění na Českotřebovsku ve srovnání s krajským průměrem dvojnásobná (224,0 osob/km²; ČSÚ, 2022) a zároveň druhá nejvyšší po Pardubicku. Typická je zde koncentrace obyvatelstva v sídle správního území – městě Česká Třebová – které je zároveň jedinou obcí se statutem města ve správním obvodu. Ve městě žije 85,5 % obyvatel správního obvodu ORP (ČSÚ, 2022).

Obr. 3: Správní obvod ORP Česká Třebová (Zdroj: Český statistický úřad, 2022).

Pro porovnání věkové struktury obyvatel obou správních obvodů je vhodný index stáří, který vyjadřuje poměr počtu osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0-14 let. Obr. 4 znázorňuje situaci na Orlickoústecku, Českotřebovsku, v Pardubickém kraji a České republice v letech 2001–2021. Od roku 2008 dochází v obou správních obvodech k situaci, že počet osob ve věku 65 let a více převyšuje počet dětí ve věku 0–14 let. Pokud bychom měli porovnávat situaci v zájmovém území s daty za Pardubický kraj a Českou republiku, od roku 2013 převyšuje index stáří obou zájmových území krajský a celorepublikový průměr.

Obr. 4: Index stáří v letech 2001–2019 v SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová v porovnání s Pardubickým krajem a Českou republikou (Zdroj: Český statistický úřad, 2022).

Počty obyvatel s nejvyšším dosaženým vzděláním jsou pro Česotřebovsko uvedeny v tab. 1. Oproti Orlickoústecku má výrazněji nižší procentuální zastoupení vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a to o 3% body. Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2021 dosahoval 2,4 % (ČSÚ, 2022). Správní obvod ORP je dle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 + pro období 2021-2027 zařazen mezi „hospodářsky a sociálně ohrožená území“.¹

¹ Strategie regionálního rozvoje 2021+, Ministerstvo pro místní rozvoj [online], 2021 Praha. [cit. 6. 5. 2021]. Dostupné z: <https://mvr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>

1.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání

V rámci této části budou jednotlivé strategické záměry a dokumenty zpracovány do jednotné formy tabulky, která bude obsahovat platnost dokumentu, stručný obsah dokumentu, hlavní cíle vydefinované dokumentem (týkající se věkové skupiny dětí a žáků do 15 let a osob pracujících s touto věkovou skupinou), vyhodnocení naplňování strategie a odkaz na celé znění strategického dokumentu. Tento způsob zpracování je nastaven z důvodu přehlednosti dokumentu.

1.1.2.1 Strategie na regionální úrovni

Tab. 2: Strategie území správního obvodu ORP Ústí nad Orlicí v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelného tématu

Platnost dokumentu	2015–2024
Stručný obsah dokumentu	Dokument se zaměřuje na oblast předškolního a základního vzdělávání z pohledu meziobecní spolupráce. V dokumentu je podrobně zpracována analýza území z pohledu předškolního, základního a zájmového vzdělávání. V rámci návrhové části je zpracována SWOT analýza a je vydefinována vize a cíle rozvoje regionu v oblasti vzdělávání.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vytvořit a provozovat v regionu nadčasové centrum podpory talentů, inovací, kariérního poradenství a spolupráce mezi podnikateli a školami. 2) Zajistit vzájemnou podporu škol v oblasti výuky, jejich chodu, mimoškolních aktivit a výměny know-how a vyzařování z centra do vesnic.
Odkaz na strategii v plném znění	https://docplayer.cz/20411844-Strategie-uzemi-spravniho-obvodu-orp-usti-nad-orlici.html

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 3: Strategie území správního obvodu ORP Česká Třebová v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelného tématu

Platnost dokumentu	2015–2024
Stručný obsah dokumentu	Dokument se zaměřuje na oblast předškolního a základního vzdělávání z pohledu meziobecní spolupráce. V dokumentu je podrobně zpracována analýza území z pohledu předškolního, základního a zájmového vzdělávání. V rámci návrhové části je zpracována SWOT analýza a je vydefinována vize, problémové okruhy (3) a cíle rozvoje regionu v oblasti vzdělávání (5).
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Otevření třídy ZŠ (MŠ) s rozšířenou výukou AJ. 2) Otevření speciálních tříd s rozšířenou logopedickou péčí (ZŠ, MŠ). 3) Zahájení provozu „školního autobusu“. 4) Zavedení centrálních nákupů pro MŠ a ZŠ. 5) Společné čerpání finančních prostředků z dotací a OP pro MŠ a ZŠ v rámci SO ORP.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.smocr.cz/shared/clanky/5442/%C4%8Cesk%C3%A1%20T%C5%99ebov%C3%A1.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 4: Strategie rozvoje Regionu Orlicko-Třebovsko na léta 2016–2023

Platnost dokumentu	2016–2023
Stručný obsah dokumentu	Cílem strategie je určit výhledový směr rozvoje mikroregionu. Oblast vzdělávání je v dokumentu zpracována v rámci Strategické oblasti B Ekonomický rozvoj a vzdělávání.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Výstavba a podpora regionálního centra vzdělávání. 2) Udržení efektivní a dostupné sítě škol a školských zařízení a rozvoj jejich vybavení. 3) Podpora mimoškolního a neformálního vzdělávání. 4) Podpora spolupráce vzdělávacích zařízení s podniky, středními a vysokými školami a výzkumem. 5) Podpora vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů v oblasti vzdělávání.
Odkaz na strategii v plném znění	https://orlicko-trebovsko.cz/wp-content/uploads/2020/07/strategieregionuorlicko2016-2023.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 5: Integrovaná strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS ORLICKO

Platnost dokumentu	2015–2023
Stručný obsah dokumentu	Jedná se o strategický dokument, který byl vypracován pro území MAS ORLICKO, do kterého spadá i Orlickoústecko a Česko-třebovsko. Tento dokument je pro školská zařízení a zástupce neformálního vzdělávání ze zájmového území důležitý z pohledu možnosti čerpání dotačních prostředků z operačních programů. Dále na základě tohoto dokumentu probíhá podpora škol v oblasti čerpání finančních prostředků v rámci tzv. Šablon.
Hlavní specifické cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vzdělávací procesy v území probíhají ve spolupráci a jsou založeny na reflexi potřeb všech jeho relevantních účastníků. 2) Podpořit rozvoj neformálního a zájmového vzdělávání a dostupného celoživotního vzdělávání s důrazem na spolupráci v území.
Vyhodnocení naplňování strategie	V 1. polovině roku 2022 byla vyhlášena výzva k podpoře obnovy občanské vybavenosti, kde mohli žádat zástupci neformálního vzdělávání o finanční příspěvky na materiální potřeby. Tato výzva byla vyhlášena v souladu s Integrovanou strategií komunitně vedeného místního rozvoje MAS ORLICKO.
Odkaz na strategii v plném znění	http://mas.orlicko.cz/dotace-dokumenty

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 6: Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS ORLICKO

Platnost dokumentu	2021–2027
Stručný obsah dokumentu	Jedná se o strategický dokument, který byl vypracován pro území MAS ORLICKO, do kterého spadá i Orlickoústecko a Česko-třebovsko. Navazuje na Integrovanou strategii komunitně vedeného místního rozvoje MAS ORLICKO pro programové období 2014–2020. Tento dokument je pro školská zařízení a zástupce neformálního vzdělávání ze zájmového území důležitý z pohledu možnosti čerpání

	dotačních prostředků z operačních programů. V době zpracování tohoto dokumentu (07/2022) je veřejnosti k dispozici analytická a koncepční část strategie.
Hlavní specifické cíle a opatření vydefinované dokumentem	Specifický cíl: Vzdělávání jako pilíř udržitelného rozvoje území Opatření: <ol style="list-style-type: none"> 1) Optimální všestranný rozvoj žáků škol v celém spektru praktických činností a dovedností. 2) Dostatečná kapacita, odbornost a podpora účastníků vzdělávání. 3) Podpora spolupráce, síťování a posilování absorpční kapacity území. 4) Škola pro 21. století. 5) Komunitní role ve vzdělávání. 6) Nabídka celoživotního vzdělávání.
Odkaz na strategii v plném znění	http://mas.orlicko.cz/dotace-dokumenty-2021-27

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 7: Strategie komunitně vedeného pro období 2021–2027 MAS NAD ORLICÍ

Platnost dokumentu	2021–2027
Stručný obsah dokumentu	Jedná se o strategický dokument, který byl vypracován pro území NAD ORLICÍ. Tento dokument je do dokumentu MAP zařazen z důvodu, že obec Orlické Podhůří a Velká Skrovnice sice patří do správního obvodu ORP Ústí nad Orlicí, ale jsou členy MAS NAD ORLICÍ. Obdobně jako strategie MAS ORLICKO, je tento dokument pro školská zařízení a zástupce neformálního vzdělávání ze zájmového území důležitý z pohledu možnosti čerpání dotačních prostředků z operačních programů. V době zpracování tohoto dokumentu (07/2022) je veřejnosti k dispozici analytická a koncepční část strategie.
Hlavní specifické cíle a opatření vydefinované dokumentem	Specifický cíl: Zvýšení kvality, diverzifikace a modernizace ve vzdělávání Opatření: <ol style="list-style-type: none"> 1) Vybavení škol a souvisejících zařízení pro další formy výuky i praktické činnosti. 2) Podpora jiných forem školního vzdělávání pro zajištění dostatečně pestré nabídky. 3) Zvýšení kvality a profesionality ve vzdělávání – wellbeing žáků, vzdělávání pedagogů, integrace dětí se specifickými potřebami ve školách. 4) Posílení škol jako komunitních center a podpora celoživotního vzdělávání obyvatel.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.nadorlici.cz/data/dokumenty/1524_strategie_2021_dopl_na_web.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

1.1.2.2 Strategie na vyšších územních úrovních

Tab. 8: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji (2020–2024)

Platnost dokumentu	2020-2024
Stručný obsah dokumentu	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Pardubického kraje (DZ Pk) představuje klíčový strategický dokument kraje v oblasti vzdělávání. Vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (DZ ČR) a dále z regionálních specifik rozvoje ekonomiky, trhu práce a společnosti, ze strategických dokumentů rozvoje kraje a dokumentů vztahujících se k rozpočtu kraje, které ovlivňují úroveň vzdělávání, stav a rozvoj vzdělávací soustavy Pardubického kraje. Navazuje na již zpracované a schválené dlouhodobé záměry vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji, zejména na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji 2016–2020.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Dostupnost předškolního vzdělávání. 2) Zvýšení kvality předškolního vzdělávání. 3) Rovné příležitosti v základním vzdělávání. 4) Zvýšení kvality základního vzdělávání. 5) Rovný přístup dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ke vzdělávání. 6) Rozvoj potenciálu nadaných dětí, žáků a studentů. 7) Zkvalitnění podmínek pro činnost ZUŠ. 8) Rozvoj nadání žáků ZUŠ. 9) Zkvalitnění podmínek pro výuku cizích jazyků. 10) Zkvalitnění podmínek pro činnost školských zařízení pro zájmové vzdělávání. 11) Zkvalitnění poradenských služeb a jejich dostupnosti. 12) Zkvalitnění primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. 13) Zkvalitnění stravovacích služeb v souladu se zdravým životním stylem. 14) Transformace dětských domovů. 15) Podpora profesního rozvoje pedagogů. 16) Podpora profesního rozvoje vedoucích pracovníků škol. 17) Snížení administrativní zátěže škol a školských zařízení. 18) Rozvoj škol jako center celoživotního učení. 19) Zajištění koordinace a podpory systému EVVO a VUR ve školách a školských zařízeních. 20) Posílení medializace a prezentace EVVO a VUR. 21) Rozvoj spolupráce v oblasti EVVO a VUR.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.databaze-strategie.cz/cz/puk/strategie/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-pardubickeho-kraje-2020-2024?typ=o .

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 9: Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje II

Platnost dokumentu	2019–2022
Stručný obsah dokumentu	KAP je analogickým dokumentem k dokumentu MAP s rozdílem, že KAP se zabývá vzděláváním na středních a vyšších odborných školách. Dokument se zaměřuje

	mimo jiné na provazbu mezi jednotlivými stupni vzdělávání (přechod mezi jednotlivými stupni, spolupráce jednotlivých stupňů a škol) a s neformálním a zájmovým vzděláváním.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Podpora motivačních aktivit středních škol směrem k žákům škol základních. 2) Podpora aktivit a zvýšení provázanosti formální vzdělávání a zájmového vzdělávání. 3) Prohlubování spolupráce zástupců projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání s realizátory projektů Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání v rámci Pardubického kraje. 4) Podpora spolupráce s dalšími zainteresovanými aktéry z oblasti vzdělávání.
Vyhodnocení naplňování strategie	V současné době je zpracovateli KAP připravován Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje III.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.pardubickykraj.cz/kap/107095/krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-pardubickeho-kraje-ii-schvalen?pg=2

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 10: Školská inkluzivní koncepce Pardubického kraje

Platnost dokumentu	2020–2021 s následnými aktualizacemi
Stručný obsah dokumentu	Cílem Školské inkluzivní koncepce Pardubického kraje je naplánování aktivit vedoucích ke zvýšení kvalitního inkluzivního vzdělávání ve školách, který respektuje základní principy společného vzdělávání, a nastavení rovných příležitostí pro vzdělávání všech dětí, žáků a studentů.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Podpora školních poradenských pracovišť. 2) Vznik a realizace Mobilního centra pro podporu inkluze (MPCI). 3) Vzdělávání odborných pracovníků školních a školských poradenských pracovišť. 4) Podpora spolupráce ŠPP a ŠPZ. 5) Podpořit diagnostiku/identifikaci nadaných a mimořádně nadaných. 6) Rozvíjet formy práce s nadanými a mimořádně nadanými. 7) Podpora spolupráce škol a podpora mimoškolních aktivit při rozvoji nadání. 8) Podpora žáků se SVP. 9) Vzdělávání pedagogických pracovníků. 10) Prevence předčasných odchodů. 11) Podpůrné aktivity pro žáky s psychickými problémy. 12) Podpora bezbariérovosti. 13) Monitorování činnosti, sběr a vyhodnocení dat. 14) Mezirezortní spolupráce. 15) Metodická a administrativní podpora škol.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.inkluzevpraxi.cz/files/SIKK_PK_fin_20200207.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 11: Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021-2027

Platnost dokumentu	2021-2027
Stručný obsah dokumentu	Jedná se o základní koncepční dokument kraje, který stanovuje zaměření a cíle rozvoje kraje zejména s ohledem na dynamický a vyvážený rozvoj kraje a jednotlivých částí jeho území. Tato strategie navazuje na koncepci platnou v období let 2012–2020.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zvýšení kvality vzdělávacího procesu na všech stupních škol. 2) Prohlubování spolupráce škol a zaměstnavatelů. 3) Využití potenciálu neformálního, zájmového vzdělávání, environmentální výchovy a výchovy k udržitelnému rozvoji. 4) Zkvalitnění práce s nadanými dětmi, žáky a studenty.
Odkaz na strategii v plném znění	https://paradnikraj.cz/wp-content/uploads/2021/03/Strategie_rozvoje_Pardubickeho_kraje_2021_2027.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 12: Regionální inovační strategie Pardubického kraje „RIS 3“

Platnost dokumentu	2020 – průběžně (dochází k aktualizacím)
Stručný obsah dokumentu	Krajská příloha k národní RIS 3 strategii je strategický dokument, jež má zpřesnit zaměření Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky. RIS3 strategie by měla efektivně zacílit finanční prostředky (evropské, národní, krajské i soukromé) do aktivit vedoucích k posílení inovační kapacity v Pardubickém kraji a do prioritně vytyčených aktivit, které mohou zvýšit konkurenceschopnost ČR, a to včetně zaměření na konkrétní slibné oblasti specializace.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zajištění absolventů v souladu s potřebami trhu práce 2) Zvýšení kvality absolventů škol 3) Zvýšení kvality výuky na všech stupních škol 4) Zvýšení kvality vybavení a materiálně technického zabezpečení výuky škol 5) Zkvalitnění práce s nadanými dětmi, žáky a studenty 6) Zvýšení kvality řízení vzdělávání 7) Zvýšení kvality vzdělávání pedagogických pracovníků 8) Zvýšení počtu kvalitních dospělých odborníků pro potřeby praxe
Vyhodnocení naplňování strategie	Od roku 2020 je v Akční plán Pardubického kraje.
Odkaz na strategii v plném znění	https://paradnikraj.cz/wp-content/uploads/2021/03/RIS3_strategie_Pardubickeho_kraje.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 13: Strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Pardubického kraje 2020–2028

Platnost dokumentu	2020–2028
Stručný obsah dokumentu	Strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže Pardubického kraje 2020–2028 představuje klíčový dokument kraje v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, který je zpracováván na základě Metodického doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních při respektování regionálních potřeb.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vytýčit základní dlouhodobé a krátkodobé úkoly prevence rizikového chování – akční plán a návrh jeho financování. 2) Koordinovat propojování horizontální a vertikální úrovně – státní správy a státních i nestátních organizací, které realizují služby v oblasti prevence rizikového chování, vymezení působnosti jednotlivých subjektů zabývajících se primární prevencí, nastavení spolupráce. 3) Pravidelně financovat programy primární prevence rizikového chování – rozšířit aktivity Krajského centra primární prevence při PPP Ústí nad Orlicí. 4) Zvyšovat odbornou úroveň poskytovatelů služeb v oblasti primární prevence, podporovat vzdělávání a rozvoj vzdělávacích programů v oblasti prevence rizikového chování. 5) Podporovat aktuální monitoring výskytu rizikového chování a následnou aplikaci získaných poznatků v praxi. 6) Informovat odbornou a laickou veřejnost o problematice primární prevence a rizikového chování dětí a mládeže.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.pardubickykraj.cz/prevence-rizikoveho-chovani-a-ochrana-zdravi/108511/strategie-primarni-prevence-rizikoveho-chovani-deti-a-mladeze-pardubickeho-kraje-2020-2028?fbclid=IwAR1juH1usT5NDXzvCp-i-DG8STkRlz4WhTzmC1JXYyD4oCYpcnU1aA0-eGQ

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

1.1.2.3 Strategie na národní úrovni

Tab. 14: Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Platnost dokumentu	2020–2030
Stručný obsah dokumentu	Strategie 2030+ je klíčový dokument pro rozvoj vzdělávací soustavy České republiky v dekadě 2020–2030+. Cílem je modernizovat vzdělávací systém Česka v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení, připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<p>DVA STRATEGICKÉ CÍLE:</p> <p>Strategický cíl 1 Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život</p> <p>Strategický cíl 2 Snižit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů</p> <p>PĚT STRATEGICKÝCH LINIÍ:</p> <p>Strategická linie 1: Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání Strategická linie 2: Rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání Strategická linie 3: Podpora pedagogických pracovníků Strategická linie 4: Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce Strategická linie 5: Zvýšení financování a zajištění jeho stability</p> <p>Ministerstvo chce zmodernizovat, vybavit a metodicky vést školy, zavést digitální technologie a podpořit inovace, provzdušnit objem učiva a realizovat nové metody přípravy a hodnocení žáků tak, aby získali znalosti, dovednosti a postoje využitelné v osobním, profesním i občansky zodpovědném životě. V rámci intervencí se ministerstvo chce také zásadním způsobem věnovat přípravě nových a podpoře stávajících pedagogů, profesionalizaci ředitelů škol nebo snížení administrativní zátěže škol. Na všech těchto tématech se shodla odborná i široká veřejnost, která se do přípravy strategie zapojila.</p> <p>PRVNÍ IMPLEMENTAČNÍ OBDOBÍ (2020–2023) - KARTY OPATŘENÍ:</p> <p>Podpora předškolního vzdělávání. Revize RVP ZV a metodická podpora školám Podpora a řízení škol Inovace oborové soustavy Zvyšování kvality vzdělávání ve strukturálně postižených regionech</p>
Strategie, jejichž cíle jsou zahrnuty v rámci Strategie 2030+	<p>Koncepce podpory mládeže 2014–2020 Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020 Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020</p>
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 15: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023

Platnost dokumentu	2019–2023
Stručný obsah dokumentu	<p>Dlouhodobý záměr, jakožto jeden z implementačních dokumentů Strategie 2020, respektuje Programové prohlášení vlády z června 2018, Strategický rámec Česká republika 2030 (dále jen „ČR 2030“) a současně věcně navazuje na celou řadu studií, analýz, koncepčních a strategických dokumentů vydávaných na národní i nadnárodní úrovni. Dokument rozděluje vydefinované cíle podle oblastí vzdělávání (předškolní vzdělávání; základní vzdělávání; střední vzdělávání; vyšší odborné vzdělávání; hodnocení žáků, škol a školského systému; rovné příležitosti ve vzdělávání; zlepšení podmínek pracovníků v regionálním školství; základní umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání; ústavní a ochranná výchova; další vzdělávání; řízení školského systému).</p> <p>Klíčovou roli při přípravě DZ ČR 2019 - 2023 plnil zastřešující materiál obsahující základní rámec vzdělávací politiky ČR, Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020.</p> <p>S ohledem na přípravu nového klíčového strategického dokumentu v oblasti vzdělávacího systému ČR s názvem Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (dále jen „Strategie 2030+“) je zcela nezbytné, aby jeho obsah zohlednil dílčí cíle a opatření DZ ČR 2019 - 2023 a zároveň aby byla zajištěna plná synergie obou dokumentů a jednotlivých intervencí, a to i v kontextu tvorby navazujícího Dlouhodobého záměru na období 2023-2027, který již bude plně implementačním dokumentem nové Strategie 2030+.</p>
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Více peněz za kvalitní práci pedagogů. 2) Provést revizi kurikula a podpořit implementaci inovovaných RVP do škol. 3) Zlepšené řízení škol a školských zařízení zefektivněním spolupráce centra a středního článku řízení (krajské úřady). <p>Předškolní vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Společně s MPSV vytvořit efektivní model péče o děti v předškolním věku. ○ Zvyšovat podíl dětí zapojených v povinném předškolním vzdělávání. ○ Zkvalitňovat předškolní vzdělávání a eliminovat odklady povinné školní docházky. ○ Zasazovat se o maximální rozvoj potenciálu všech dětí včetně rozvoje jejich tvořivosti. <p>Základní vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Revidovat kurikulum základního vzdělávání a zvýšit kvalitu vzdělávání, zejména na 2. stupni základního vzdělávání. ○ Omezovat vnější diferenciaci a podporovat desegregaci v základním vzdělávání. ○ Odstraňovat v maximální možné míře disparity v průběhu a podmínkách vzdělávání žáků na základním stupni vzdělávání napříč regiony se zaměřením na oblasti s přítomností sociálně vyloučených lokalit. ○ Podporovat integraci žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. <p>Hodnocení žáků, škol a školského systému</p>

- Podporovat kulturu externího i interního hodnocení kvality vzdělávání založenou na formativních prvcích, podporovat formativní hodnocení na všech úrovních.
- Podporovat a rozšiřovat metodický rozměr práce ČŠI.
- Hodnotit školy a školská zařízení optikou vzdělávacích výsledků, a to i v mezinárodním kontextu.
- Důsledně pracovat s výsledky a výstupy externího i interního hodnocení na všech úrovních a na jejich základě přijímat daty podložená a výzkumně ověřená (dále také evidence-based) opatření ke zlepšování kvality vzdělávání.

Rovné příležitosti ve vzdělávání

- Zefektivnit systém školských poradenských zařízení zavedením sjednocených postupů při poskytování poradenských služeb, a to zejména při identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a doporučování podpůrných opatření.
- Podporovat rovnost v přístupu ke vzdělávání na všech úrovních škol, která umožní každému dítěti, žákovi a studentovi plně rozvinout své schopnosti ve společnosti svých vrstevníků.
- Zasazovat se o maximální rozvoj potenciálu všech dětí, žáků a studentů, včetně rozvoje jejich tvořivosti.
- Zajistit rovnost v přístupu ke vzdělávání na všech stupních škol a omezit vnější selektivitu vzdělávacího systému.
- Zajistit společný postup na úrovni zřizovatelů, obcí s rozšířenou působností a krajů.

Zlepšení podmínek pracovníků v regionálním školství

- Podporovat komplexní systém ucelené podpory profesního rozvoje učitelů i ředitelů, zahrnující všechny prvky profesionalizačního kontinua.
- Podporovat procesy strategického řízení rozvoje školy a pedagogického vedení.
- Zlepšovat odměňování pracovníků v regionálním školství, zajistit jim růst platů a zlepšovat podmínky pro práci ředitelů.

Základní umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání

- Vyhodnotit RVP ZUŠ po náběhu do všech ročníků vzdělávání.
- Vytvářet lepší podmínky pro činnost školských zařízení pro zájmové vzdělávání a pro vybraný typ školských výchovných a ubytovacích zařízení (podmínky prostorové, pokud možno samostatné herny, nikoli učebny; materiální [vybavení heren]; personální, metodické atp.)
- Podporovat zájmové vzdělávání a jeho kurikulárně využitelné vazby na formální vzdělávání především pro skupinu dětí a žáků od 6 do 15 let.
- Vytvářet příležitosti pro pregraduální přípravu i další vzdělávání pedagogických pracovníků působících v oblasti zájmového vzdělávání a práce s nadanými dětmi, žáky a studenty.

Ústavní a ochranná výchova

- Zkvalitňovat systém prevence rizikového chování.
- Účelně a strukturovaně nastavit služby v oblasti preventivně výchovné péče a výkonu ústavní a ochranné výchovy ve školských zařízeních od primárně preventivních po vysoce specializované služby, posílit především preventivně výchovnou péči s cílem zachovat a posílit

	<p>rodinné vazby dítěte a v maximální možné míře zamezit odtržení dítěte z jeho rodinného prostředí, rozvíjet spolupráci zařízení poskytujících preventivně výchovnou péči se subjekty působícími v oblasti péče o ohrožené děti působící v gesci jiných resortů (zejm. sociálních věcí a zdravotnictví) s cílem zajištění komplexní podpory zaměřené na dítě a jeho potřeby.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nastavit efektivní spolupráce všech subjektů participujících na péči o ohrožené děti a působících v resortu školství. <p>Další vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Podporovat a rozvíjet další vzdělávání v ČR. ○ Podporovat větší míru využití Národní soustavy kvalifikací širokou veřejností. <p>Řízení školského systému</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Připravit dokument Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030, který má sloužit jako základní strategický dokument vzdělávací politiky ČR. ○ Dohodnout s kraji a krajskými úřady mechanismy spolupráce MŠMT a KÚ v oblastech státní správy s cílem efektivnější spolupráce na řízení systému RgŠ a přiblížení rozhodovací úrovně ve vybraných správních činnostech. Obecně posilovat metodickou podporu a důsledně metodicky vést školy a školská zařízení ze strany MŠMT, přímo řízených organizací a krajských úřadů s cílem rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy, především s cílem sjednotit výklady legislativních předpisů a metodických materiálů. ○ Snížit administrativní náročnost pro školy a školská zařízení. ○ Implementovat a evaluovat účinnost nového systému financování regionálního školství. ○ Vytvářet cílené programy budování a obnovování infrastruktury a materiální vybavenosti škol a školských zařízení. ○ Dokončit projekty budování kapacit a realizace dílčích intervencí v území financovaných z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. ○ Posilovat princip evidence-based policy, tedy vzdělávací politiky založené na datech, prostřednictvím etablování resortního výzkumu i vlastní analytické činnosti. ○ Vybudovat Resortní informační systém MŠMT (RIS MŠMT).
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dz-cr-2019-2023

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 16: Strategie regionálního rozvoje ČR 2021-2027 (SRR 2021+)

Platnost dokumentu	2021-27
Stručný obsah dokumentu	Strategie regionálního rozvoje České republiky 2021-2027 je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. Hlavním smyslem je identifikovat tematické oblasti, ve kterých je potřebný či žádoucí územně specifický přístup, a zároveň určit, jaké různé intervence by měly být realizovány v odlišných územích, což povede k posílení územní konkurenceschopnosti, ke snižování regionálních odlišností a nalézání řešení podporujících udržitelný rozvoj území. Regiony efektivně zhodnocují svůj rozvojový potenciál, zvyšuje se jejich sociální stabilita, konkurenceschopnost má trvalý, stabilně rostoucí trend a zlepšují se podmínky pro kvalitní život všech obyvatel a prosperitu firem.
Specifické cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zajistit občanskou vybavenost v dostatečném rozsahu a dostupnosti v jádrech metropolitních oblastí, suburbii i v širším zázemí a omezit riziko vzniku sociální polarizace a segregovaných či vyloučených lokalit (typové opatření: Zlepšit dostupnost vzdělávání a služeb péče o děti). 2) Zajištění dostatečného rozsahu služeb a předcházení vzniku a prohlubování sociálního vyloučení (typové opatření: Zlepšit dostupnost vzdělávání, zajistit kvalitní vzdělávací infrastrukturu a infrastrukturu služeb péče o děti). 3) Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit (typové opatření: Obnovit a modernizovat infrastrukturu a vybavenost škol a školských zařízení v regionálních centrech a jejich zázemí a zajistit služby péče o děti). 4) Zajištění dostatečné občanské vybavenosti (typové opatření: Omezit předčasné odchody ze vzdělávání na základním a středním stupni vzdělávání a podporovat žáky, kteří ze vzdělávání předčasně odešli).
Vyhodnocení naplňování strategie	Pro roky 2021-2022 byl zpracován akční plán.
Odkaz na strategii v plném znění	https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 17: Strategie sociálního začleňování 2021–2030

Platnost dokumentu	2021-2030
Stručný obsah dokumentu	Strategie sociálního začleňování 2021–2030 je národní dokument schválený vládou České republiky usnesením č. 55 dne 20. ledna 2020, který zastřešuje hlavní oblasti významné pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených. Materiál pokrývá také oblasti boje s chudobou a sociálním vyloučením a stanovuje prioritní témata sociálního začleňování a jeho financování ze zdrojů České republiky i Evropské Unie.
Cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Cestou vzdělání omezovat ohrožení chudobou.

	<ol style="list-style-type: none"> 2) Zajistit komplexní, mezioborovou včasnou pedagogickou péči o děti do tří let věku z rodin vyloučených či vyloučením ohrožených a nepodnětných, podpora předškolního vzdělávání, výchovy a péče. 3) Zajistit kvalitnější, dlouhodobou metodickou podporu škol i jednotlivých pedagogických pracovníků na zavádění principů rovného přístupu ve vzdělávání a na práci s žáky s různou mírou potřeby podpůrných opatření. Rozvoj služeb ŠPZ, školních psychologů a školních speciálních pedagogů i systému kvalitního vzdělávání pedagogických pracovníků. 4) Rozvíjet komunikaci a spolupráci školy s klíčovými aktéry, včetně ostatních škol a školských zařízení, zástupců samosprávy, akademické půdy, poskytovatelů služeb, rodičů a dalších. 5) Předcházet či zabránit neodůvodněnému rozřezování dětí, segregaci dle nadání a socioekonomického statutu rodiny.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.mpsv.cz/strategie-socialniho-zaclenovani-2021-2030

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 18: Strategický rámec Česká republika 2030

Platnost dokumentu	2017–2030
Stručný obsah dokumentu	<i>Česká republika 2030</i> je strategickým rámcem pro dlouhodobý rozvoj české společnosti, jehož cílem je zvyšování kvality života všech obyvatel a obyvatelek České republiky při respektování přírodních limitů. Na základě strukturální analýzy současného stavu a trendů formuluje strategické a specifické cíle, kterých by Česká republika měla do roku 2030 dosáhnout. Jejich naplňování bude v gesci věcně příslušných ústředních orgánů státní správy, strategický rámec zároveň bude sloužit jako vodítko pro rozvoj regionů a obcí.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vzdělávací systém je inkluzivní a vzájemně prostupný, neselektuje žáky a žákyně v útlém věku na talentované a netalesované a omezuje závislost vzdělávacích drah a výsledků na jejich socioekonomickém zázemí. 2) Systém vzdělávání podporuje učitele, učitelky a další vzdělavatele, aby se ve vzdělávání dokázali přinášet potřebné změny a převzít roli průvodců účastníků vzdělávání v měnícím se světě. Je otevřený intenzivnímu kontaktu s reálným světem a zapojuje všechny aktéry ve vzdělávání. 3) Vzdělávání zajišťuje každému přístup k rozvoji přenositelných kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život. Systém zahrnuje přiměřený všeobecný základ nezbytný pro další vzdělávání, zapojení do společnosti i pro porozumění vzájemné provázanosti současného světa. 4) Systém celoživotního vzdělávání je veřejně garantovaný a široce dostupný: Zaměřuje se jak na profesní vzdělávání, tak i na vzdělávání v oblasti přenositelných dovedností.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.cr2030.cz/strategie/dokumenty-ke-stazeni/

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 19: Národní strategie primární prevence rizikového chování 2019–2027

Platnost dokumentu	2019–2027
Stručný obsah dokumentu	Národní strategie primární prevence rizikového chování 2019-2027 je základním strategickým dokumentem MŠMT, který tvoří/vytváří základní rámec politiky primární prevence rizikového chování v České republice.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	Prostřednictvím efektivního systému primární prevence, fungujícího na základě komplexního působení všech na sebe vzájemně navazujících subjektů, snížit míru rizikového chování u dětí a mládeže a minimalizovat jeho vznik.
Vyhodnocení naplňování strategie	Národní strategie 2019–2027 navazuje na Národní strategii primární prevence a rizikového chování na období 2013–2018. Pro roky 2019–2021 byl zpracován akční plán k naplňování strategie.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 20: Státní program environmentální vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025

Platnost dokumentu	2016–2025
Stručný obsah dokumentu	Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025 je klíčovou národní strategií pro oblast EVVO a EP, která strukturovaně definuje vizi, cíle a opatření (v akčních plánech potom i úkoly), do nichž se vedle orgánů státní správy zapojují kraje, obce a města, školy, včetně škol vysokých, specializovaná zařízení pro EVVO a EP jako jsou střediska ekologické výchovy a environmentální poradny, další subjekty zřizované veřejnou správou i soukromé, neziskové organizace, vzdělávací a výzkumné instituce, muzea, ZOO, botanické zahrady, lesnické instituce, knihovny či zařízení církví apod.
Hlavní oblasti vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Udržitelnost systému a prostředí pro EVVO a EP. 2) Kvalita, diverzita a inovace v EVVO a EP. 3) Spolupráce, síťování a porozumění EVVO a EP. 4) Posilování postavení a porozumění EVVO a EP – propagace, PR, popularizace. 5) Vzdělávací cíle a relevantní témata EVVO a EP.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.mzp.cz/cz/statni_program_evvo_ep_2016_2025

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 21: Koncepce jazykového vzdělávání 2017–2022

Platnost dokumentu	2017–2022
Stručný obsah dokumentu	Koncepce je určující pro stanovení jednotlivých nástrojů napříč spektrem vzdělávacího systému, které mají pomoci zlepšit úroveň cizojazyčného vzdělávání. Vzhledem k tomu, že stěžejním aktérem pro osvojení komunikační kompetence

	v jazycích je učitel a jeho odborné kompetence, je materiál strukturován s těžištěm v profesním rozvoji učitelů jazyků. V jednotlivých nástrojích jsou obsaženy konkrétní cíle pro úspěšnou realizaci jazykového vzdělávání zaměřeného na rozvoj komunikační kompetence žáků a studentů ve více jazycích, tak, aby v nich byly respektovány nejen požadavky moderní společnosti, ale i nejnovější poznatky didaktiky jazyků
Hlavní dlouhodobé cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Posílení komunikační kompetence žáků v cizích jazycích. 2) Komunikační kompetence žáků v cizích jazycích. 3) Jazyková, oborová a metodická vybavenost učitelů cizích jazyků. 4) Příprava budoucích učitelů cizích jazyků. 5) Zajištění dobrých a vhodných podmínek jazykového vzdělávání.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.nidv.cz/images/ntopics/manual-nahrane/Koncepce_jazykoveho_vzdelavani_PV_compressed.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 22: Národní plán obnovy

Platnost dokumentu	2021–2026
Stručný obsah dokumentu	Jedná se o dokument, který v sobě zahrnuje plán reforem a investic České republiky, které hodlá realizovat v rámci využití prostředků Nástroje pro oživení a odolnost EU. MŠMT v gesci 3 komponenty – 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace, 3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů, 5.1 Program podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví – EXCELES.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<p>Komponenta 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Revidovat kurikulum, podpořit IT vzdělávání a smysluplné zapojování digitálních technologií do výuky. 2) Implementace revidovaného kurikula a rámce DigCompEdu. 3) Prevence digitální propasti a zvýšení úrovně digitalizace škol. <p>Komponenta 3.2 Adaptace kapacity zaměření školních programů</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zvýšení kvality vzdělávání prostřednictvím komplexního systému podpory pro nejohroženější školy, které vykazují nadprůměrné zastoupení žáků ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí a často mají nedostatečné zázemí v podobě podpůrných profesí, což ve svém důsledku vede k nižším vzdělávacím výsledkům žáků. 2) Podpořit žáky se slabším socioekonomickým zázemím a žáky ohrožených školním neúspěchem v důsledku nemožnosti realizovat prezenční výuku ve školách.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.edu.cz/npo/

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

Tab. 22: Konceptce rozvoje venkova

Platnost dokumentu	2021–2027
Stručný obsah dokumentu	Základní koncepční materiál pro strategické řízení rozvoje venkova tak, aby byl zajištěn dynamický a vyvážený rozvoj regionů ČR. Konceptce rozpracovává územní dimenzi podpory regionálního rozvoje ve vztahu k venkovu, a to i s ohledem na různorodost venkova.
Hlavní specifické cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Specifický cíl 1.1 Vzdělaní lidé – Vzdělané obyvatelstvo venkova připravené na potřeby trhu práce v příslušných venkovských oblastech a stimulující společenský a kulturní život na venkově. 2) Specifický cíl 1.2 Komunitní život – Intenzivní komunitní život na venkově přispívající k růstu sociálního kapitálu a vytvářející podmínky pro volnočasové využití obyvatel venkova. 3) Specifický cíl 2.4 Občanská vybavenost – Dostatečná občanská vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel venkova.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-a-strategie/koncepce-rozvoje-venkova

Zdroj: vlastní zpracování, 2022.

1.1.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

1.1.3.1 Dotazníkové šetření realizované MŠMT

Tato kapitola vychází z dat dotazníkového šetření realizovaného MŠMT k výzvě tzv. Šablon. Jedná se o data, která byla realizačnímu týmu MAP poskytnuta v červnu 2022.

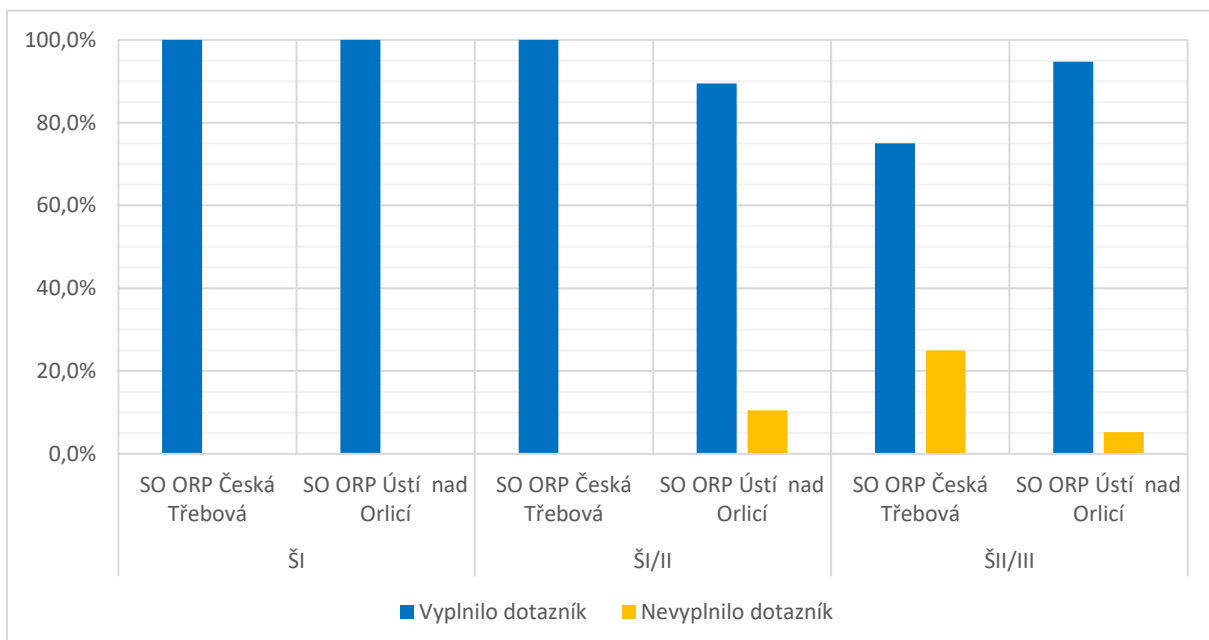
Pro školní družiny, školní kluby, střediska volného času a základní umělecké školy byla data poskytnuta jen v krajském porovnání. Aby data těchto školských organizací mohla být zahrnuta do analytické části dokumentu MAP, musela by být na úrovni správních obvodů ORP. Z tohoto důvodu budou proto interpretována pouze relevantní data pro základní a mateřské školy.

V této kapitole týkající se dotazníkového šetření realizovaného MŠMT budou používány tyto zkratky:

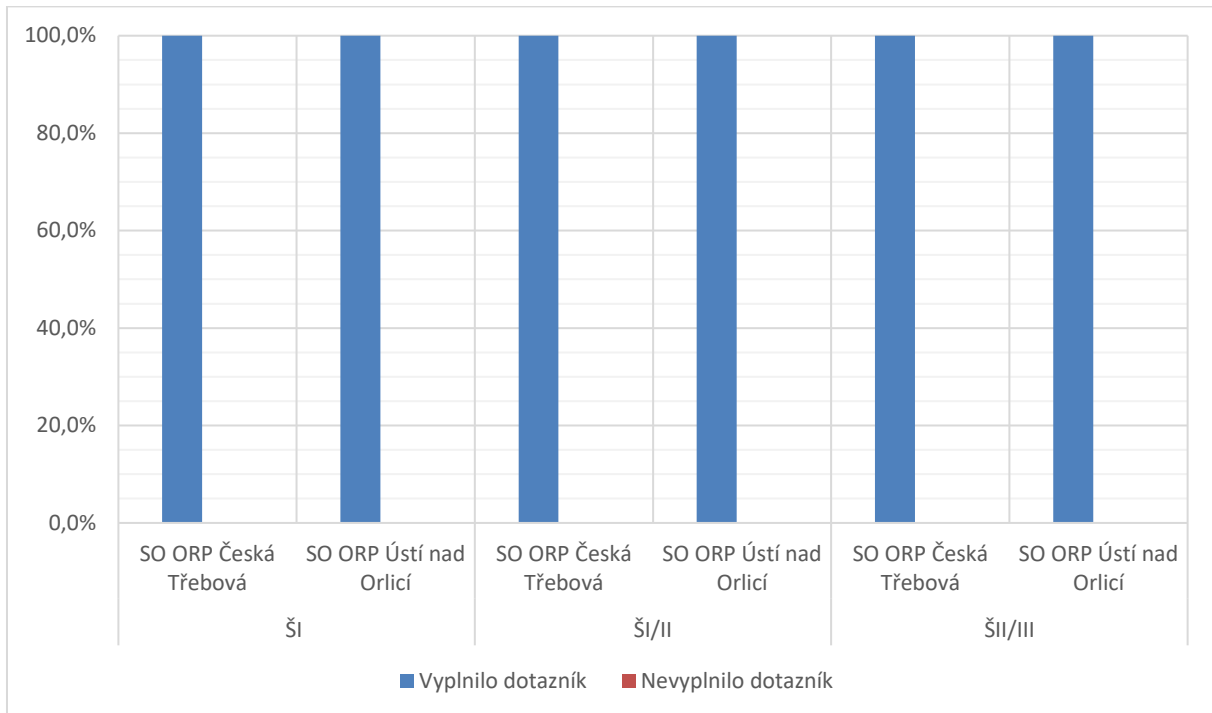
- **ŠI = Šablony I** vstupní šetření k výzvě č. 22, 23 Šablony I (kompletní výsledky šetření);
- **ŠI/II = Šablony I/II** závěrečné šetření k výzvě č. 22, 23 Šablony I / vstupní šetření k výzvě č. 63, 64 Šablony II (kompletní výsledky šetření);
- **ŠII/III = Šablony II/III** závěrečné šetření k výzvě č. 63, 64 Šablony II / vstupní šetření k výzvě č. 80, 81 Šablony III (výsledky šetření k 22. 11. 2021).

Jednotlivé oblasti jsou zpracovány v samostatných podkapitolách ve formě analýz, kdy dojde k vyhodnocení vývoje podpory jednotlivých oblastí.

1.1.3.1.1 Souhrnné informace k výstupům dotazníkového šetření realizovaného MŠMT

Obr. 5: Podíl mateřských škol, které vyplnily dotazník k dotazníkovému šetření MŠMT (Zdroj: MŠMT, 2022, vlastní zpracování).

Obr. 6: Podíl základních škol, které vyplnily dotazník k dotazníkovému šetření MŠMT (Zdroj: MŠMT, 2022, vlastní zpracování).

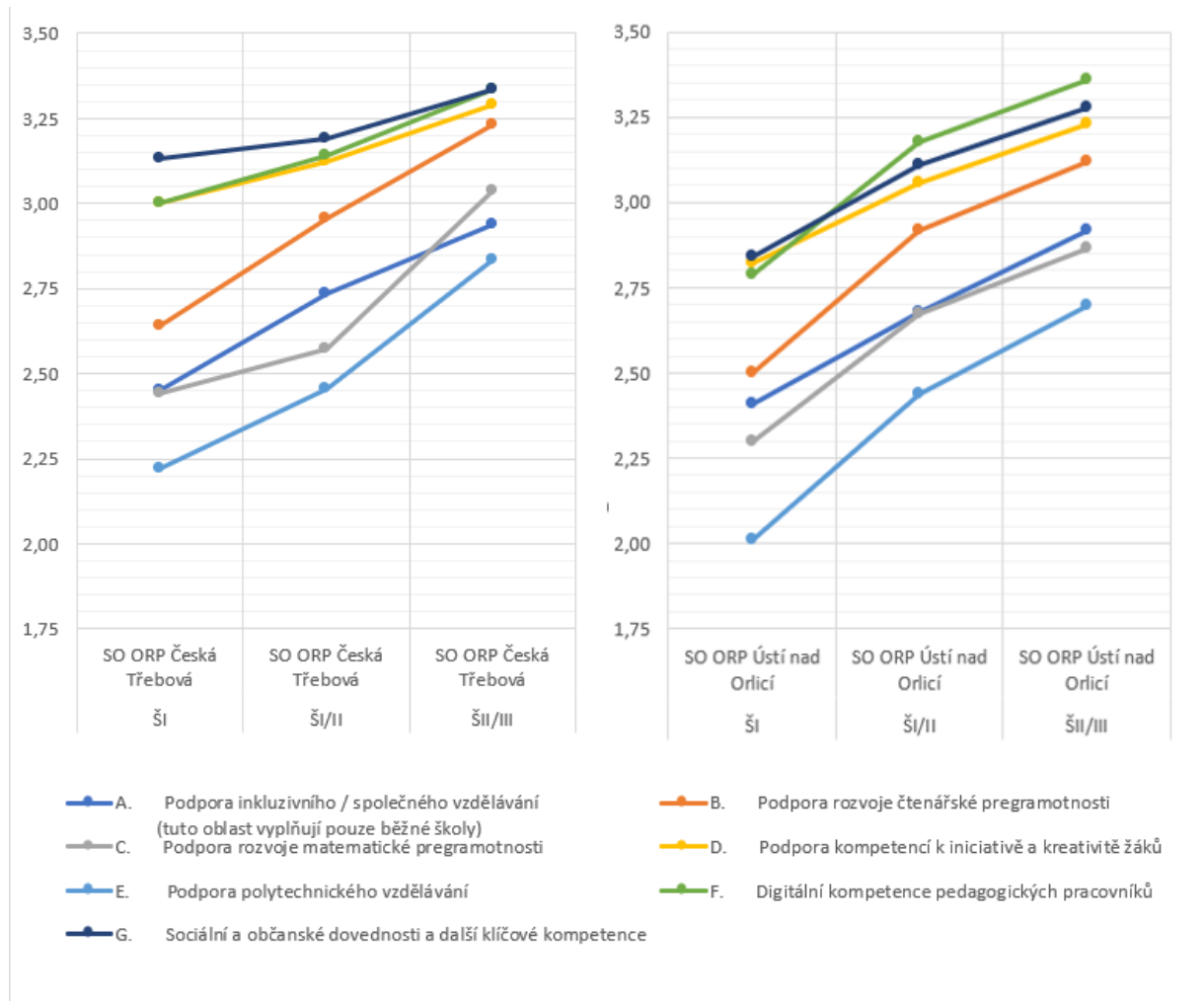
Na obr. 5 a 6 je znázorněn podíl mateřských a základních škol, které se zapojily do dotazníkového šetření. Základní školy se do všech částí dotazníkového šetření zapojily stoprocentně, u mateřských škol (obr. 5) nedošlo k zapojení u ŠI/II a ŠII/III. Jednalo se celkem o 2 školy u ŠI/II a 3 školy u ŠII/III. Je zde nutné, ale připomenout, že zejména u ŠII/III pracujeme s průběžnými daty. Školy, ale dle informací, které obdržel realizační tým společně s daty, nemají povinnost se dotazníkového šetření účastnit.

Obr. 7 znázorňuje vývoj hlavních podporovaných oblastí z operačních programů u mateřských škol. Hodnoty na ose Y představují průměrné hodnocení aktuálního stavu v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností s tím, že škála je rozdělena takto:

1. *Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit);*
2. *Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace);*
3. *Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení);*
4. *Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).*

Interpretací obr. 7 lze konstatovat, že v prostředí mateřských škol, byly všechny zájmové oblasti při zahájení dotazníkového šetření, tedy před zahájením Šablon I, na úrovni 2. Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace), nejnižších hodnot dosahovala oblast Podpory polytechnického vzdělávání ve SO ORP Ústí nad Orlicí. U všech oblastí došlo k postupnému posunu a rozvoji. Nejvyšší posun zaznamenaly oblasti Podpora polytechnické vzdělávání, Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti a Podpora rozvoje matematické gramotnosti. Naopak nejnižší nárůsty byly u oblasti

Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě žáků a Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence.

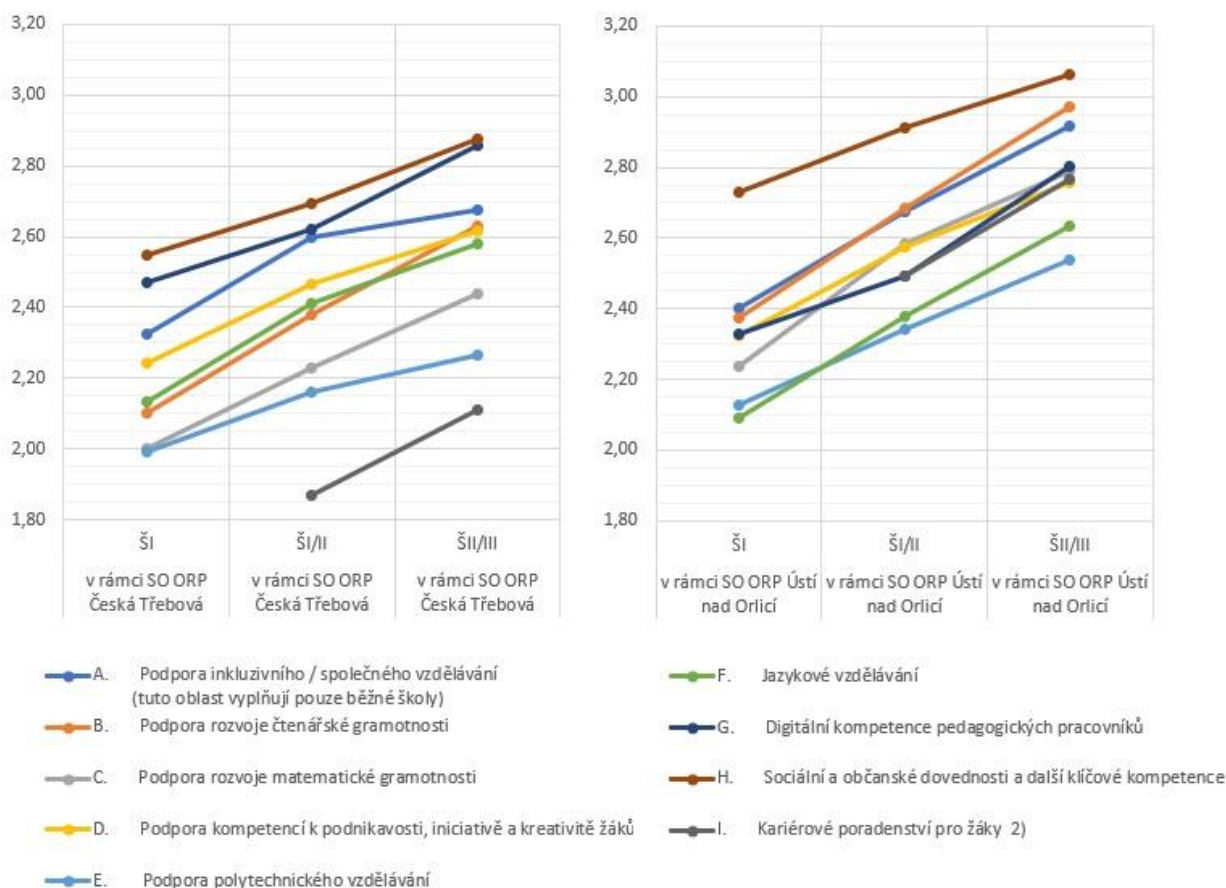

Obr. 7: Vývoj hlavních podporovaných oblastí z operačních programů u mateřských škol, které vyplnily dotazníkové šetření MŠMT (Zdroj: MŠMT, 2022, vlastní zpracování).

Metodika zpracování grafu na obr. 8 je obdobná jako u obr. 7 s rozdílem, že se jedná o data týkajících se základních škol. Opět zde platí tato škála:

1. *Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit);*
2. *Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace);*
3. *Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení);*
4. *Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).*

Rozdílné jsou jednotlivé oblasti, kdy dotazník pro základní školy obsahoval více oblastí. Oblasti kariérového poradenství pro žáky byla do dotazníku zařazena až před Šablonami II, proto jsou data jen za dva sběry. Právě již zmíněna oblast Kariérového poradenství pro žáky dosahuje ve SO ORP Česká Třebová nejnižších hodnot, ve SO ORP Ústí nad Orlicí se jedná o oblasti Jazykového vzdělávání a Podpory polytechnického vzdělávání. Naopak u obou zájmových území dosahují nejvyšší úroveň Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence. Nejvyšší progres zaznamenaly obě území u oblasti Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti, nejnižší progres u Kariérového poradenství pro žáky.

Obr. 8: Vývoj hlavních podporovaných oblastí z operačních programů u základních škol, které vyplnily dotazníkové šetření MŠMT (Zdroj: MŠMT, 2022, vlastní zpracování).

1.1.3.1.2 Inkluzivní/společné vzdělávání – mateřské školy

Pedagogové mateřských škol odpovídali celkem na 19 otázek týkajících se inkluzivního/společného vzdělávání. Rozsah těchto otázek byl velice široký, od bezbariérovosti přes personální otázky, měkké dovednosti, organizaci vzdělávání, výuku cizinců atd. Dotazník lze dohledat [zde](#). Pro analýzu oblastí budou použity tři základní body, které budou pro všechny oblasti shodné a to – interpretace oblastí s nejnižšími hodnotami, nejvyššími hodnotami a oblast, která v rozmezí vyplnění dotazníku před Šablonami I a dotazníku po ukončení šablon II/začátku Šablon III zaznamenala největší progres, příp. další informace, které jsou pro analytickou část MAP stěžejní. Aby mohlo dojít k porovnání dat školy se

při vyplňování řídily uvedenou škálou. Výsledné číslo pak prezentuje průměr pro dané tvrzení za celý SO ORP:

1. *Vůbec nebo téměř se neuplatňuje (tzn. stadium prvotních úvah, jak stav řešit);*
2. *Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace);*
3. *Realizovaná oblast (tzn. funkční části systému realizovány na základní úrovni, je prostor na zlepšení);*
4. *Ideální stav (tzn. funkční systém, vytvořené podmínky, zodpovědnost, pravidelnost, aktualizace na vnitřní i vnější podněty).*

Ve SO ORP Česká Třebová nejnižších hodnot před zahájením Šablon I dosáhlo tvrzení „Škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení tříd a dalších prostorů školy)“, kdy školy tuto oblast Vůbec nebo téměř před zahájením Šablon I neuplatňovaly (hodnota 1,29). Pro porovnání na konci Šablon II došlo k posunu a školy zařadily tvrzení mezi Rozvíjející se oblast (tzn. promyšlené části, počáteční realizace). Ve SO ORP Ústí nad Orlicí má toto tvrzení nejnižší hodnotu (1,58), stav u ŠII/III je zde shodný se situací ve SO ORP Česká Třebová.

Nejnižších hodnot u obou území také dosahovalo tvrzení „Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince“, kdy dokonce u SO ORP Česká Třebová došlo k poklesu mezi ŠI (1,14) a ŠII/III (1,0). Tato oblast vykazuje také nízké hodnoty u SO ORP Ústí nad Orlicí. V reakci na situaci, která se vyskytla v českém školství na jaře 2022, kdy bylo nutné zařadit do škol vyšší počty dětí z Ukrajiny, se dá předpokládat, že mateřské školy by při dalším dotazníkovém šetření vykazovaly vyšší hodnoty, protože je okolnosti donutily se této oblasti intenzivněji věnovat.

Nejvyšší úroveň při dotazníkovém šetření ŠII/III dosahuje tvrzení „Škola učí všechny děti uvědomovat si práva a povinnosti (vinna, trest, spravedlnost, Úmluva o právech dítěte apod.)“ ve SO ORP Česká Třebová (3,5 – tedy Realizovaná oblast) a tvrzení „Škola podporuje bezproblémový přechod všech dětí bez rozdílů na základní školy“ ve SO ORP Ústí nad Orlicí (3,5 – Realizovaná oblast).

Největší progres zaznamenalo u SO ORP Česká Třebová tvrzení „Škola má vytvořený systém podpory pro děti se SVP (je vybavena kompenzačními/speciálními pomůckami, využívá služeb asistenta pedagoga atd.)“ a to z hodnoty 1,43 na hodnotu 2,67. U SO ORP Ústí nad Orlicí je progres u tvrzení „Pedagogové umí využívat speciální pomůcky i kompenzační pomůcky“ z hodnoty 1,79 na hodnotu 2,94. Tento posun dokladuje zavedení inkluzivních opatření do edukativního procesu podmíněných vyhláškou o vzdělávání dětí s SVP.

1.1.3.1.3 Inkluzivní/společné vzdělávání – základní školy

Základní školy v oblasti inkluzivního/společného vzdělávání vyplňovaly obdobný dotazník jako mateřské školy. U obou zájmových území byla shodně před zahájením ŠI identifikována jako nejméně rozvinutá tato dvě tvrzení „Škola je bezbariérová (jedná se o bezbariérovost jak vnější, tj. zpřístupnění školy, tak i vnitřní, tj. přizpůsobení a vybavení učeben a dalších prostorů školy)“ a „Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince“. U otázky bezbariérovosti škol, jak dle výsledků dotazníkového

šetření škol, tak dle znalosti území, došlo k výraznému posunu, a to hlavně díky výzvám IROP, kde bezbariérovost byla podmínkou pro realizaci projektu. Co se týče otázky výuky českého jazyka pro cizince platí zde stejná situace jako je popsána u mateřských škol ohledně vyšších počtů dětí z Ukrajiny, které bylo nutné zařadit do vzdělávacího procesu na jaře 2022. Proto se dá předpokládat, že základní školy by při dalším dotazníkovém šetření vykazovaly vyšší hodnoty, protože je okolnosti donutily se této oblasti intenzivněji věnovat.

Nejvyšších hodnot při dotazníkovém šetření Š II/III dosahovala v SO ORP Česká Třebová tvrzení „Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny žáky bez rozdílu (včetně žáků s odlišným kulturním prostředím, sociálním znevýhodněním, cizince, žáky se speciálními vzdělávacími potřebami apod.)“ (3,33) a tvrzení „Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (např. společnými poradami týkajícími se vzdělávání žáků apod.)“ (3,17). Toto druhé tvrzení bylo také nejvíce rozvinuté u SO ORP Ústí nad Orlicí (3,47).

Nejvyšší progres u základních škol je shodný za obě území, jedná o tvrzení „Pedagogové umí využívat speciální učebnice, pomůcky i kompenzační pomůcky“, nárůst u SO ORP Česká Třebová z 2,17 na 2,83 a u SO ORP Ústí nad Orlicí z 2,2 na 3,07. Progres lze zaznamenat u všech tvrzení, které ovlivňuje vyhláška o vzdělávání žáků s SVP (práce se žáky s SVP, bezbariérovost škol, pomůcky, spolupráce pedagogů s asistenty pedagoga atd.).

1.1.3.1.4 Rozvoj čtenářské pregramotnosti

U čtenářské pregramotnosti dosahovaly mateřské školy před zahájením Šablon I nejnižší úrovně u tvrzení „Ve škole jsou využívány interaktivní metody a pomůcky v oblasti čtenářské pregramotnosti“, a to ve SO ORP Česká Třebová 2,14 a ve SO ORP Ústí nad Orlicí 1,84. Při dotazníkovém šetření ŠII/III došlo k posunu na hodnoty 2,83 a 2,67.

Ve SO ORP Česká Třebová nejvyšších hodnot při šetření ŠII/III dosahuje shodně 6 z 10 tvrzení a to hodnoty 3,33. U mateřských škol ze SO ORP Ústí nad Orlicí je nejvyšší hodnota 3,28 u 2 tvrzení – „Škola podporuje rozvoj čtenářské pregramotnosti a řečových aktivit v rámci školních vzdělávacích programů (má stanoveny konkrétní cíle)“ a „Ve škole existuje čtenářsky podmětné prostředí (čtenářské koutky, nástěnky, místo pro vystavování apod.).

Největší progres byl mezi ŠI a ŠII/III u mateřských škol ze SO ORP Česká Třebová v informovanosti a spolupráci s rodiči v oblasti rozvoje čtenářské pregramotnosti (nárůst o 0,9) a v dostatečném technickém a materiálním zabezpečení v oblasti čtenářské pregramotnosti (nárůst taktéž o 0,9). U mateřských škol ze SO ORP Ústí nad Orlicí došlo k významnému progresu u využívání interaktivních metod a pomůcek v oblasti čtenářské pregramotnosti (nárůst o 0,83).

1.1.3.1.5 Rozvoj čtenářské gramotnosti

Základní školy se v tématu čtenářské gramotnosti vyjadřovaly ke 14 tvrzením. Nejnižší úrovně před zahájením Šablon I dosahovalo u základních škol ze SO ORP Česká Třebová tvrzení „Škola

podporuje individuální práci s žáky s mimořádným zájmem o literaturu, tvůrčí psaní atp.“ a to hodnoty 1,43. U škol ze SO ORP Ústí nad Orlicí se jednalo o tvrzení „Ve škole se realizují čtenářské kroužky/pravidelné díly čtení/jiné pravidelné mimoškolní aktivity na podporu a rozvoj čtenářské gramotnosti.“ s hodnotou 1,56. U tohoto tvrzení došlo ve SO ORP Ústí nad Orlicí k největšímu progresu, kdy při šetření ŠII/III dosahovalo již úrovně 2,81. Je zřejmé, že nárůst u tohoto tvrzení způsobila podpora realizace čtenářských klubů na základních školách, kdy jejich realizace byla právě Šablonami podporována, protože u SO ORP Česká Třebová u tohoto tvrzení došlo také k nejvyššímu nárůstu, tj. o 0,98.

Nejvyšší úroveň při šetření ŠII/III byla ve SO ORP Česká Třebová u tvrzení „Učitelé 1. i 2. stupně rozvíjejí své znalosti v oblasti čtenářské gramotnosti a využívají je ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.)“ hodnota 3,00 a tvrzení „Škola podporuje základní znalosti a dovednosti základní práce s textem (od prostého porozumění textu k vyhledávání titulů v knihovně dle potřeb žáků).“ s hodnotou 3,00. Na rozdíl od SO ORP Česká Třebová na Orlickoústecku nejvyšší hodnotu má tvrzení „Ve škole existuje a/nebo je využívána knihovna (školní, místní) přístupní podle potřeb a možností žáků.“ s hodnotou 3,38.

1.1.3.1.6 Rozvoj matematické pregramotnosti

„Škola pravidelně nakupuje aktuální literatury, multimédia pro rozvoj matematické pregramotnosti“ je tvrzení, které před ŠI mělo ve SO ORP Česká Třebová nejnižší průměrné hodnocení (1,71), ale při šetření ŠII/III už dosahovalo hodnoty 2,83, což byl největší progres z tvrzení týkajících se matematické pregramotnosti. Při šetření ŠII/III všech 9 tvrzení dosahovalo průměrného hodnocení aktuálního stavu hodnot vyšších než 2,83. Nejvyšší hodnotu 3,33 měla tvrzení „Škola podporuje rozvoj matematické pregramotnosti v rámci školních vzdělávacích programů (má stanoveny konkrétní cíle).“ a „Učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické pregramotnosti a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.)“.

Pro SO ORP Ústí nad Orlicí mělo před Šablonami I nejnižší průměrné hodnocení (1,63) tvrzení „Ve škole jsou využívány interaktivní metody a pomůcky v oblasti rozvoje matematické pregramotnosti.“. Obdobně jako u SO ORP Česká Třebová i zde tvrzení s nejnižším hodnocením má při šetření ŠII/III největší progres (o 0,81), ale i přes tento nárůst zůstala tato oblast při šetření ŠII/III oblasti s nejnižším průměrným hodnocením stavu. Naopak nejvyšších hodnot (3,22) dosáhlo tvrzení „Učitelé MŠ rozvíjejí své znalosti v oblasti matematické pregramotnosti a využívají je ve výchově (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.)“.

1.1.3.1.7 Rozvoj matematické gramotnosti

U obou správních obvodů lze matematickou gramotnost dle výsledků šetření hodnotit jako Rozvíjejí se oblast. U všech tvrzení byl školami zaznamenán posun. Ve SO ORP Česká Třebová se jednalo o největší posun u „Učitelé 1. a 2. stupně využívají poznatky v praxi a sdílejí dobrou praxi v oblasti matematické gramotnosti mezi sebou i s učiteli jiných škol.“. Ve SO ORP došlo k největšímu rozvoji u „Ve škole existují

pravidelní kroužky/doučování/mimoškolní aktivity v oblasti matematické gramotnosti (např. kroužek zábavné logiky apod.). Tento nárůst byl podpořen činností klubů zábavné logiky a doučování, které mohly školy realizovat v rámci Šablon, kdy školy tyto aktivity hojně volily a realizovaly.

Při šetření ŠII/III nejvyššího průměrného hodnocení dosahovala oblasti využívání interaktivních medií, IT technologií pro rozvoj matematické gramotnosti, podpory matematického myšlení u žáků a aplikace znalostí pedagogů z oblasti matematické gramotnosti do výuky.

1.1.3.1.8 Rozvoj jazykové gramotnosti

Rozvoj jazykové gramotnosti je v zájmovém území vnímán jako Rozvíjející se oblast. U některých ze 17 uváděných tvrzení došlo k přesunu do Realizované oblasti – např. nákup cizojazyčné literatury, cizojazyčných multimédií, využití IT technologií pro rozvoj jazykové gramotnosti, sdílení zkušeností mezi pedagogy.

Naopak nejnižších hodnot dosahuje u obou správních obvodů, a tedy průměrné hodnocení jako oblast, které se vůbec nebo téměř neuplatňuje je u těchto témat – dostatek příležitostí k rozvoji jazykové gramotnosti (eTwinning, výměnné pobyty apod.) a spolupráce s rodilým mluvčím.

1.1.3.1.9 Další oblasti

Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě je základními školami hodnocena jako Rozvíjející se až Realizovaná oblast (průměrné hodnoty 2,5-3). Jako nejméně rozvinutou oblastí byla školami identifikována aktivní účast žáků na činnosti fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo Podnikavé školy, či aktivní spoluúčast na přípravě a realizaci projektů školy. Mateřské školy v podpoře kompetencí k iniciativě a kreativitě označují celou oblast za realizovanou. Průměrná hodnota tvrzení se pohybuje okolo 3,2.

Podpora polytechnického vzdělávání na základních školách ze zájmového území je dle průměrného hodnocení aktuálního stavu při ŠII/III zařazena mezi Rozvíjející se oblast, kdy oproti šetření před Šablonami I došlo k významnému posunu, kdy hodnocení více než poloviny tvrzení spadalo do oblasti vůbec nebo téměř se nevyskytuje. Při šetření ŠII/III nejnižších hodnot (1,17 u SO ORP Česká Třebová, 1,56 u SO ORP Ústí nad Orlicí) dosahovalo tvrzení „*Na škole probíhá výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích – metoda CLIL*“. Mateřské školy polytechnické vzdělávání hodnotily jako rozvíjející se až realizovanou oblast (průměrné hodnoty 2,5-3,2). Nejnižšího hodnocení má ve SO ORP Česká Třebová tvrzení „*Ve škole existuje osoba zodpovědná za rozvoj polytechnického vzdělávání, schopná poradit, doporučit dětem nebo učitelům.*“, za SO ORP Ústí nad Orlicí je to tvrzení „*Škola aktivně spolupracuje s jinými MŠ a ZŠ v oblasti polytechniky.*“

Sociální a občanské dovednosti a další klíčové kompetence jsou jak mateřskými, tak základními školami hodnoceny jako realizovaná oblast. Průměrné hodnocení přesahuje hodnotu 3.

Podpora digitálních kompetencí pedagogických pracovníků základních škol bylo při šetření ŠII/III vnímáno jako realizovaná oblast. Výjimkou je tvrzení „Pedagogové využívají možnosti BYOD pro konkrétní projekty žáků (umožnění žákům používat ve výuce jejich vlastní technická zařízení typu ICT, tj. notebooky, netbooky, tablety, chytré telefony apod.)“. V oblasti digitálních kompetencí pedagogických pracovníků k výraznému posunu, který nemusí být ve výstupech dotazníkového šetření zcela zřejmý. Digitální dovednosti pedagogických pracovníků zvýšila distanční výuka. U mateřských škol došlo také zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti digitální gramotnosti. V mateřských školách museli pedagogové distančně vzdělávat děti v posledním roce předškolní výuky.

Podpora kariérového poradenství pro žáky je oblastí, na kterou odpovídaly pouze základní školy, a to v dotazníkovém šetření ŠI/II a ŠII/III. Školy kariérové poradenství považují za realizované, vyšších hodnot dosahují kariérové poradenství v SO ORP Ústí nad Orlicí.

1.1.3.2 Agregovaný popis potřeb škol

V průběhu projektu MAP II (zpracování popisu potřeb škol září 2020 až února 2021) zpracovávaly zapojené školy aktualizace Popisů potřeb rozvoje školy, které vznikly na přelomu roku 2018/2019. Obě verze byly základním analytickým vstupem a klíčovým dokumentem místního akčního plánování ve sledovaném území. Cílem tohoto dokumentu je podat souhrnný přehled o potřebách škol v jednotlivých oblastech (čtenářská gramotnost, matematická gramotnost, rozvoj potenciálu každého žáka v jiných oblastech a další potřeby rozvoje školy). V těchto jednotlivých oblastech měli zástupci školy identifikovat – co proběhlo dobře, v čem je škola úspěšná, v čem by se mohla zlepšit a v čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit. Celkem se na území MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová aktualizovalo 39 škol své Popisy potřeb (15 MŠ, 11 ZŠ, 10 ZŠ a MŠ, 2 ZUŠ, 1 speciální ZŠ). Agregovaný popis potřeb je dostupný [zde](#). Pro MAP III aktivita Podpora škol v plánování realizována nebyla.

1.1.3.3 Dotazníkové šetření dle Metodiky rovných příležitostí

Během léta 2022 proběhlo zároveň se sběry dat pro finanční náročnost vzdělávání dotazníkové šetření se zaměřením na témata rovných příležitostí, tak jak jsou jednotlivé témata navrženy v Metodice rovných příležitostí pro prioritní osu 3 OP VVV. Jedním z témat je mimo jiné i porovnání finanční náročnosti vzdělávání v rámci území, dostupnost volnočasových aktivit a možnosti zajištění obědů pro děti z nižších sociálně ekonomických vrstev obyvatelstva. Celá zpráva je k dispozici na webových stránkách – ke stažení [zde](#).

1.1.3.4 Online výuka – dotazníkové šetření

Situace, která ve školách nastala na jaře 2020 zcela jistě ovlivnila životy samotných pedagogů, dětí, žáků a rodičů. Mimořádné opatření vydané Ministerstvem zdravotnictví dne 10. 3. 2020 zakázalo osobní účast žáků a studentů základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol na vzdělávání. Na základě zakázání osobní účasti žáků na vzdělávání, byla většina škol nucena přistoupit k distanční

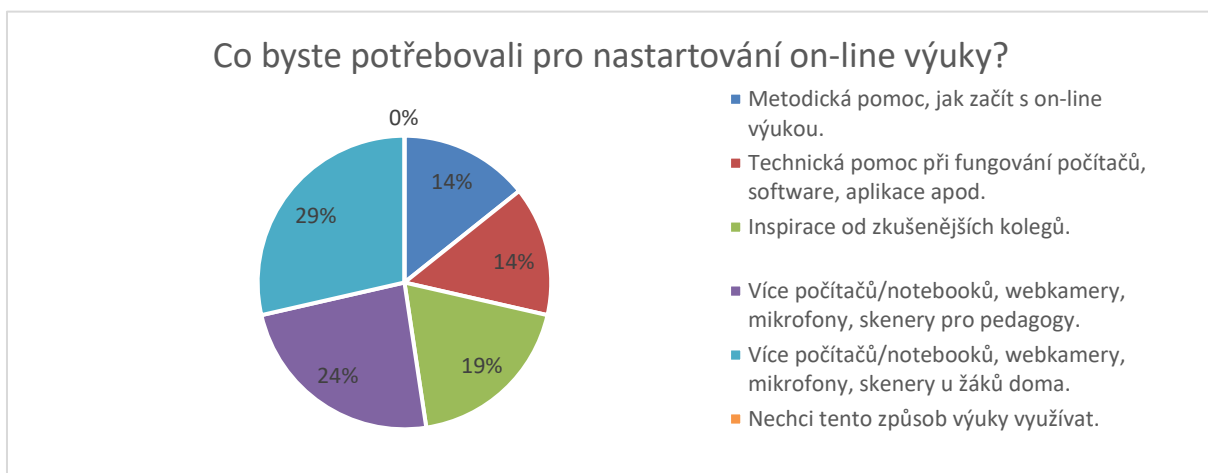
výuce, ve většině případů poté k online výuce, kterou podporovalo a požadovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Situace se nenavrátila do zcela standardního režimu na delší dobu ani po roce trvání a aktuálně, od dubna 2021, dochází k postupnému návratu dětí a žáků do škol.

O tom, jak konkrétně bude distanční výuka v konkrétní škole vypadat rozhoduje ředitel školy. MŠMT vytvořilo webové stránky <https://nadalku.msmt.cz/cs>, které dávají školám tipy ke vzdělávání na dálku, dále MŠMT podpořilo vysílání České televize vzdělávacích pořadů pro žáky 1. a 2. stupně včetně přípravy na přijímací zkoušky na SŠ a víceletá gymnázia. Tato forma vzdělávání je zcela legitimní podle školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) a naplňuje cíle, které právní úprava školám přikazuje plnit. V reakci na nastalou situaci se objevila široká paleta nástrojů, které umožňovala výuku na dálku ať už v synchronním režimu – učitel se s žáky setkává on-line v reálném čase a v asynchronním režimu, kdy učitel zadá výukové materiály, student si je vyzvedne a pracuje ve vlastním tempu, v on-line prostředí se spolu nesetkávají. Zároveň velké množství platforem, přes které bylo možno vést výuku on-line nabídlo své služby zdarma.

V rámci projektu bylo provedeno několik šetření za účelem reakce na aktuální situaci v daných školách a k nastavení parametrů pomoci. První šetření bylo provedeno v dubnu 2020, a to formou dotazníkového šetření a druhé bylo realizováno během tvorby Popisů potřeb škol (září 2020 až únor 2021). V zájmovém území se nachází 21 základních škol.

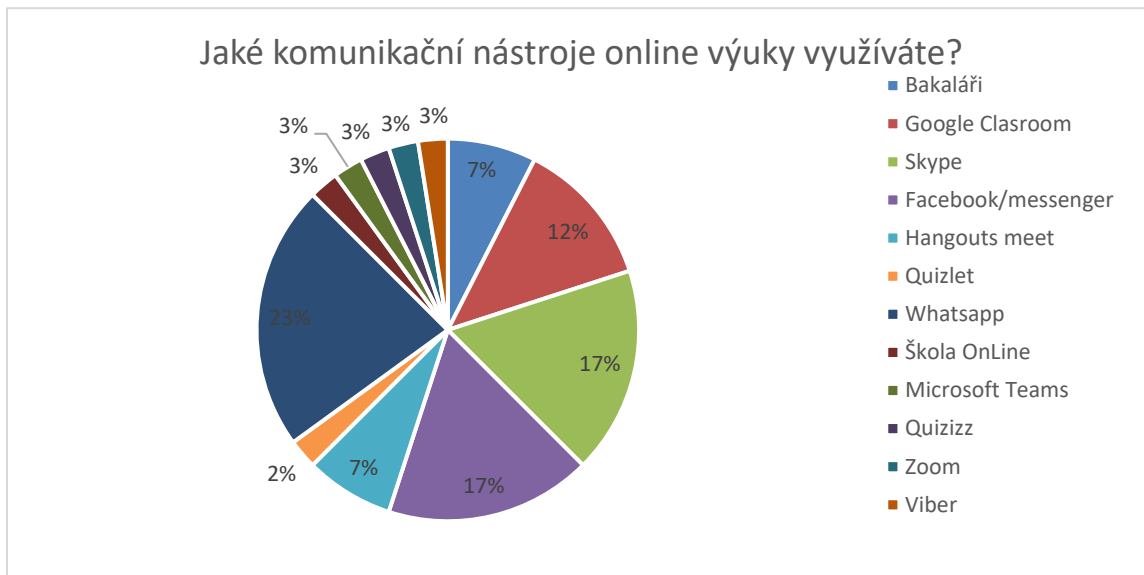
Při dotazníkovém šetření na jaře 2020 bylo celkem posbíráno 13 odpovědí, návratnost dotazníkového šetření tak dosáhla 62 %.

Obrázek č. 9 znázorňuje, co jednotlivé školy definovaly jako potřebné na začátku zahájení distančního vzdělávání (jaro 2020). Celkem 29 % odpovědí směřovalo do technického a materiálního vybavení žáků a 24 % do technického materiálního vybavení pedagogů. Metodická pomoc byla definována jen ve 14 % případů, inspirace od zkušenějších kolegů v 19 % odpovědí. Během terénního šetření a tvorby Popisů potřeb škol (podzim 2020), většina škol uvedla, že aktuálně pomoc nepotřebují a vše funguje tak jak má. Potřeby se týkaly například technické pomoci, sdílení zkušeností a školení pro pedagogy.

Obr. 9: Definované potřeby škol po zahájení distanční výuky (Zdroj: vlastní šetření, vlastní zpracování 04/2020)

Nejvyužívanější komunikační nástroje online výuky byly na jaře 2020 definovány: WhatsApp, Skype a Facebook dále pak Bakaláři a Google Classroom. Výsledky šetření provedeného na podzim 2020 toto nepotvrdily, v té době jako hlavní platformu distančního / on-line vzdělávání nejvíce škol uvedlo, Google Classroom a MS Teams (obr. 10).

Obr. 10: Komunikační nástroje výuky jednotlivých škol (Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření 04/2020)

Poslední otázkou dotazníku pak bylo, jak konkrétně byla online výuka prováděna. Nejčastějším způsob využití je zadávání úkolů přes e-mail/popřípadě jinou aplikaci, jedná se o způsob, při kterém není nutné, aby se žák s učitelem ve virtuálním prostoru sešli – asynchronní. Mezi zasílaným materiálem mohli žáci i velmi často najít odkazy na videa, nebo doporučení dalších studijních materiálů. Většinou se jednalo o materiály vytvořené jinými lidmi, ale našli se i pedagozi, kteří pro děti tvořily své vlastní videa a materiály. Druhým nejčastějším způsob využití byl vedení online výuka jako videokonference – tento styl výuky je vnímán, jako nejvíce podobný klasické výuce, a jedná se o reálný kontakt přímo s žáky v reálném čase – učitel má přehled o tom, kdo ze studentů je aktivní, jaká je účast, jedná se o přímou interakci.

Nejideálnější je kombinace videokonferencí a zároveň zadávání práce přes email, aby informace o tom, co studenti mají dělat, zazněla minimálně dvakrát a bylo tuto informaci možno i zpětně dohledat. Z tohoto důvodu je pravděpodobně možné najít tyto dvě odpovědi v odpovědích respondentů současně.

Více než polovina respondentů přiznala, že během distanční výuky došlo k ověřování znalostí – v podobě dotazníků, nebo přes quizlet, quizziz, google classroom.

Při šetření, které probíhalo na podzim roku 2020 měly školy říct, zda uvažují o zachování distanční výuky / online vzdělávání i v budoucnu, většina odpověděla, že ano (např. když je žák nemocný nebo pro potřeby domácích úkolů).

1.1.3.5 Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluzivity v území MAP včetně srovnání se situací v ČR

Stávající stav čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluzivity v území MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová se situací v České republice byl porovnáván na základě dat zjištěných v rámci akčního plánování. Dále byly informace zjišťovány z výročních a tematických zpráv České školní inspekce (např. zprávy o šetření PISA, TALIS v ČR).

Čtenářská gramotnost

Pro hodnocení stavu čtenářské gramotnosti byla použita data získaná v rámci akčního plánování, pro porovnání s celorepublikovou situací byla využita sekundární analýza ze šetření PISA 2018 Čtenářství ve 21. století. V hodnocení materiálních podmínek čtenářské gramotnosti se v porovnání dat za zájmové území a dat za Českou republiku získané informace shodují. V této oblasti školy zapojené do MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová identifikovaly prostor ke zlepšení ve vytváření čtenářsky podnětného prostředí (čtenářské koutky) a obměně knižního fondu v žákovských knihovnách. Tato zjištění se shodují s tvrzeními uvedenými v tematické zprávě České školní inspekce (Rozvoj čtenářské gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2017/2018).

V rámci aktualizace Popisů potřeb škol při druhém cyklu místního akčního plánování (září 2020–únor 2021) bylo zjištěno, že v mateřských školách probíhá pravidelně čtení dětem a práce s knihou. Mateřské školy spoluprací v oblasti čtenářské gramotnosti v místními obecními knihovnami. Na většině základních škol probíhal Čtenářský klub, který byl realizován v rámci Šablon. Celkově v rámci podpory čtenářské gramotnosti jsou hojně využívány digitální technologie (např. tablety, počítače či interaktivní tabule).

V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků dochází k pravidelnému absolvování kurzů DVPP. Tyto kurzy se zaměřují na rozvoj čtenářské gramotnosti a pregramotnosti. K jejich absolvování jsou využívány tzv. Šablony nebo voleny kurzy DVPP dle zájmu a aktuální potřeby rozšířit v dané oblasti znalosti a pedagogické kompetence. Hlavně mateřské školy využívají k rozvoji svých kompetencí sdílení zkušeností v rámci návštěv ostatních mateřských škol z regionu i širšího okolí. Tyto aktivity se shodují s doporučeními České školní inspekce.

Jedním z doporučení ČŠI je posilovat dovednosti žáků pro řešení náročnějších činností vztahujících se ke čtenářské gramotnosti. Na základě zjištění v rámci Popisu potřeb škol v oblasti posilování žákovi hlubší práce s textem se osvědčily čtenářské kluby a čtenářské dílny. Školy získávají finanční prostředky na čtenářské kluby ze Šablon. Jednou z dalších cest, jak dochází v regionu k posilování vztahu ke čtení a posilování čtenářské gramotnosti je aktivní využívání žákovských knihoven, realizace čtenářských lekcí, zapojování do různých projektů (např. Čtení pomáhá, Celé Česko čte dětem, Záložka do knihy spojuje školy atd.) či tvorba vlastní knížky. V rámci těchto aktivit dochází k propojování aktérů, kteří jsou důležití pro rozvoj čtenářské gramotnosti.

Na základě doporučení České školní inspekce je nutné se v oblasti čtenářské gramotnosti věnovat těmto tématům:

- Zavádět či posilovat koncepční přístup k rozvoji čtenářských dovedností žáků ze strany učitelů všech předmětů, a to v rámci dílčích elementů takového přístupu:
 - formulace jednoduchých i náročnějších cílů v oblasti motivace žáků ke čtení a v oblasti rozvoje čtenářských dovedností žáků a nastavení systému hodnocení jejich naplnění;
 - podpora spolupráce učitelů, včetně metodické péče o oblast čtenářských dovedností žáků;
 - cílené vzdělávání učitelů k využití efektivních výukových metod k rozvoji čtenářských dovedností žáků;
 - cílené zařazování čtenářských cílů / čtenářských situací do výuky napříč předměty (např. badatelská a projektová výuka);
 - kontinuální rozvoj čtenářských dovedností žáků na základních i středních školách (možnost využití čtenářského kontinua);
 - rozvíjení digitálních aspektů čtenářství a kritického přístupu k informacím, podpora výukové komunikace;
 - v rámci opatření zohlednit specifika nematuritních oborů ve vazbě na dosahovanou úroveň čtenářské dovednosti žáků studujících tyto obory vzdělání.
- Dbát o rozvoj pokročilých čtenářských schopností a dovedností žáků systematickým zařazováním vhodných čtenářských situací do výuky (např. porozumění širšímu kontextu textu, rozpoznání manipulativních sdělení, práce s argumenty pro a proti v textech s nejednoznačnými závěry, hodnocení náročnějších textů odborného charakteru) podporujících schopnost dlouhodobější koncentrace žáků na čtenářsky zaměřené úkoly.
- Podporovat výuku zaměřenou na osvojení čtenářských strategií rozvíjejících myšlení a učení žáků (např. tvoření otázek, hledání souvislostí a sdílení názorů), usilovat o aktivní účast žáků v hodinách a rozvoj metakognice.
- Podporovat pravidelné využívání dílen čtení (které jsou užitečným podpůrným nástrojem pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i pro žáky nematuritních oborů středních škol) a napomáhat aplikaci efektivních didaktických a hodnotících metod k rozvoji vědomého čtenářství a podpoře motivace ke čtení a učení na základních i středních školách.
- Podporovat mediální výchovu žáků (dovednosti pracovat s větším množstvím informací, analyzovat různé typy mediálních sdělení, kriticky posuzovat relevanci a důvěryhodnost informací či rozpoznat fake news a dezinformace).
- Přijímat vhodná opatření pro snižování míry zaostávání žáků s velmi nízkou úrovní čtenářských dovedností. Podpořit individualizovanou a gradovanou výuku žáků ke zvýšení motivace k učení, k podpoře slabších žáků.

Matematická a digitální gramotnost

V oblasti matematické gramotnosti vnímají školy ze zájmového regionu jako nutné ke zlepšení zvyšování zájmu žáků základních škol o matematickou gramotnost, zlepšit využívání poznatků, které žáci získají v rámci výuky a snažit se více ve výuce provázat jednotlivé vzdělávací oblasti. Toto tvrzení škol se shoduje s výstupy tematické zprávy České školní inspekce k rozvoji matematické gramotnosti.

S existencí tzv. Šablon začaly regionální školy využívat kluby deskových a logických her jako podpory k podnícení zájmu v rozvoji matematické gramotnosti. Některé školy z regionu obohacují hodiny matematiky alternativními přístupy např. Hejného metodou výuky matematiky nebo činností matematikou. Lze konstatovat, že školy se zapojují do různých projektů na podporu matematické gramotnosti (např. projekt Abeceda peněz, soutěže v programování) nebo realizují vlastní projektové dny.

Využití digitálních technologií v regionálních školách se shoduje se zjištěními zjištěnými Českou školní inspekcí. Některé ze základních škol mají slabá místa ve větším využití digitálních technologií k rozvoji gramotností (nejen ve vybavení škol digitálními zařízeními, ale i ve schopnostech pedagogických pracovníků s digitálními zařízeními správně pracovat), kdy ale v souvislosti s distančním vzděláváním došlo ke zlepšení, jak materiálního vybavení, tak schopnosti s digitálními technologiemi pracovat.

V rámci aktualizace Popisů potřeb škol při druhém cyklu místního akčního plánování (září 2020 – únor 2021) bylo zjištěno, že se využívají digitální technologie v rámci podpory matematické gramotnosti. V mateřských školách využívají pokusy, experimenty, měření a vážení k podpoře matematické pregramotnosti. Ve většině základních škol probíhá výuka finanční gramotnosti mezipředmětově. Dále školy využívají Šablony (např. Klub zábavné logiky a deskových her). Některé školy z regionu obohacují hodiny matematiky alternativními přístupy např. Hejného metodou výuky matematiky nebo klasicky s prvky Hejného metody.

Na základě doporučení České školní inspekce je nutné se v oblasti matematické a digitální gramotnosti věnovat těmto tématům:

- Usilovat o rozvoj matematické gramotnosti žáků, jejich vytrvalosti a sebekontroly častějším zařazováním nestandardních aplikačních úloh a problémů zadaných v podobě úloh s otevřenou odpovědí, vyžadujících aktivaci vyššího počtu matematických dovedností a uvozených delším vstupním textem.
- Dbát na posílení praktické orientace výuky matematiky a důsledně usilovat o pochopení širších souvislostí řešených matematických úloh.
- Nenásilně zavádět nové metody matematického vzdělávání s převahou konstruktivistických prvků, a to po důkladné přípravě učitelů a jejich ztotožnění se s těmito metodami výuky; v případě nepříznivého vnitřního prostředí školy (např. nízká připravenost a nedůvěra učitelů) a existujícího zájmu o zavádění nových metod matematického vzdělávání s převahou konstruktivistických prvků volit dlouhodobější strategii založenou na postupném zavádění dílčích prvků systému.
- Postup zavádění nových metodických přístupů k matematickému vzdělávání důsledně komunikovat a vysvětlovat také zákonným zástupcům žáků.
- Věnovat pozornost vhodným a efektivním strategiím matematického vzdělávání v menších skupinách žáků.
- Zavádět další odůvodněné záměry pozitivních změn matematického vzdělávání do běžné praxe školy, a to s indikativním výčtem následujících oblastí:
 - zvyšování kvality vybavení, ale také účelnosti využití digitální techniky a vzdělávacích programů pro matematické vzdělávání;
 - zajištění/zachování aprobované výuky matematiky;

- odborný růst učitelů v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků a také v oblasti didaktického využití digitálních technologií při výuce včetně vazby na témata relevantní pro rozvoj matematické gramotnosti žáků;
 - rozvoj matematických dovedností žáků napříč předměty, a to s možností sledovat koncepční přístup s matematickou gramotností žáků jako vůdčím elementem koncepce;
 - posílení časového rámce výuky matematiky a možností diferencovaného přístupu k žákům (např. dělené hodiny, doučování, matematické kroužky);
 - zvyšování kvality formativního hodnocení.
- V případě potřeby při zavádění záměrů pozitivních změn matematického vzdělávání do běžné praxe školy specificky podporovat nejen začínající učitele matematiky, ale také učitele s velmi dlouhou praxí.

Inkluzivita

V oblasti inkluze je školami velmi pozitivně hodnocena přítomnost asistenta pedagoga (podpora dítěte/žáka přiznaná na základě podpůrných opatření) nebo školního asistenta (personální nepedagogická podpora z tzv. Šablon) ve výuce. Toto tvrzení škol se shoduje s tvrzením z tematické zprávy České školní inspekce ke společnému vzdělávání. Na základě mapování situace v území vyplývá, že se školy (jedná se hlavně o městské školy) snaží vytvářet školská poradenská pracoviště, která mají podporovat žáky ohrožené školním neúspěchem. Tato skutečnost přispívá ke zlepšování spolupráce mezi pedagogy a asistenty pedagoga. Prostor pro zlepšení školy vnímají hlavně u spolupráce pedagogů 2. stupně a asistentů pedagoga.

Velkým přínosem pro podporu dětí ohrožených školním neúspěchem v mateřských školách je možnost čerpat finanční prostředky na personální podporu chůvy (pro dvouleté děti) nebo školního asistenta. Tato podpora usnadňuje adaptaci dětí mladších tří let a dětí ohrožených školním neúspěchem. Jak základní, tak mateřské školy se shodují, že pro jejich fungování je důležité získat finanční prostředky na personální podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem. Toto tvrzení se shoduje se závěry České školní inspekce.

Pedagogičtí pracovníci absolvují kurzy DVPP se zaměřením na práci s dětmi/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, aby byli schopni zvolit dle situace nejvhodnější metody a formy práce s těmito dětmi.

V oblasti společného vzdělávání je v současné době kladen důraz na snížení rozdílů mezi dětmi a žáky vzniklých distančním vzděláváním v období školních let 2020/2021 a 2021/2022, dále pak na integraci ukrajinských dětí a žáků, které přibyly do českého vzdělávacího systému v průběhu roku 2022 a na snižování rozdílů mezi dětmi a žáky.

Na základě doporučení České školní inspekce je nutné se v inkluzi věnovat v těchto kategoriích tématům:

- V oblasti snižování rozdílů vzniklých distančním vzděláváním:
 - Pozornost v rámci doučovacích aktivit věnovat všem žákům základních škol, kteří je potřebují, a neupřednostňovat pouze žáky závěrečných ročníků, kteří se připravují na přijímací zkoušky ke střednímu vzdělávání.
 - Cíleně sledovat a vyhodnocovat efektivitu doučovacích aktivit zejména ve vztahu ke zlepšování vzdělávacích výsledků žáků, a to nejen prostřednictvím diskusí na pedagogických poradách, ale i využitím vhodných externích nástrojů např. pro průběžné zjišťování výsledků žáků.
 - Věnovat zvýšenou pozornost organizačnímu nastavení doučovacích aktivit tak, aby jejich organizace nebyla pro zapojení žáků komplikací, ale naopak aby podporovala zapojení všech žáků, kteří by se měli doučovacích aktivit účastnit.
 - Podporovat reflektivní práci pedagogů při plánování rozvržení vzdělávacího obsahu, aby jedním z neopominutelných východisek byla dobrá identifikace dosažených znalostí a dovedností každého žáka ve třídě.
 - Vedle důrazu na vyrovnávání vzdělávacích rozdílů ve znalostech, dovednostech a kompetencích žáků nezapomínat ani na rozvoj jejich sociálních vztahů, duševního zdraví i fyzické kondice a tělesné zdatnosti.
 - Využívat nabízenou metodickou podporu připravenou v rámci resortu školství, mládeže a tělovýchovy zejména ze strany Národního pedagogického institutu ČR prostřednictvím národního plánu doučování.
- V oblasti práce s nadanými dětmi a žáky:
 - Aktivně pracovat na nastavení vnímání nadání žáků jako mimořádně cenné devizy, kterou je třeba identifikovat, podporovat a rozvíjet nejen v zájmu zvýšení efektivity vzdělávání jednotlivých žáků, ale také pro celkové společenské i ekonomické benefity, které nadaní žáci mohou později přinést. Akcentovat identifikaci nadání bez vazby na nutnost diagnostiky v ŠPZ, a pro práci s nadáním naopak výrazněji využívat podpůrná opatření v 1. stupni. Učinit z práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky jednu z hlavních priorit každodenní pedagogické práce učitelů.
 - Přístupovat ke vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků ve škole systematicky, od společného plánování na úrovni strategických dokumentů školy a ŠVP přes individualizovanou výuku stimulující a rozvíjející různorodé nadání žáků až k pravidelnému vyhodnocování průběhu této péče a jejích výsledků.
 - Místo snahy o vytváření homogenních – výběrových tříd se zaměřit na diferenciaci přístupu k žákům uvnitř tříd heterogenních, tvořených žáky různých charakteristik a potřeb. Ve školách, kde je to organizačně možné, diferencovat výuku vzdělávacích oborů (předmětů) podle úrovně žáků v rámci ročníků, nebo využít potenciálu tandemové výuky.
 - Zabezpečit školní systém péče o nadané personálně, což představuje systematickou pozornost tématu rozvoje nadání ze strany celého pedagogického sboru, případně pověření vhodného pedagogického pracovníka koordinací péče o nadané a mimořádně nadané žáky a poskytnutí příslušného dalšího vzdělávání a podpory v jeho činnosti.

- Zařadit téma identifikace a podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků do výběru dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v rámci inkluzivního vzdělávání a důsledně dbát na přenos poznatků získaných při dalším vzdělávání mezi celý pedagogický sbor.
- Věnovat pozornost tomu, že nadání či mimořádné nadání se mohou kombinovat s potřebou podpory v jiné oblasti, např. v důsledku specifické poruchy učení či ADHD. Nadání žáci pak svůj potenciál mohou věnovat kompenzaci, a tím zůstanou neidentifikovány jak nadání, tak i konkrétní specifická vzdělávací potřeba.
- Využít možnosti spolupráce učitelů s vychovateli ve školních družinách a dalších obdobných zařízeních. Mimo výuku může žák projevit nadání i v dalších oblastech (např. sociální). Podobně je vhodné pro identifikaci využívat potenciál třídnické práce, vzdělávacích aktivit mimo běžné učebny (školní výlet, výuka venku apod.) a obecně v prostředí, které umožňuje zviditelnit schopnosti a dovednosti nad rámec konkrétní vzdělávací oblasti.
- Pro podporu nadaných a mimořádně nadaných žáků, jejich pedagogů a rodičů využít kapacit školních poradenských pracovišť.
- Zahrnout do vlastního hodnocení školy a sledování kvality poskytovaného vzdělávání také oblast podpory nadaných žáků.
- Při identifikaci a podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků systematicky spolupracovat s externími partnery – školská poradenská zařízení, krajské sítě podpory nadání, krajské koordinátory nadání apod.
- V oblasti integrace ukrajinských dětí a žáků:
 - Pokračovat ve využívání systému koordinace přijímání a adaptace ukrajinských dětí a žáků, a to v návaznosti na vyhodnocení fungování takového systému školy na konci školního roku 2021/2022 (např. identifikace nových opatření ze zkušeností jiných škol) a se zvážením možných rizik vývoje situace na Ukrajině.
 - Nadále udržovat strategii integrace ukrajinských dětí a žáků v běžných a smíšených třídách, při respektování jejich speciálních vzdělávacích potřeb a jazykové připravenosti k takovému kroku (např. využití diagnostiky dětí a žáků, formulace vzdělávacích plánů).
 - Ukrajinské děti a žáky vzdělávat v adaptačních či samostatných skupinách pouze v opodstatněných případech (např. intenzivní výuka češtiny jako druhého jazyka, doučování, socializační aktivity), a to po nezbytně nutnou dobu.
 - Systematicky podporovat ukrajinské děti a žáky v rozvoji jejich dovedností komunikovat v českém jazyce, vedle intenzivní výuky češtiny jako druhého jazyka využívat další příležitosti pro utváření kontaktu ukrajinských dětí a žáků s českým jazykem (např. účast na mimoškolních aktivitách, komunikace s českými spolužáky).
 - Nastavit cílený systém sledování psychických problémů nově přicházejících ukrajinských dětí a žáků, v rámci možností vytvořit adekvátně vybavená místa pro relaxaci žáků a usilovat o zajištění dostupné péče odborníků.
 - Aktivně využívat také příležitosti spojené s příchodem ukrajinských dětí a žáků a se vzděláváním ve vícejazyčném prostředí (např. rozvoj jazykových kompetencí ostatních žáků při přímé komunikaci jiným než českým jazykem).

- Pokračovat ve spolupráci s partnery při vzdělávání a socializaci ukrajinských dětí a žáků, případně vyhledávat partnery nové.
- Sledovat vzdělávací výsledky a další aspekty vzdělávání nově příchozích ukrajinských dětí a žáků (např. účast na distanční výuce na Ukrajině) a věnovat pozornost rovněž dopadům integrace ukrajinských dětí a žáků do běžných tříd na kvalitu výuky a vzdělávací výsledky ostatních žáků.
- Sledovat vztahy nově příchozích ukrajinských dětí a žáků se všemi ostatními dětmi a žáky školy, stejně jako postoje všech zákonných zástupců, a aktivně předcházet vzniku potenciálních konfliktů; důsledně vysvětlovat zákonným zástupcům nově příchozích ukrajinských dětí a žáků fungování a odlišnosti českého vzdělávacího systému a současně ubezpečovat zákonné zástupce všech ostatních dětí a žáků, že škola dělá vše pro to, aby kvalita a efektivita vzdělávání všech dětí a žáků nebyla důsledky migračních událostí oslabena.
- Aktivně přistupovat k podpoře pedagogů v oblasti jejich well-beingu a psychohygieny, stejně jako rozvoje kompetencí pro práci se žáky s odlišným mateřským jazykem.
- Aktivně promýšlet a nabízet volnočasové aktivity pro smíšené kolektivy ukrajinských a ostatních dětí a žáků, s důrazem na realizaci pohybových aktivit, které mají zásadní význam pro fyzické i duševní zdraví na straně jedné a pro stírání jazykových i osobnostních bariér na straně druhé, což významně napomůže úspěšnější integraci.

1.1.3.6 Informace o stavu integrace ukrajinských dětí a žáků do škol z MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová

V zájmovém území probíhá dlouhodobé šetření ke stavu integrace ukrajinských dětí a žáků do škol z MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová. V tuto chvíli nemáme k dispozici relevantní data, která by objektivně dokázala zhodnotit aktuální stav. Jelikož se situace na Ukrajině neustále vyvíjí, mění se i motivace, možnosti a aktuální životní podmínky migrujících Ukrajinců, kdy dochází k jejich velké fluktuaci. Aktuální situací ve školách se zabývají pracovní skupiny, které stav průběžně monitorují.

1.1.4 Charakteristika školství v řešeném území

Tato kapitola vychází z dat obsažených ve Strategii území správního obvodu ORP Česká Třebová, Strategii území správního obvodu ORP Ústí nad Orlicí, z Popisů potřeb škol, vlastního šetření a výkazů MŠMT.

Do územního vymezení MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (obr. 11) spadá celkem 21 obcí (16 SO ORP Ústí nad Orlicí, 5 SO ORP Česká Třebová). Počet škol, které se v území nacházejí znázorňuje tab. 23. Celkem v 5 obcích nemají obyvatelé k dispozici žádné školské zařízení (Hrádek, Přívrat, Řetůvka, Sudislav nad Orlicí, Voděradý).

Tab. 23: Počty škol a školských zařízení v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2021/22.

Název obce	SO ORP							
		MŠ	ZŠ	ZŠ a MŠ	DDM	ZUŠ	ZŠ dle § 16, odst. 9	Gymnázia
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí			1				
Česká Třebová	Česká Třebová	5	4		1	1		1
České Libchavy	Ústí nad Orlicí			1				
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí			1				
Dolní Dobrouč	Ústí nad Orlicí	1	1					
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	1	1					
Jehnědí	Ústí nad Orlicí			1				
Libchavy	Ústí nad Orlicí			1				
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí			1				
Rybník	Česká Třebová			1				
Řetová	Ústí nad Orlicí			1				
Semanín	Česká Třebová			1				
Sopotnice	Ústí nad Orlicí			1				
Třebovice	Česká Třebová			1				
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	8	4		1	1	1	1
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí		1					

Zdroj: vlastní šetření, 2022.

Ve školním roce 2021/2022 v České Třebové fungovala soukromá základní škola, jednalo se o detašované pracoviště Základní školy Na rovině Chrudim. Zároveň od 1. 9. 2021 byla v České Třebové otevřena nová Mateřská škola Na rovině založena na principech Montessori pedagogiky. Od 1. 9. 2022 vznikla samostatně fungující Mateřská škola a Základní škola Na rovině v České Třebové. Při Základní škole Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 je od školního roku 2018/2019 otevřena inovativní třída s programem Začít spolu. Pro školní rok 2021/2022 byly otevřeny při Základní škole Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 tři třídy s programem Začít spolu. Od 1. 9. 2023 vznikla v České Třebové soukromá

základní škola pod názvem Škola zítřka, která se zaměřuje na výuku dle programu Začít spolu (1. stupeň) a Eduscrum (2. stupeň). Od školního roku 2022/2023 v území existují tři přípravné třídy. Dvě v SO ORP Česká Třebová (jedna na Základní škole a mateřské škole Rybník, jedna na Základní škole Česká Třebová, Nádražní ulice), jedna v SO ORP Ústí nad Orlicí při Základní škole Ústí nad Orlicí, Školní 75.

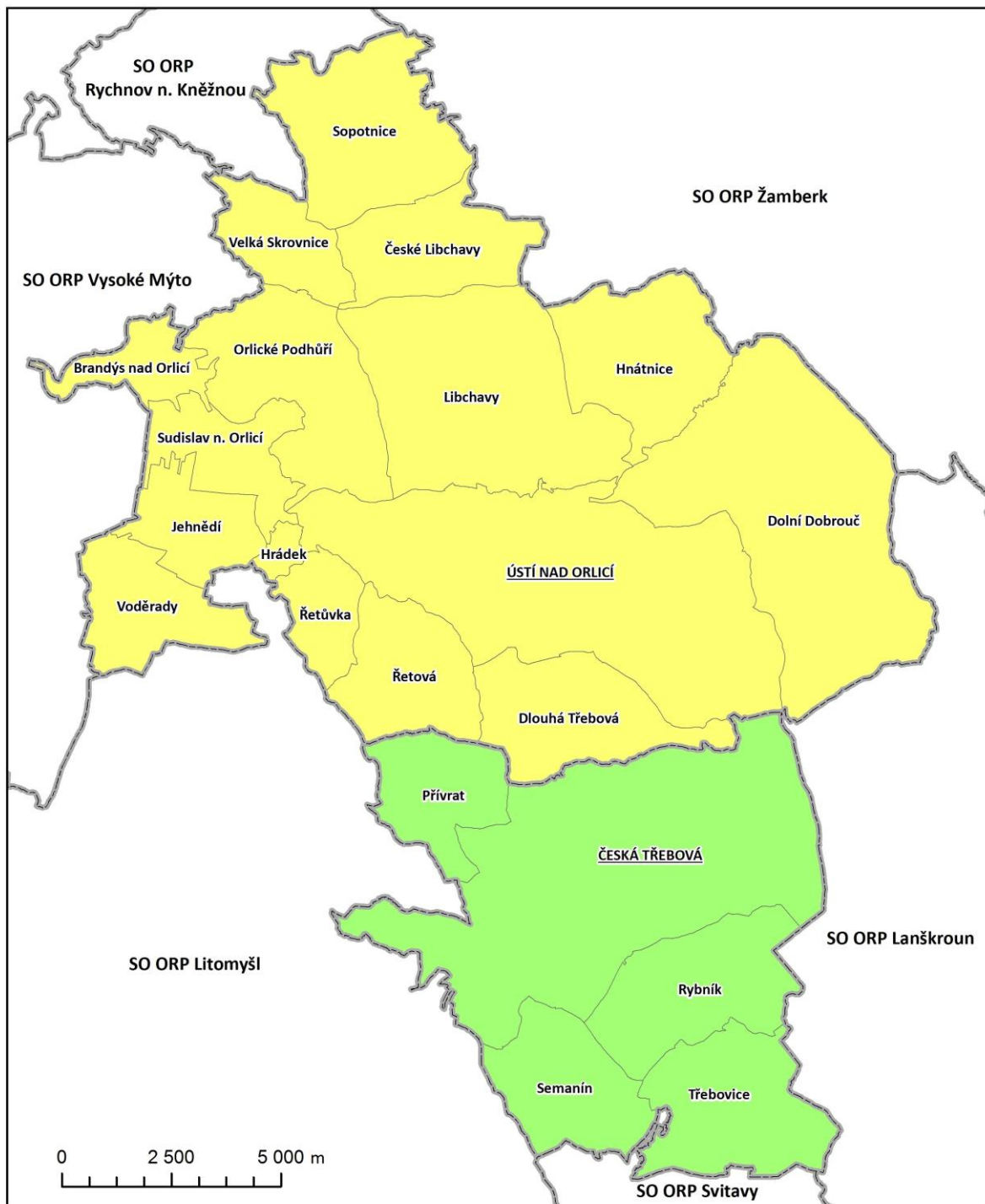
V zájmovém regionu fungují 2 základní umělecké školy (ZUŠ Česká Třebová, ZUŠ Jaroslava Kociana Ústí nad Orlicí) a 2 detašovaná pracoviště základních uměleckých škol: v Dolní Dobrouči (pobočka ZUŠ Letohrad) a v Brandýse nad Orlicí (pobočka ZUŠ Choceň). V oblasti zájmového vzdělávání fungují v území 2 domy dětí a mládeže – Dům dětí a mládeže Kamarád Česká Třebová, Dům dětí a mládeže Duha Ústí nad Orlicí.

V oblasti neformálního vzdělávání funguje na Orlickoústecku a Českotřebovsku mnoho organizací – skauti, mladí hasiči, mateřská a rodinná centra, sportovní sdružení, myslivecká sdružení atd.

Pardubický kraj zřizuje v Ústí nad Orlicí Speciální základní školu, mateřskou školu a praktickou školu, která má celkem 11 součástí: základní škola, základní škola speciální, detašované pracoviště ZŠ a MŠ při Orlickoústecké nemocnici, školní družina, přípravný stupeň, školní internát, školní jídelna, speciálně pedagogické centrum Kamínek, praktická škola dvouletá, detašované pracoviště základní školy v České Třebové, detašované pracoviště speciální základní školy, mateřské školy a praktické školy při Domovu pod hradem Žampach.

Na území Orlickoústecka a Českotřebovska jsou Pardubickým krajem zřízena 2 gymnázia Gymnázium Česká Třebová a Gymnázium Ústí nad Orlicí. Dále pak 4 střední školy: Střední škola uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí, Střední škola dopravní a technická Gustava Habrmana Česká Třebová, Střední škola automobilní Ústí nad Orlicí, Vyšší odborná škola a střední škola zdravotnická a sociální Ústí nad Orlicí.

Územní vymezení MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová

0 2 500 5 000 m

- hranice správního obvodu ORP
- správní obvod ORP Ústí nad Orlicí
- správní obvod ORP Česká Třebová

MAS ORLICKO, z.s.
 MAP pro správní obvod ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová
 2017
 zdroj podkladových dat: ArcČR 500. ARCDATA PRAHA [online]. 2017 [cit. 2017-04-06].
 Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-500>

Obr. 11: Územní vymezení MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (zdroj: vlastní zpracování).

1.1.4.1 Předškolní vzdělávání

Na Orlickoustecku a Českotřebovsku je obcemi zřízeno celkem 26 mateřských škol (tab. 23). Počet mateřských škol se v dlouhodobém trendu nemění. Jedná se o tyto mateřské školy:

SO ORP Česká Třebová:

- Mateřská škola a základní škola Třebovice;
- Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova;
- Mateřská škola Česká Třebová, U Koupaliště;
- Mateřská škola Česká Třebová, U Stadionu;
- Mateřská škola Česká Třebová, Vinohrady;
- Mateřská škola Na rovině v České Třebové;
- Základní škola a mateřská škola Rybník;
- Základní škola a mateřská škola Semanín.

SO ORP Ústí nad Orlicí:

- Mateřská škola Dolní Dobrouč;
- Mateřská škola Hnátnice;
- Mateřská škola Jasánek, Ústí nad Orlicí, Nerudova 136;
- Mateřská škola KLUBÍČKO Ústí nad Orlicí, Dělnická 67;
- Mateřská škola Lentilka, Ústí nad Orlicí, Heranova 1348;

- Mateřská škola Pastelka, Ústí nad Orlicí, Knapovec 8;
- Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Černovír 96;
- Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Na Výsluní 200;
- Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Pod Lesem 290;
- Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Sokolská 165;
- Základní škola a mateřská škola České Libchavy;
- Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová;
- Základní škola a mateřská škola J. A. Komenského Brandýs nad orlicí;
- Základní škola a mateřská škola Jehnědí;
- Základní škola a mateřská škola Libchavy;
- Základní škola a mateřská škola Orlické Podhůří;
- Základní škola a mateřská škola Řetová;
- Základní škola a mateřská škola Sopotnice, příspěvková organizace.

Ve školním roce 2017/2018 došlo ke zvýšení počtu běžných tříd mateřských škol z 65 na 67 (tab. 24), tento nárůst byl způsoben otevřením nové třídy v Mateřské škole Česká Třebová, Vinohrady a zrušením speciální třídy v Mateřské škole KLUBÍČKO Ústí nad Orlicí, Dělnická 67. Od tohoto školního roku jediná speciální třída funguje v Mateřské škole Česká Třebová, Habrmanova.

Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Ústí nad Orlicí zřizuje detašované pracoviště při Orlickoustecké nemocnici.

Od 1. 9. 2021 v České Třebové funguje další mateřská škola. Jedná se o soukromou, akreditovanou Mateřskou školu Na rovině v České Třebové. Mateřská škola je zapsána v Rejstříku škol.

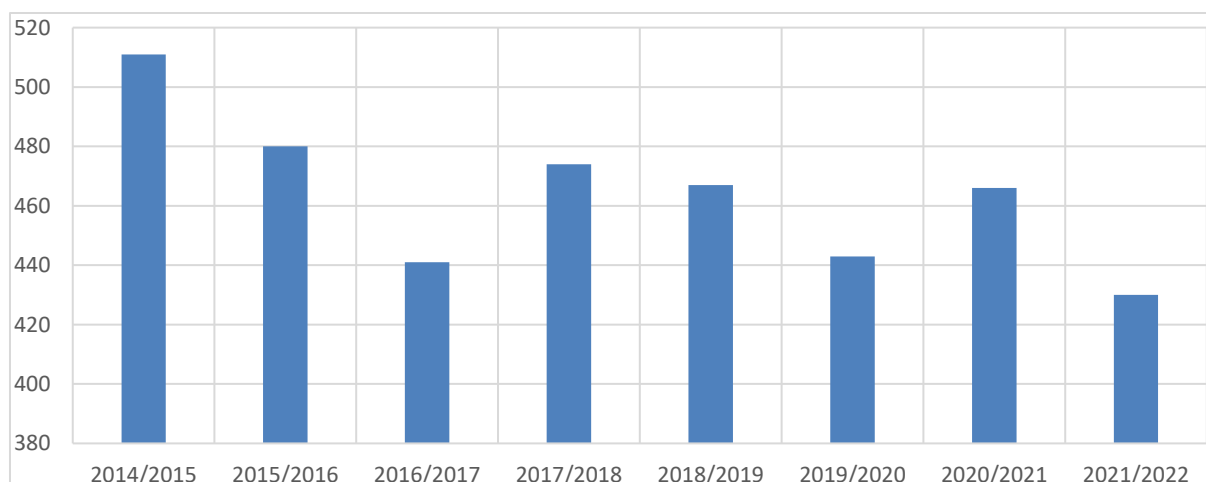
Tab. 24: Vývoj počtu tříd a počtu dětí v mateřských školách SO ORP Česká Třebová a SO ORP Ústí nad Orlicí v časové radě školních roků 2013/2014 až 2021/2022.

Školní rok	Počet MŠ	Počet běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet dětí ve speciálních třídách	Celkový počet pedagog. úvazků	Počet dětí na 1 pedagog. úvazek	Počet dětí na 1 třídu
2021/2022	26	68	1	1454	13	139,1	10,5	21,3
2020/2021	25	67	1	1488	12	137,1	10,9	22,1
2019/2020	25	67	1	1509	13	136,7	11	22,3
2018/2019	25	67	1	1512	12	132,2	11,5	22,4
2017/2018	25	67	1	1542	14	125,7	12,4	22,9
2016/2017	25	65	2	1502	24	123,4	12,4	22,8
2015/2016	25	65	2	1560	26	125	12,7	23,7
2014/2015	25	65	2	1609	27	126,8	12,9	24,4
2013/2014	25	65	2	1605	25	125,6	13	24,3

Zdroj: výkazy MŠMT S1-01 a R13-01, 2022, vlastní zpracování.

V průběhu školního roku 2021/2022 byla otevřena nová třída v Mateřské škole Česká Třebová, U Koupaliště. Tato třída není v tab. 24. uváděna, protože byla otevřena až v průběhu školního roku, data ve výkazech se vztahují k datu 30. 9.

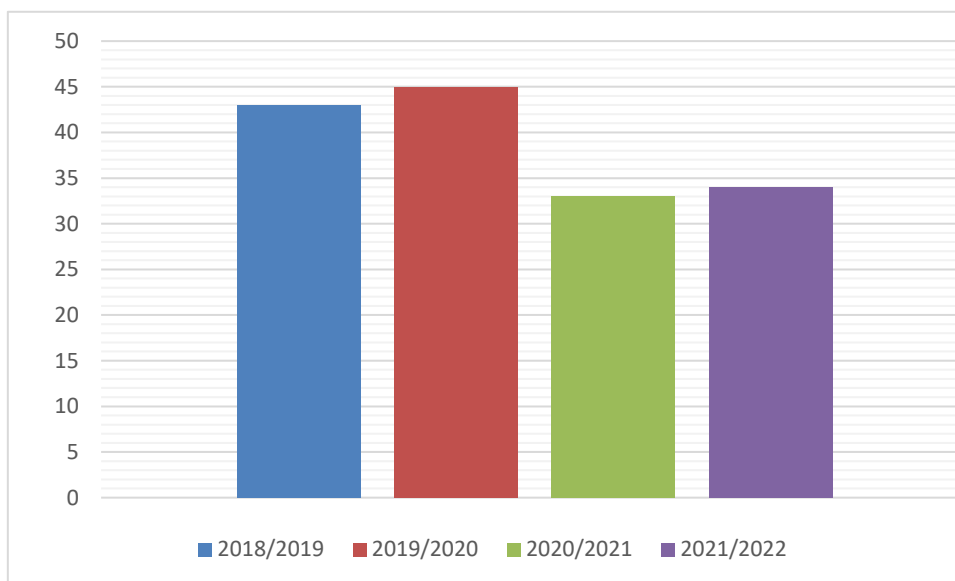
V oblasti předškolního vzdělávání působí v regionu také Dětský lesní klub Letokruh Česká Třebová a nově otevřený lesní klub Údolíčko v Rybníku. Kluby fungují na principech lesní pedagogiky a využívají prvky alternativních přístupů ke vzdělávání (např. Montessori, Waldorfská pedagogika). Dále se na péči o děti předškolního věku podílejí 2 dětské skupiny (DS Jasmínka v České Třebové, DS Babiččina zahrada v Dlouhé Třebové) a 1 dětský klub (Dětský klub Fialka v Ústí nad Orlicí).

Obr. 12: Vývoj počtu dětí, které nastoupily do mateřských škol ve SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová ve školních rocích 2014/2015–2021/2022 (Zdroj: výkazy MŠMT S1-01, 2022, vlastní zpracování).

Obr. 12 znázorňuje vývoj počtu dětí, které nastoupily do mateřských škol ve SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová. Dle rozložení jednotlivých školních roků se lze domnívat, že počet dětí, které nastoupily do mateřské školy je ovlivněn jednak demografickou křivkou, tak zavedením povinného posledního předškolního roku od školního roku 2017/2018, kdy mezi školními roky 2016/2017 a 2017/2018 došlo k nárůstu nastoupivších dětí. Ze sledovaného období školních roků 2014/2015 až 2021/2022 nastoupilo do předškolního vzdělávání nejméně dětí ve školním roce 2021/2022 a to 430. V souvislosti s vývojem počtu dětí, které nastoupily do mateřských škol, lze z výkazu S1-01 zjistit i počet žádostí o přijetí do mateřské školy, kterým nebylo vyhověno. Ve školním roce 2021/2022 se jednalo o 110 žádostí. Nejvyšší převis žádostí měla Mateřská škola Česká Třebová, U Koupaliště a to 20 nevyhověných žádostí. Zároveň, ale tato mateřská škola v průběhu školního roku 2021/2021 dodatečně otevřela novou třídu a provedla dodatečný zápis, takže v reálu byl počet nevyhověných žádostí nižší. Další mateřské školy s vysokým počtem nevyhověných žádostí pro školní rok 2021/2022: Mateřská škola Klubíčko Ústí nad Orlicí, Dělnická 67 (18) a Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Pod Lesem 290 (14).

Od školního roku 2016/2017 došlo k nárůstu dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními. Tento nárůst byl způsoben novelou školského zákona a uzákoněním vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, kdy školská poradenská zařízení (PPP a SPC) začala dětem s SVP přidělovat 5 stupňů podpůrných opatření. Na základě výkazů MŠMT (výkaz S1-01) je na obr. 13 znázorněn vývoj počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ.

Obr. 13: Vývoj počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách ve SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová ve školních rocích 2018/2019–2021/2022 (Zdroj: výkazy MŠMT S1-01, 2022, vlastní zpracování).

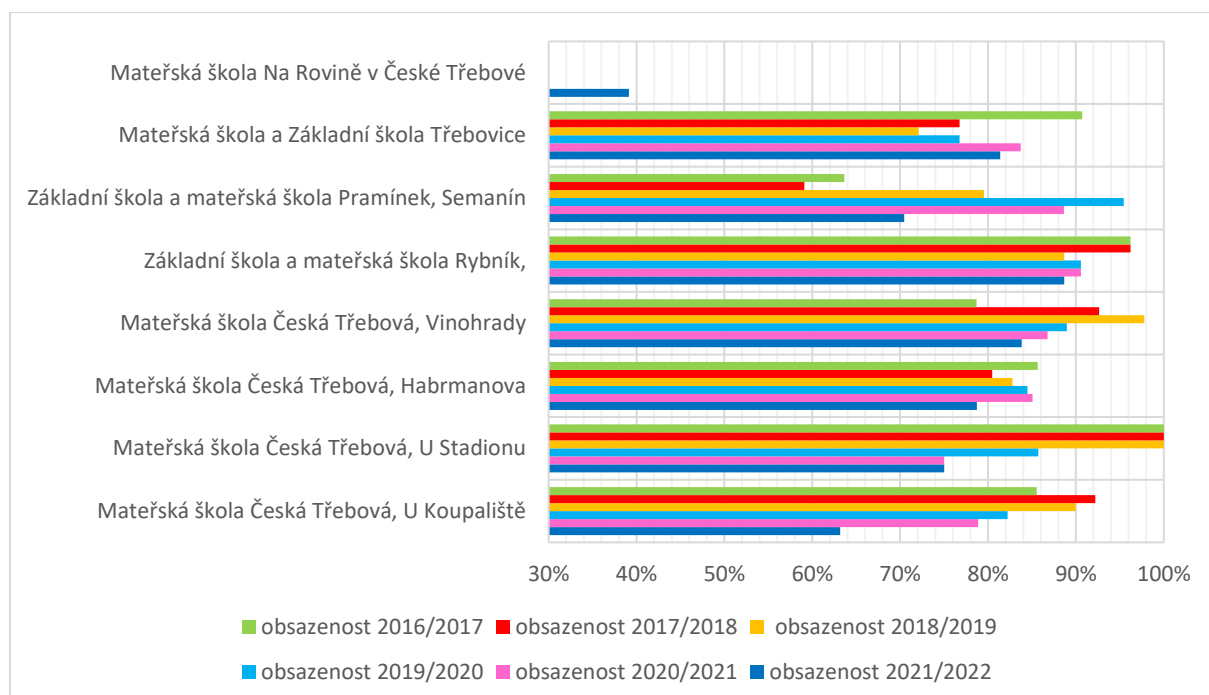
Tab. 25 znázorňuje věkovou strukturu dětí v mateřských školách ve školních rocích 2020/2021 a 2021/2022. Ve školním roce 2020/2021 bylo v běžných třídách mateřských škol 179 dvouletých dětí, kterým byly tři roky až v průběhu školního roku. Ve školním roce 2021/2022 bylo těchto dětí 134. Jedná se cca o 10 % dětí z celkového počtu dětí v běžných třídách. Ve školním roce 2021/2022 bylo 83 dětí s odkladem školní docházky, což je o 13 více než ve školním roce 2020/2021.

Tab. 25: Věková struktura dětí v mateřských školách SO ORP Česká Třebová a SO ORP Ústí nad Orlicí v porovnání školních roků 2020/2021 až 2021/2022.

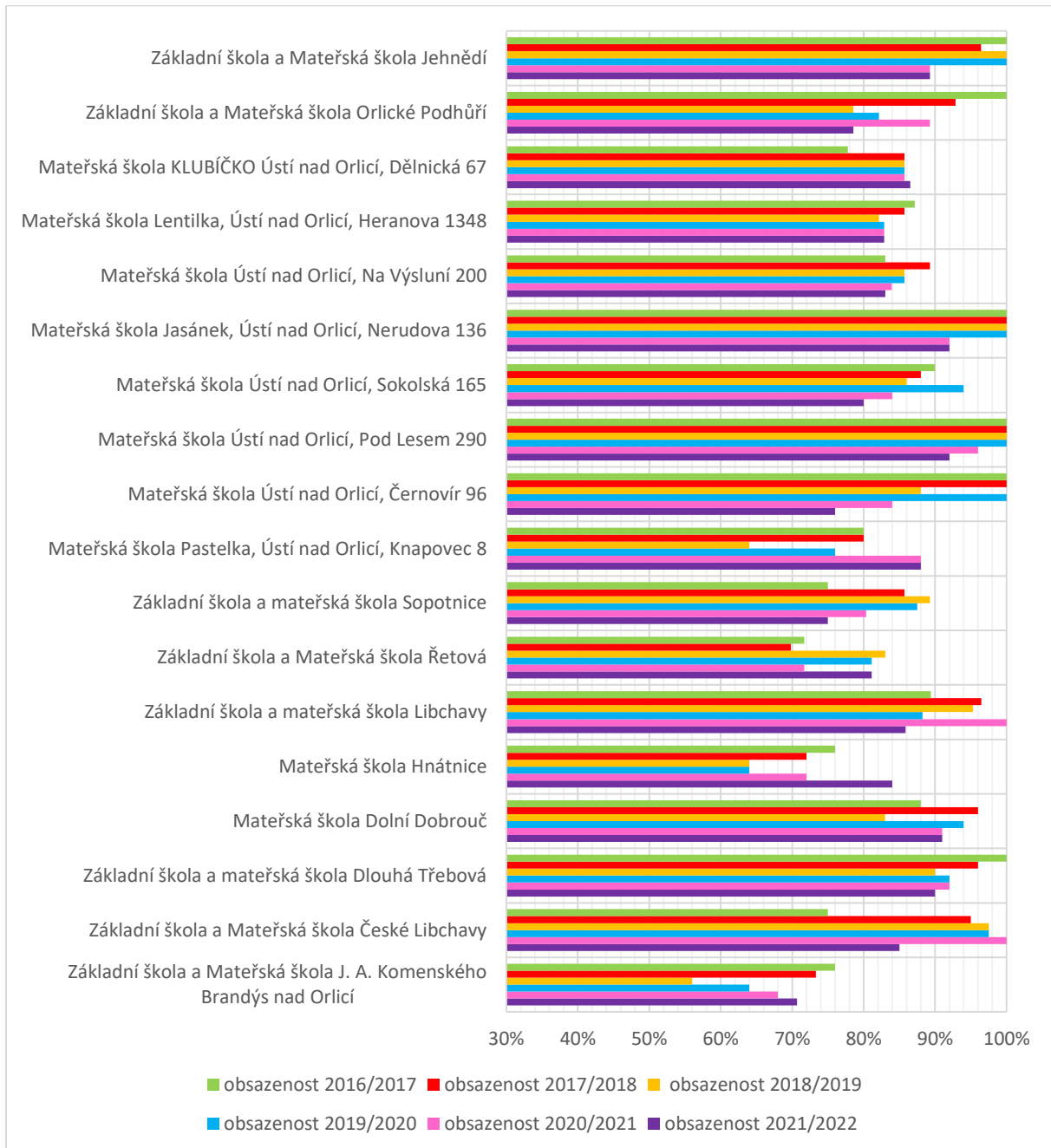
2020/2021			2021/2022		
Děti narozené v období	Počet v běžných třídách	Počet ve speciálních třídách	Děti narozené v období	Počet v běžných třídách	Počet ve speciálních třídách
1.9.2018-30.9.2018	1	0	1.9.2019-30.9.2019	1	0
1.1.2018-31.8.2018	82	0	1.1.2019-31.8.2019	57	0
1.9.2017-31.12.2017	96	0	1.9.2018-31.12.2018	76	0
1.9.2016-31.8.2017	396	0	1.9.2017-31.8.2018	386	1
1.9.2015-31.8.2016	400	1	1.9.2016-31.8.2017	425	3
1.9.2014-31.8.2015	443	7	1.9.2015-31.8.2016	426	4
1.9.2013-31.8.2014	69	4	1.9.2014-31.8.2015	82	5
31.8.2013 a dříve	1	0	31.8.2014 a dříve	1	0

Zdroj: výkazy MŠMT S1-01, 2022, vlastní zpracování.

Vývoj obsazenosti mateřských škol zřizovaných obcemi je vyjádřen na obr. 14 a obr. 15. Ve školním roce 2021/2022 se celková obsazenost mateřských škol za zájmové území pohybovala okolo 81 %. Všechny mateřské školy z Orlickoústecka a Českotřebovska jsou dlouhodobě z více než 50 % naplněny. Ve školním roce 2021/2022 měly obsazenost vyšší než 90 % v Základní a mateřské škole Dlouhá Třebová, Mateřské škole Dolní Dobrouč, Mateřské škole Ústí nad Orlicí, Pod Lesem 290 a Mateřské škole Jasánek, Ústí nad Orlicí, Nerudova 136. Nejnižší obsazenost byla ve školním roce 2021/2022 v nově otevřené Mateřské škole Na Rovině v České Třebové.

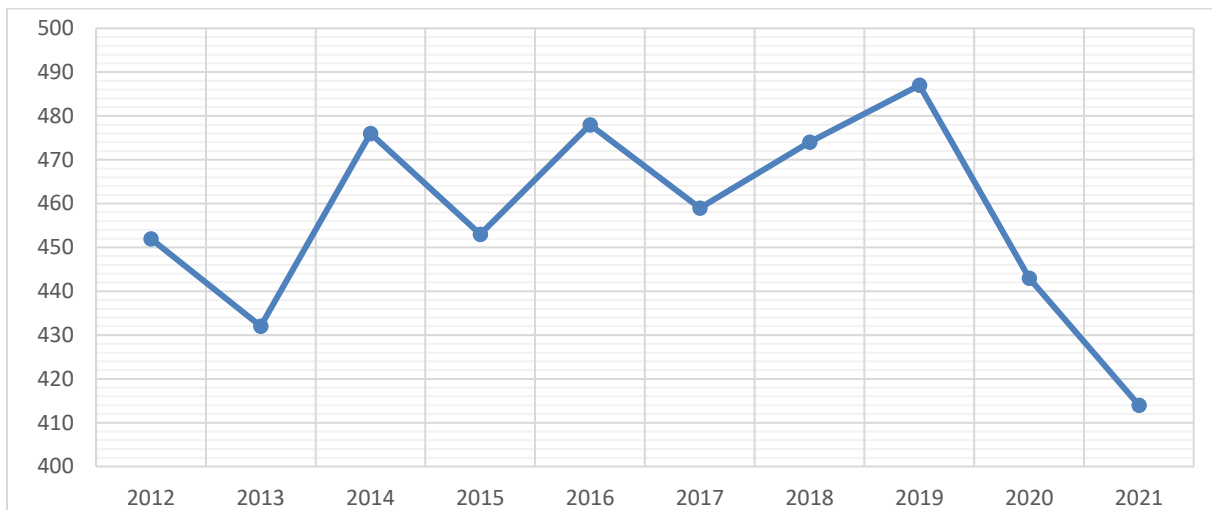
Obr. 14: Obsazenost mateřských škol ve SO ORP Česká Třebová ve školních rocích 2016/2017–2021/2022
(Zdroj: výkazy MŠMT S1-01, Rejstřík škol a školských zařízení, 2022, vlastní zpracování).

Obr. 15: Obsazenost mateřských škol ve SO ORP Ústí nad Orlicí ve školních rocích 2016/2017–2021/2022
 (Zdroj: výkazy MŠMT S1-01, Rejstřík škol a školských zařízení, 2022, vlastní zpracování).

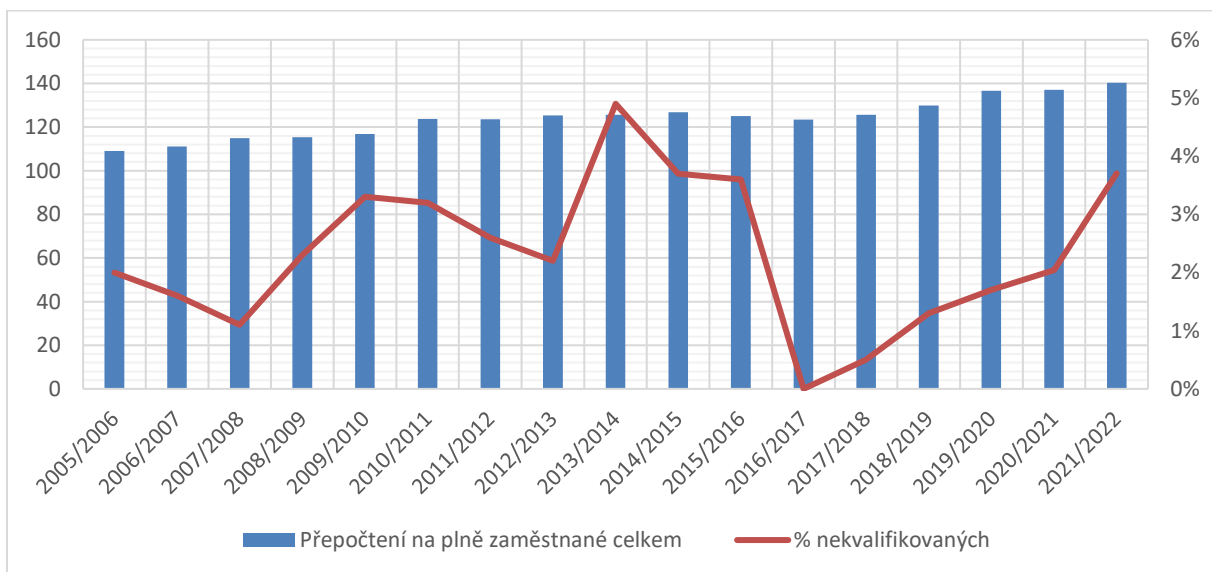
Očekávaný vývoj dětí v mateřských školách lze odvodit od křivky počtu narozených dětí (obr. 15). Největší nárůst v počtu narozených dětí byl zaznamenán mezi roky 2013 a 2014 a dále pak v roce 2019. Od roku 2019 dochází, ale k poklesu počtu narozených dětí. Z celkového pohledu se tento úbytek narozených dětí začne, projevovat po roce 2022, kdy do mateřských škol začnou přicházet nižší počty dětí. Nedá se, ale předpokládat, že by docházelo k hromadnému zavírání mateřských škol, jelikož se jedná o vypočítaný pokles na celé správní obvody ORP. Samozřejmě situace v jednotlivých obcích

může být odlišná. Vše se, ale odvíjí od kapacit jednotlivých mateřských škol (prostorových i personálních), migrace, postoje zřizovatele a preferencí rodičů ve volbě mateřské školy pro své dítě.

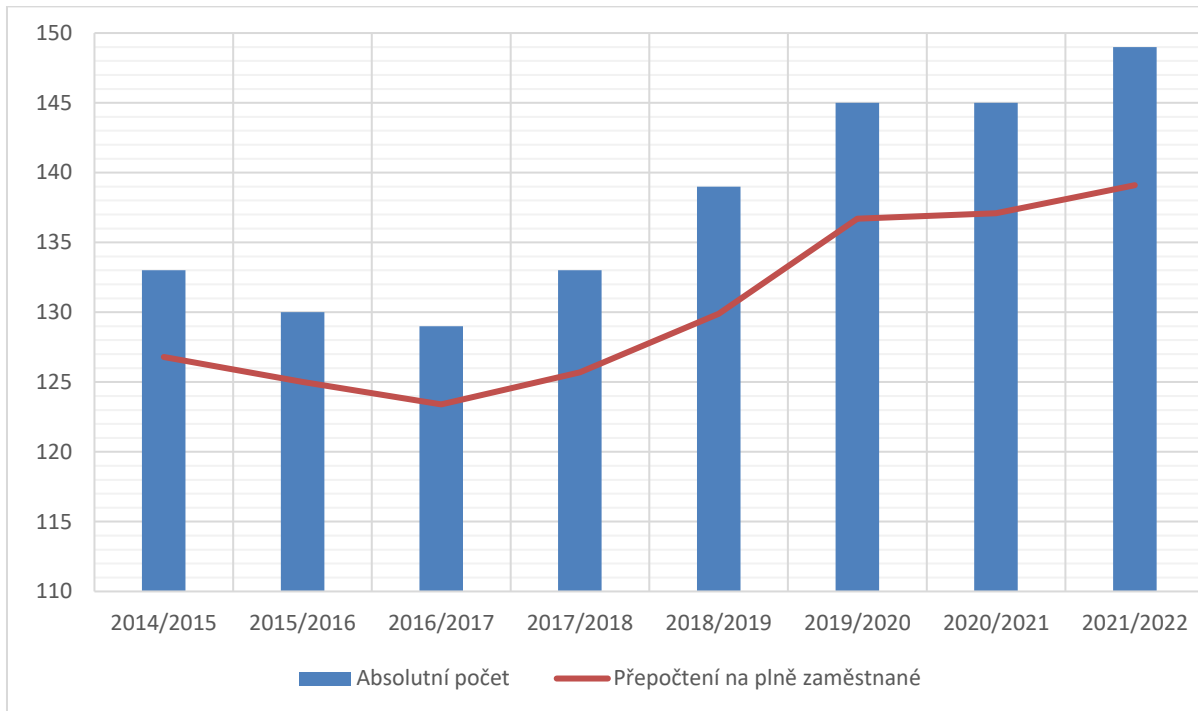

Obr. 16: Počet narozených dětí v obci SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová v letech 2010–2021. (Zdroj: ČSÚ, 2022).

Vývoj počtu učitelů v přepočtu na plně zaměstnané je znázorněn na obr. 17 a v porovnání s absolutním počtem učitelů na obr. 18. Dle celkového trendu počtu učitelů převedeného na plně zaměstnané je vidět nárůst jednotkový nárůst počtu učitelů. Lze tedy konstatovat, že se jedná o stabilní situaci. Z pohledu zastoupení nekvalifikovaných pedagogů v mateřských školách (obr. 17) je zřetelné zavedení povinného vzdělání pedagogických pracovníků pro práci s dětmi. Jestli budou v budoucnu moci učit i nekvalifikovaní pedagogové je závislé na MŠMT. Pokud by k této situaci došlo, pravděpodobně by proběhl procentuální nárůst nekvalifikovaných pedagogů v mateřských školách. V dlouhodobém trendu, ale procento nekvalifikovaných pedagogů nepřevyšuje hodnotou 5 %.

Obr. 17: Vývoj počtu učitelů přepočteného na plně zaměstnané a procenta nekvalifikovaných učitelů působících v mateřských školách v školním roce 2005/2006 až 2021/2022 (Zdroj: výkazy MŠMT R13-01, 2022, vlastní zpracování).

Obr. 18: Porovnání absolutního počtu učitelů k přepočtu na plně zaměstnané za školní roky 2014/2015 až 2021/2022 v mateřských školách (Zdroj: Výkazy MŠMT R13-01, 2022, vlastní zpracování).

Nárůst absolutního počtu učitelů v mateřských školách je dán změnou financování mateřských škol a otevřením dvou nových tříd v České Třebové a mateřské školy v České Třebové. Od školního roku 2016/2017 do školního roku 2021/2021 došlo k nárůstu o 20 učitelů (15,7 úvazků).

Dle výkazu MŠMT R13-01 ve školním roce 2020/2021 působilo v 25 mateřských školách 16 asistentů pedagoga (11,83 úvazků), ve školním roce 2021/2022 bylo v 26 mateřských školách také 16 asistentů pedagoga (12,06 úvazků). Zároveň v mateřských školách fungují nepedagogické pozice školních asistentů, které školy financovaly z výzev Šablon I až III. V novém dotačním období lze ve financování nepedagogických pracovníků z výzev Šablon dále pokračovat.

Investiční a neinvestiční potřeby mateřských škol jsou uvedeny ve strategické části dokumentu MAP, konkrétně se jedná o Strategický rámec MAP a přehled neinvestičních aktivit škol. Projektové záměry zařazené do Strategického rámce MAP mají souhlas zřizovatele se zařazením do tabulky investičních priorit Strategického rámce MAP.

1.1.4.2 Základní vzdělávání

Obcemi SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová je zřízeno celkem 21 základních škol (Tab. 36). Počet základních škol od školního roku 2015/2016 neměnil. V území ještě funguje Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Ústí nad Orlicí, která je zřizována krajem a v České Třebové soukromá základní škola Na rovině, která je od 1. 9. 2022 zapsána v rejstříku MŠMT. Jedná se o tyto základní školy zřizované obcemi:

SO ORP Česká Třebová:

- Mateřská škola a základní škola Třebovice;
- Základní škola a mateřská škola Rybník;
- Základní škola a mateřská škola Pramínek Semanín;
- Základní škola Česká Třebová, Habrmanova ulice;
- Základní škola Česká Třebová, Nádražní ulice;
- Základní škola Česká Třebová, Ústecká ulice.

SO ORP Ústí nad Orlicí:

- Základní škola a mateřská škola J. A. Komenského Brandýs nad Orlicí;
- Základní škola a mateřská škola České Libchavy;
- Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová;

- Základní škola a mateřská škola Jehnědív;
- Základní škola a mateřská škola Libchavy;
- Základní škola a mateřská škola Orlické Podhůří;
- Základní škola a Mateřská škola Řetová;
- Základní škola a mateřská škola Sopotnice;
- Základní škola Dolní Dobrouč;
- Základní škola Hnátnice;
- Základní škola Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332;
- Základní škola Ústí nad Orlicí, Komenského 11;
- Základní škola Ústí nad Orlicí, Třebovská 147;
- Základní škola Ústí nad Orlicí, Školní 75;
- Základní škola Velká Skrovnice

Ve školním roce 2021/2022 se v základních školách, které jsou zřízeny obcemi, vzdělávalo celkem 3 713 žáků v 192 třídách (tab. 26). Ve školním roce 2021/2022 se dle výkazů MŠMT (M3) na Speciální základní škole, mateřské škole a praktické škole Ústí nad Orlicí vzdělávalo 126 žáků.

Dlouhodobě se počet základních škol v zájmové regionu nemění. Počet tříd reaguje na aktuální počty žáků v jednotlivých ročnících, kdy v současné době jsou silnější ročníky zastoupeny hlavně na prvním stupni.

Tab. 26: Celkový počet základních škol zřizovaných obcemi ze SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová v letech 2015/2016 až 2021/2022.

Školní rok	Počet ZŠ	Počet běžných tříd	Počet tříd 1. stupně	Počet speciálních tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet dětí ve speciálních třídách
2021/2022	21	192	119	0	3713	0
2020/2021	21	188	119	0	3722	0
2019/2020	21	184	117	0	3711	0
2018/2019	21	179	115	0	3776	0
2017/2018	21	174	112	0	3714	0
2016/2017	21	176	113	0	3754	0
2015/2016	21	172	109	0	3698	0

Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2022, vlastní zpracování.

Tab. 27 znázorňuje přehled základních škol s rozdělením na úplné a neúplné základní školy ve školním roce 2021/2022. Na Orlickoústecku a Českotřebovsku je celkem 12 neúplných základních škol. V této tabulce jsou uvedeny i počty škol, které jsou zřizované obcemi, krajem nebo jsou soukromé. Úplné základní školy nalezneme v Ústí nad Orlicí, České Třebové, Dolní Dobrouči, Libchavách, Brandýse nad Orlicí a Sopotnici.

Tab. 27: Přehled úplných a neúplných škol ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2021/2022.

Obec	SO ORP	Počet ZŠ	Zřizovatel	Počet úplných škol	Počet neúplných škol
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	1	Obec	1	0
Česká Třebová	Česká Třebová	4	3 školy obec, 1 škola soukromník	3	1
České Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Dolní Dobrouč	Ústí nad Orlicí	1	Obec	1	0
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Jehnědí	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	Obec	1	0
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Rybník	Česká Třebová	1	Obec	0	1
Řetová	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Semanín	Česká Třebová	1	Obec	0	1
Sopotnice	Ústí nad Orlicí	1	Obec	1	0
Třebovice	Česká Třebová	1	Obec	0	1
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	5	4 školy obec, 1 škola kraj	4	1
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1

Zdroj: webové stránky škol, 2022.

Tab. 28: Malotřídní základní školy zřizované obcemi ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2021/2022.

Obec	SO ORP	Počet žáků vzdělávajících se v malotřídní ZŠ	Kapacita školy	Počet jednotřídních	Počet dvoutřídních	Počet trojtřídních	Počet čtyřtřídních
České Libchavy	Ústí nad Orlicí	38	60			1	
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí	66	120				1
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	25	60			1	
Jehnědí	Ústí nad Orlicí	39	40			1	
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí	35	50			1	
Rybník	Česká Třebová	50	80				1
Řetová	Ústí nad Orlicí	38	100			1	
Semanín	Česká Třebová	43	65			1	
Sopotnice ²	Ústí nad Orlicí	41	190 ³			1	
Třebovice	Česká Třebová	35	55			1	
Ústí nad Orlicí ⁴	Ústí nad Orlicí	25	80			1	
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí	20	25		1		

Zdroj: výkazy MŠMT M3, Rejstřík škol a školských zařízení, 2022, vlastní zpracování.

Strukturu malotřídních základních škol lze komentovat na základě tab. 28. V zájmové regionu se nachází celkem 12 malotřídních základních škol. Z těchto 12 základních škol se 11 nachází ve vesnicích. Kromě základních škol v Ústí nad Orlicí, Hnátnici a Velké Skrovnici se vždy jedná o sloučené základní školy s mateřskou školou. Pro porovnání je v tab. 28 uveden počet žáků navštěvující základní školu ve školním roce 2021/2022 a kapacita školy dle Rejstříku škol a školských zařízení. Dle počtu žáků, kteří navštěvují malotřídní základní školu, se poté odvíjí i počet tříd, kolik bude základní škola mít. Nejvíce tříd má Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová a Základní škola a mateřská škola Rybník a to 4 třídy. Nejčastěji jsou malotřídní základní školy trojtřídní, v menším počtu případů dvojtřídní.

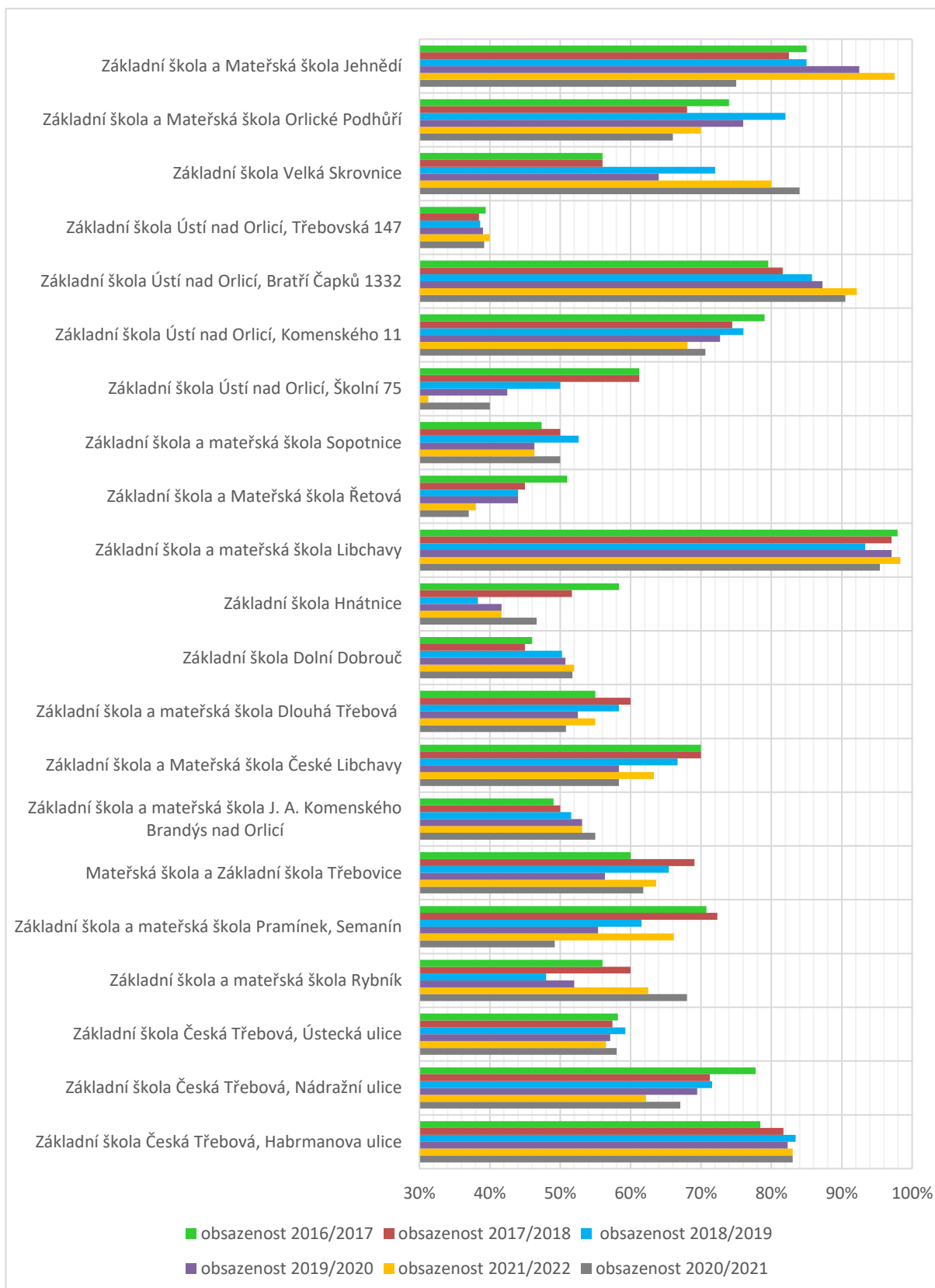
Obsazenost základních škol zřizovaných obcemi SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová je znázorněna na obr. 19. Průměrná obsazenost základních škol za zájmové území byla ve školním roce 2021/2022 65 %. Školou s dlouhodobě nejvyšší obsazeností je Základní škola Libchavy, kdy za posledních šest školních roků obsazenost základní školy dosahuje více než 93 %. Dalšími školami, které dlouhodobě dosahují obsazenost vyšší než 80 % jsou Základní a mateřská škola Jehnědí, Základní škola Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 a Základní škola Česká Třebová, Habrmanova ulice.

Pro školní rok 2022/2023 budou v zájmovém území otevřeny 3 přípravné třídy, a to v Základní a mateřské škole Rybník, Základní škole Česká Třebová, Nádražní ulice a Základní škole Ústí nad Orlicí, Školní 75.

² V ZŠ a MŠ Sopotnice je první stupeň veden jako malotřídní základní škola. Počet žáků je vztahen k počtu žáků na 1. stupni.

³ Kapacita celé základní školy.

⁴ Jedná se o Základní školu Ústí nad Orlicí, Školní 75.

Obr. 19: Obsazenost základních škol zřizovaných obcemi v porovnání s celkovou kapacitou základních škol ve školních rocích 2016/2017–2021/2022 (Zdroj: výkazy MŠMT M3, Rejstřík škol a školských zařízení, 2022, vlastní zpracování).

Tab. 29: Počty tříd a žáků v základních školách zřizovaných obcemi v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2021/2022.

Obec	SO ORP	Počet ZŠ	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na ZŠ	Průměrný počet žáků na třídu
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	1	9	170	170	18,9
Česká Třebová	Česká Třebová	3	60	1333	444	22,2
České Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	3	38	38	12,7
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí	1	4	66	66	16,5
Dolní Dobrouč	Ústí nad Orlicí	1	13	208	208	16,0
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	1	3	25	25	8,3
Jehnědí	Ústí nad Orlicí	1	3	39	39	13,0
Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	11	236	236	21,5
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí	1	3	35	35	11,7
Rybník	Česká Třebová	1	4	50	50	12,5
Řetová	Ústí nad Orlicí	1	3	38	38	12,7
Semanín	Česká Třebová	1	3	43	43	14,3
Sopotnice	Ústí nad Orlicí	1	7	88	88	12,6
Třebovice	Česká Třebová	1	3	35	35	11,7
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	4	61	1289	322	21,1
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí	1	2	20	20	10,0
Celkem		21	184	3711	177	20,2

Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2022.

Jedním z dalších ukazatelů obsazenosti základních škol může být i průměrný počet žáků na třídu (tab. 29). Nejvyššího průměrného počtu žáků na třídu dosahují městské základní školy (Česká Třebová, Ústí nad Orlicí) a základní škola v Libchavách. Naopak nejnižší průměrné počty žáků na třídu jsou v malotřídních školách v Hnátnici a ve Velké Skrovnici. Je nutno zmínit, že počty žáků ve školním roce 2021/2022 v jarních měsících ovlivnil i počet žáků z Ukrajiny, kteří do škol nastoupili. Někteří v zájmovém regionu zůstali jen krátkodobě, přesné počty těch, kteří zůstali v České republice se projeví při vyplňování výkazu M3 v září 2022.

Od školního roku 2016/2017 dochází k nárůstu žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními. Tento nárůst byl způsoben novelou školského zákona a uzákoněním vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, kdy školská poradenská zařízení (PPP a SPC) začala žákům s SVP přidělovat 5 stupňů podpůrných opatření. Tab. 30 znázorňuje vývoj počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v průběhu posledních třech školních roků.

Tab. 30: Počty žáků s SVP v základních školách zřizovaných obcemi v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školních rocích 2019/2020–2021/2022.

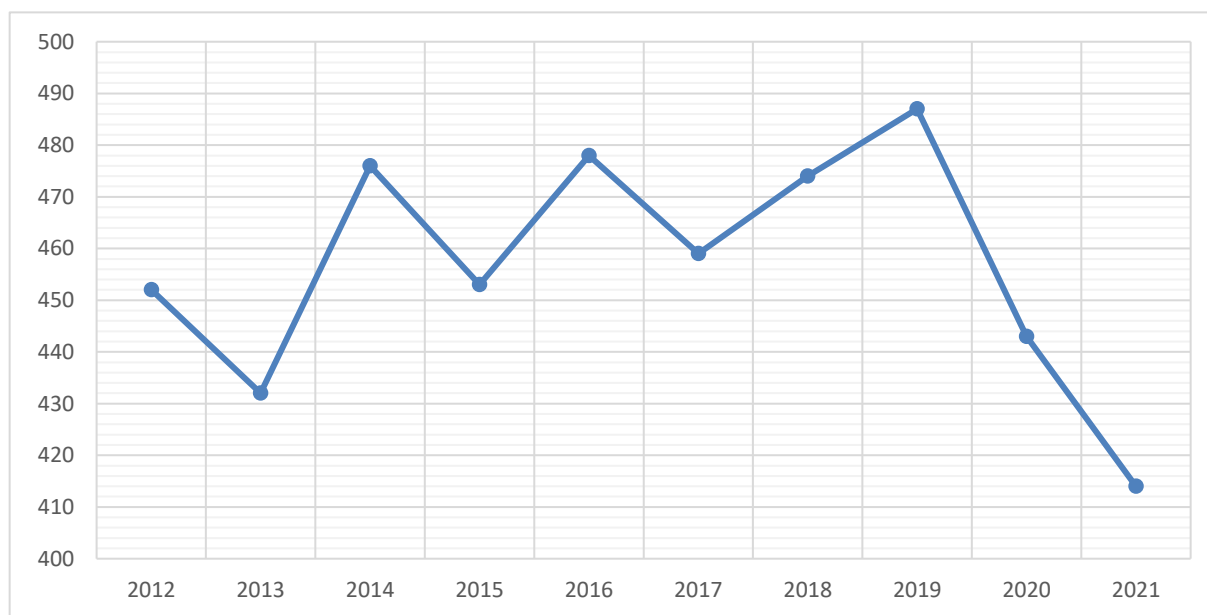
	Žáci s SVP celkem	Nadaní žáci	Žáci s přiznaným podpůrným opatřením
2019/2020	425	3	139
2020/2021	449	5	162
2021/2022	434	5	134

Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2022.

Průměrný počet absencí žáků na základních školách se dle výročních zpráv výrazněji nemění. Průměrný počet omluvených hodin na jednoho žáka se ve školním roce 2020/2021 pohyboval mezi 20-40 zameškanými hodinami. V dotazníkovém šetření, které probíhalo v průběhu léta 2022 byla pedagogům základních škol položena otázka, kolik zameškaných hodin považují za přijatelné. Dotazovaní se shodli, že počet absencí je nutné posuzovat individuálně.

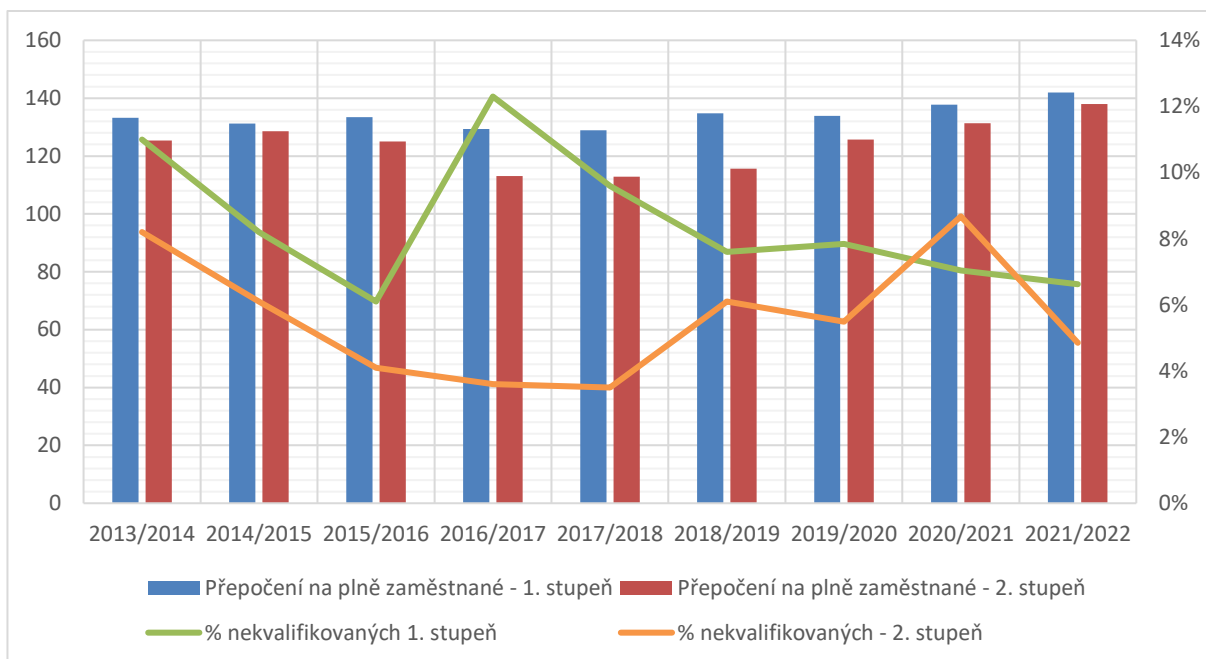
Data o počtu výchovných opatření pro školní rok 2020/2021 byla zjišťována na základě výročních zpráv škol. Dlouhodobě nedochází k výraznějším změnám. Mezi kladnými výchovnými opatřeními (pochvaly třídního učitele, pochvaly ředitele) nelze hledat společného jmenovatele, každá škola má systém nastaven individuálně. Obecně lze říci, že kladná výchovná opatření jsou udělována za výborný prospěch, úspěchy na soutěžích a olympiádách či propagaci školy.

Ve vývoji počtu snížených stupňů z chování lze konstatovat, že vyšší počet těchto výchovných opatření je u devítiletých základních škol, záleží na struktuře žáků, kteří školu navštěvují. Počet 2. stupňů a 3. stupňů z chování se pohybuje v jednotkách. Častěji jsou udělovány důtky třídního učitele nebo ředitele školy.

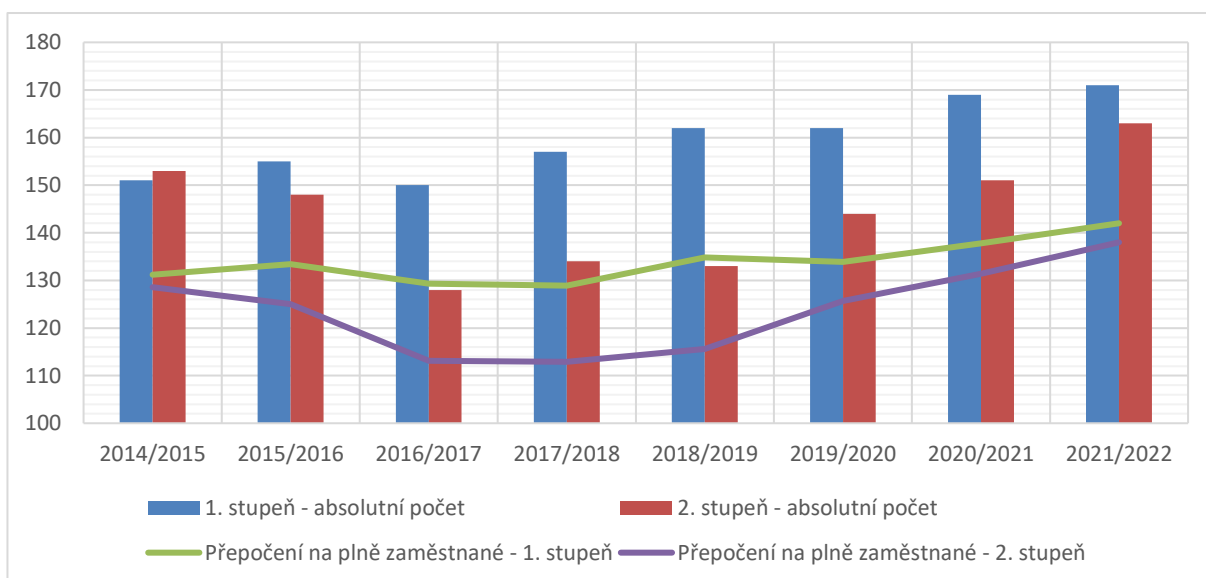
Obr. 20: Počet narozených žáků v letech 2012–2021 v obcích SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová
(Zdroj: ČSÚ, 2022).

Vývoj počtu narozených žáků v letech 2012-2021 je znázorněn na obr. 20. Ve školní roce 2022/2023 nastoupí do 1. tříd základních škol děti narozené v období 1. září 2015 až 31. srpna 2016. V příštích letech lze předpokládat drobný nárůst počtu dětí nastupujících do prvních ročníků. Počet žáků na základních školách je ovlivňován počty odkladů, migrací a preferencemi zákonných zástupců ve vzdělávání svých dětí.

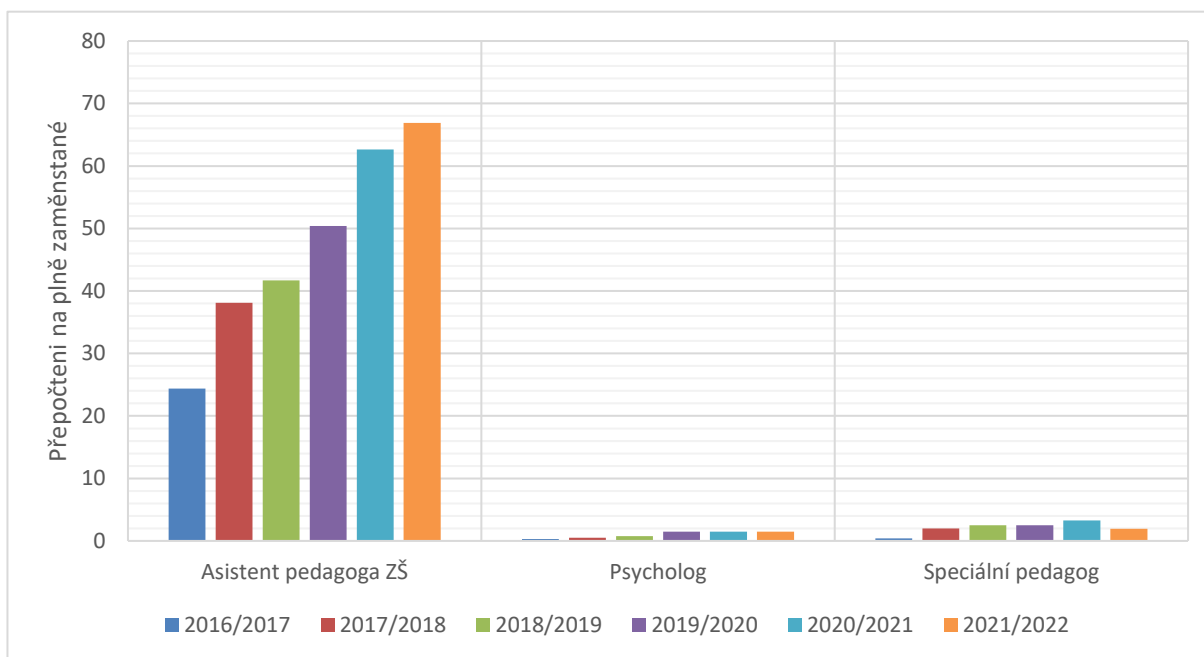

Obr. 21: Vývoj počtu pedagogů přepočteného na plně zaměstnané a procento nekvalifikovaných pedagogů v letech 2013/2014 až 2021/2022 v základních školách zřizovaných obcemi s rozdělením na 1. a 2. stupeň (Zdroj: výkazy MŠMT R13-01, 2022, vlastní zpracování).

Obr. 21 a 22 zobrazují vývoj počtu pedagogů v základních školách v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová. Obr. 21 porovnává počet pedagogů přepočtený na plně zaměstnané s procentem nekvalifikovaných pedagogů, obr. 22 absolutní počet pedagogů s počtem pedagogů přepočteným na plně zaměstnané. Počet pedagogů na 1. stupni byl ve školních rocích 2014/2015 až 2021/2022 bez větších výkyvů. U pedagogů na 2. stupni došlo ve školním roce 2019/2020 k nárůstu počtu pedagogů.

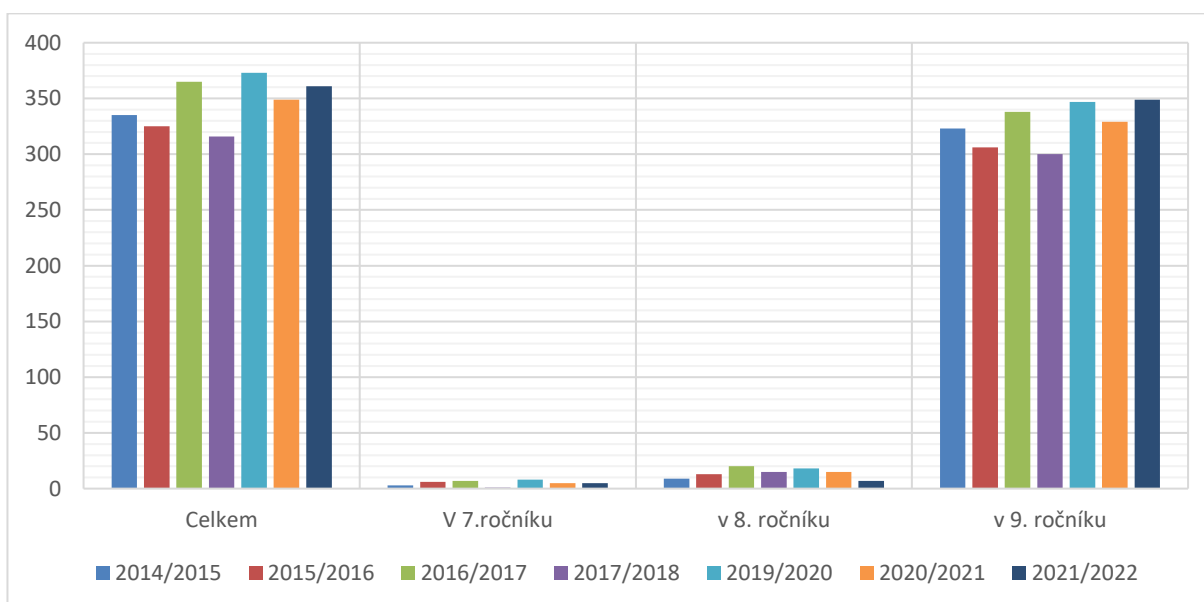

Obr. 22: Vývoj absolutní počtu pedagogů na 1. a 2. stupni v porovnání s počtem pedagogů přepočtených na plně zaměstnané v základních školách zřizovaných obcemi ve školních rocích 2014/2015 až 2021/2022 (Zdroj: výkazy MŠMT R13-01, 2022, vlastní zpracování).

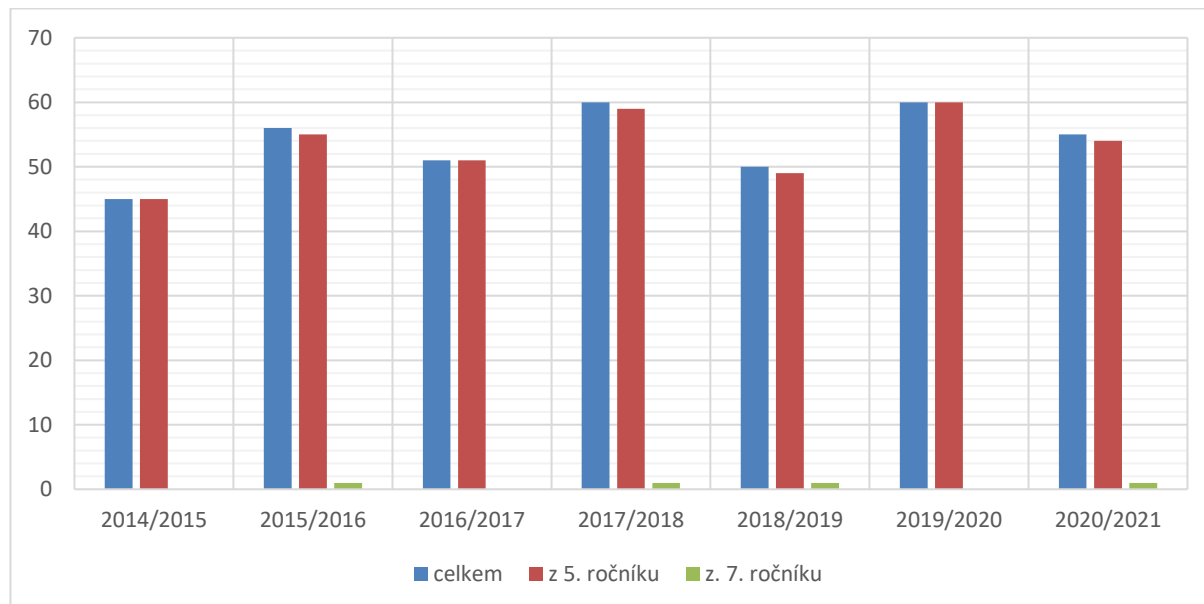
Obr. 23: Vývoj počtu ostatních pedagogických pracovníků v základních školách zřizovaných obcemi ve školních rocích 2016/2017 až 2021/2022 (Zdroj: výkazy MŠMT R 13-01, 2022, vlastní zpracování).

Na obr. 23 jsou zobrazeny počty ostatních pedagogických pracovníků v základních školách. K nejvyššímu nárůstu došlo u asistentů pedagoga. Mezi školními roky 2016/2017 a 2021/2022 vzrostl počet asistentů pedagoga na Orlickoustecku a Českotřebovsku téměř trojnásobně. Důvodem pro nárůst počtu asistentů pedagoga byla pravděpodobně novela školského zákona a vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, kdy v rámci podpůrných opatření také došlo ke změně financování podpory u těchto žáků.

Obr. 24: Vývoj počtu žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v porovnání školních roků 2014/2015 až 2021/2022 ve zřizovaných obcemi ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2022, vlastní zpracování).

Podíl předčasných odchodů ze základního vzdělávání a ukončení povinné školní docházky je znázorněn na obr. 24. Pokud žák ukončí povinnou školní docházku dříve než v 9. ročníku, častěji je to v 8. než v 7. ročníku. Z celkového počtu žáků, kteří ukončí povinnou školní docházku, 4–8 % žáků ji na Orlickoústecku a Českotřebovsku ukončí v 7. nebo 8. ročníku.

Obr. 25: Počet žáků základních škol zřizovaných obcemi, kteří odchází na víceletá gymnázia v porovnání školních roků 2014/2015 až 2020/2021 (Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2022, vlastní zpracování).

Obr. 25 zobrazuje vývoj počtu žáků, kteří odchází z 5. nebo 7. ročníku na víceletá gymnázia. Na Orlickoústecku a Českotřebovsku fungují 2 víceletá gymnázia: Gymnázium Česká Třebová a Gymnázium Ústí nad Orlicí, kdy každé gymnázium otevírá jednu třídu (kapacita 30 žáků) pro žáky z 5. ročníku.

Pro zjištění podílu žáků, kteří skládají standardizované přijímací zkoušky (tj. podíly žáků odcházejících do maturitního studia) byly využity výroční zprávy škol. Ve školním roce 2020/2021 z devítiletých základních škol zhruba 2/3 žáků odešla do maturitního studia.

Zveřejnění výsledků z testování České školní inspekce je pro každou školu dobrovolné a škola není povinná tyto výsledky zveřejňovat. Některé školy ze zájmového území mají výsledky zveřejněny na webových stránkách nebo popsány ve výročních zprávách. V rámci dotazníkového šetření, které probíhalo v létě 2020 se realizační tým snažil analyzovat testování ve školách podrobněji. Dle šetření základní školy dosahují ve většině případů průměrných výsledků, 3 základní školy uvedly, že mají nadprůměrné výsledky. Průměrná frekvence testování je 1x za 2 až 5 let. Nejčastěji jsou základní školy zapojovány do testování z českého jazyka, matematiky, anglického jazyka a obecných dovedností. Nejčastěji jsou testovány 3., 5., 7. a 9. ročníky základních škol. Realizační tým projektu vznesl dotaz na Českou školní inspekci s dotazem, zdali jsou výsledky z testování žáků základních škol souhrnně zveřejňovány. Na základě odpovědi zaslané Českou školní inspekci 3. června 2019, Česká školní inspekce připravuje v rámci systému InspIS DATA možnost pro zřizovatele škol na úrovni obcí nahlížet do výsledků testování. Celý tento proces je v přípravné fázi a probíhají jednání o možnostech a způsobech poskytování dat.

Investiční a neinvestiční potřeby základních škol jsou uvedeny ve strategické části dokumentu MAP, konkrétně se jedná o Strategický rámec MAP a přehled neinvestičních aktivit škol. Projektové záměry zařazené do Strategického rámce MAP mají souhlas zřizovatele se zařazením do tabulky investičních priorit Strategického rámce MAP.

Tab. 31: Dostupnost školních družin a školních klubů ve školách zřizovaných obcemi SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2021/2022.

Obec	SO ORP	Počet základních škol zřizovaných obcemi	Počet oddělení školních družin	Počet žáků navštěvujících školní družinu	Počet oddělení školních klubů	Počet žáků navštěvujících školní klub	Počet ped. pracovníků	Přepočteno na plně zaměstnané
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	1	2	60	0	0	2	2
Česká Třebová	Česká Třebová	3	13	341	1	26	14	11,1
České Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	1	30	0	0	1	1
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí	1	1	28	0	0	2	0,9
Dolní Dobrouč	Ústí nad Orlicí	1	3	90	0	0	3	2,8
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	1	1	18	0	0	1	0,6
Jehnědí	Ústí nad Orlicí	1	1	25	0	0	1	0,7
Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	2	60	0	0	2	1,7
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí	1	1	21	0	0	2	1
Rybník	Česká Třebová	1	2	50	0	0	2	2
Řetová	Ústí nad Orlicí	1	1	21	0	0	2	1
Semanín	Česká Třebová	1	1	25	0	0	1	1
Sopotnice	Ústí nad Orlicí	1	1	25	0	0	1	1
Třebovice	Česká Třebová	1	1	21	0	0	1	1
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	4	15	383	0	0	15	13,3
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí	1	1	20	0	0	1	0,4

Zdroj: výkazy MŠMT Z2-01, 2022, vlastní zpracování.

Každá základní škola zřizovaná obcí provozuje školní družinu (tab. 31), určenou pro žáky prvního stupně. Základní škola Česká Třebová, Ústecká ulice provozuje školní klub, určen pro starší žáky. Celkem školní družiny ve školním roce 2021/2022 navštěvovalo celkem 1 218 žáků a školní klub 26 žáků. Na Orlickoústecku a Českořebovsku je zřizováno celkem 47 oddělení školních družin a 1 oddělení školního klubu, ve kterých pracuje celkem 51 pedagogických pracovníků (41,5 pedagogických pracovníků při přepočtu na plně zaměstnané). Z pohledu obsazenosti byly školní družiny obsazeny z 79,3 % (výkaz MŠMT Z2-01, Rejstřík škol a školských zařízení, 2022).

1.1.4.3 Dostupnost a rozbor školních jídelen

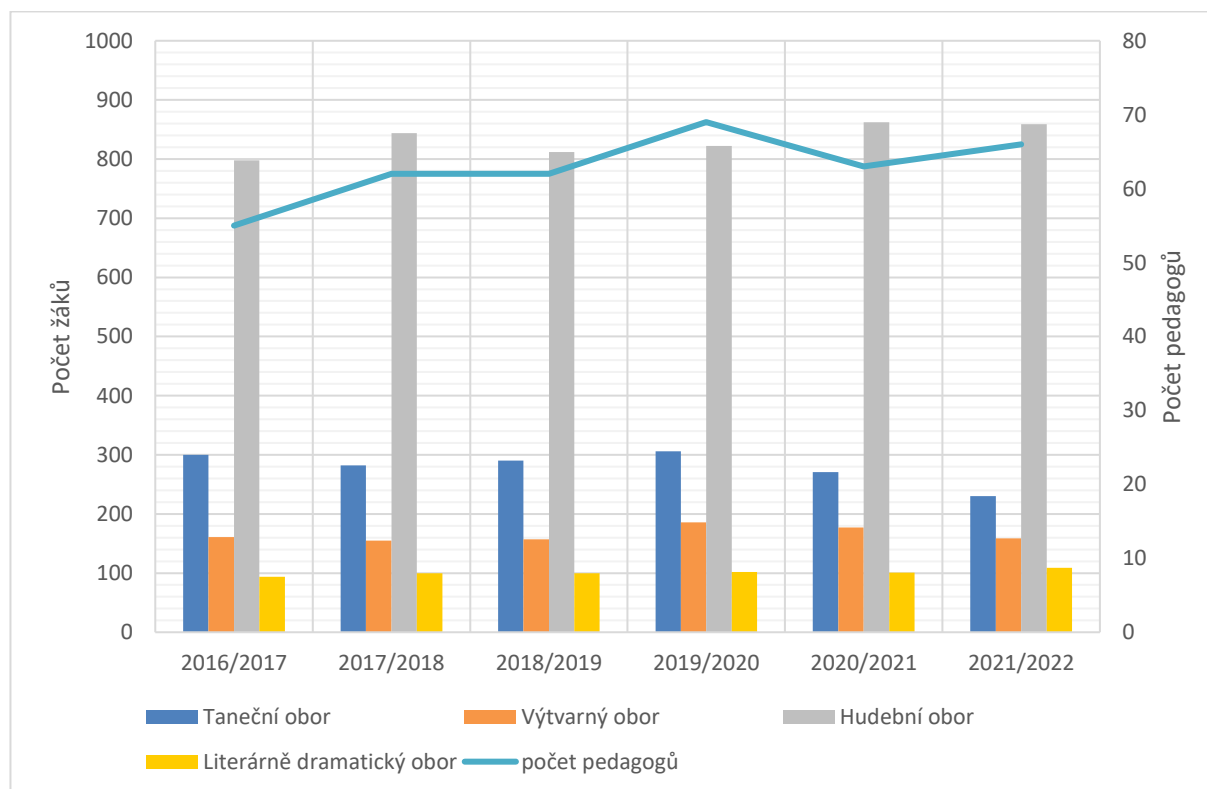
Tab. 32: Základní údaje o školních jídelnách ze SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová.

	2019/2020
Počet školních jídelen	32
Počet školních jídelen – výdejen	8
Celkový počet zaměstnanců	137
Přepočteno na plně zaměstnané	111,1
Počet strážníků	5 562

Zdroj: Výkazy MŠMT Z17-01, 2022.

Celkem bylo na území Orlickoústecka a Českotřebovska ve školním roce 2021/2022 zřízeno 32 školních jídelen a 8 školních jídelen – výdejen (Tab. 32). O 5 562 strážníků se staralo 137 zaměstnanců (přepočteno na 111,1 plně zaměstnaných).

1.1.4.4 Základní umělecké vzdělávání a jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

Obr. 26 Počet žáků a pedagogů na základních uměleckých školách ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školních rocích 2016/2017 až 2021/2022 (Zdroj: výkazy MŠMT S24-01, 2022, vlastní zpracování).

Na Orlickoústecku a Českotřebovska jsou obcemi zřízeny 2 základní umělecké školy (ZUŠ Česká Třebová, ZUŠ Jaroslava Kociana Ústí nad Orlicí) a 2 detašovaná pracoviště základních uměleckých

škol z jiných správních obvodů ORP – v Dolní Dobrouči (pobočka ZUŠ Letohrad) a v Brandýse nad Orlicí (pobočka ZUŠ Choceň).

Ve školním roce 2021/2022 se v ZUŠ v Ústí nad Orlicí a České Třebové vzdělávalo 1357 žáků (obr. 26), které vyučovalo 66 pedagogů. Obě základní umělecké školy nabízí vzdělání v tanečním, výtvarném, hudebním a literárně dramatickém oboru. Nejpočetněji jsou zastoupeny hudební obory.

1.1.4.5 Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

Tab. 33: Základní údaje o domech dětí a mládeže v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová

	Obec	Počet zájmových útvarů	Počet účastníků	Počet pedagogických pracovníků
2015/2016	Česká Třebová	82	815	57
	Ústí nad Orlicí	77	1064	58
2016/2017	Česká Třebová	85	753	73
	Ústí nad Orlicí	75	1083	51
2017/2018	Česká Třebová	86	794	85
	Ústí nad Orlicí	70	1043	51
2018/2019	Česká Třebová	91	775	104
	Ústí nad Orlicí	73	1052	57
2019/2020	Česká Třebová	93	1060	64
	Ústí nad Orlicí	74	752	48
2020/2021	Česká Třebová	82	752	48
	Ústí nad Orlicí	70	900	5
2021/2022	Česká Třebová	80	800	64
	Ústí nad Orlicí	72	1066	53

Zdroj: Výkazy MŠMT Z15-01, 2022.

Ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová fungují 2 domy dětí a mládeže (DDM Duha Ústí nad Orlicí, DDM Kamarád Česká Třebová). Ve školním roce 2021/2022 navštěvovalo 152 zájmových kroužků 1866 účastníků (tab. 33). Zaměření zájmových kroužků je velmi různorodé (jazykové, výtvarné, přírodovědné, hudební, sportovní, taneční, modeláři, počítačové ...).

V oblasti neformálního vzdělávání funguje na Orlickoústecku a Českotřebovsku mnoho organizací – skauti, mladí hasiči, mateřská a rodinná centra (Mateřské centrum Medvídek Ústí nad Orlicí, Rodinné centrum Srdíčko Ústí nad Orlicí, Rodinné centrum Rosa Česká Třebová, Rodinné centrum Hrošík Brandýs nad Orlicí), sportovní sdružení, myslivecká sdružení atd. Jako podpora neformálního vzdělávání v zájmovém území fungují 2 nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, KAMIN Ústí nad Orlicí a zařízení provozované organizací NADĚJE v České Třebové. Zároveň v území fungují volnočasový klub pro žáky – Klub Rébus Česká Třebová.

1.1.5 Zajištění dopravní dostupnosti škol v území

1.1.5.1 Předškolní vzdělávání

V zájmovém území Orlickoústecka a Českotřebovska je v 21 obcích zřízeno mateřská škola zřízena v 15 obcích – pokrytí 71,4 % území.

Mateřské školy jsou zřízeny v obcích: Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, České Libchavy, Dlouhá Třebová, Dolní Dobrouč, Hnátnice, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Rybník, Řetová, Semanín, Sopotnice, Ústí nad Orlicí, Třebovice.

Mateřské školy nejsou zřízeny v 6 obcích: Hrádek, Přívrat, Řetůvka, Sudislav nad Orlicí, Velká Skrovnice, Voděrady. Z těchto obcí existuje dopravní spojení veřejnou dopravou do mateřských škol v blízkém okolí, jak v ranních, tak odpoledních hodinách. Některé mateřské školy z území (např. ZŠ a MŠ Rybník) řeší dopravu dětí do mateřské školy pedagogických dozorem v linkovém autobuse.

Při tvorbě Agregovaného popisu potřeb škol a šetření mezi školami, zástupci škol nevidí dopravní dostupnost veřejnou dopravou jako překážku k docházce dětí do mateřské školy. Ve většině případů „přespolní“ zákonný zástupce do mateřské školy dítě dováží automobilem.

1.1.5.2 Základní vzdělávání

Na Orlickoústecku a Českotřebovsku je z 21 obcí:

- 10 obcí se základní školou s 1.stupněm: České Libchavy, Dlouhá Třebová, Jehnědí, Hnátnice, Orlické Podhůří, Rybník, Řetová, Semanín, Velká Skrovnice, Třebovice;
- 6 obcí se základní školou s 1. a 2. stupněm: Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, Dolní Dobrouč, Libchavy, Sopotnice, Ústí nad Orlicí.
- 5 obcí bez základní školy: Hrádek, Přívrat, Řetůvka, Sudislav nad Orlicí, Voděrady.

Z obcí, které nezřizují základní školu, je možné vyjíždět do nejbližší základní školy v regionu veřejnou dopravou.

Jedním z příkladů dobré praxe byl příklad ze Sopotnice. ZŠ a MŠ provozovaly svozový mikrobus, který svážel žáky do základní školy. V tuto chvíli však svozový mikrobu nejedí, jelikož není dostatek dětí, které by tuto službu využívaly a provozovatel (tedy ZŠ a MŠ) musí také přihlídnout k ekonomické stránce provozu. Jakmile však nastane situace, že bude dostatek dětí a provoz se ekonomicky „vyplatí“, bude opět svozový mikrobus k dispozici.

Na základě šetření mezi školami došlo ke zjištění, že hlavně v menších obcích dochází k úpravě začátku a konce vyučování z důvodu návaznosti na odjezdy a příjezdy linkových autobusů.

Šetření v rámci Popisu potřeb škol také ukázalo, že přechod žáků na 2. stupeň má několik specifík, které zákonní zástupci při výběru základní školy zohledňují. Jedná se o dopravní dostupnost mezi místem bydliště a základní školou, místo výkonu práce rodičů, nabídka zájmových kroužků atd. Tab. 44 znázorňuje přehled obcí s neúplnou základní školou a obcí spádových základních škol, do kterých děti přechází na 2. stupeň.

Tab. 34: Přehled obcí s neúplnou základní školou a spádovou základní školou v SO ORP Česká Třebová a Ústí nad Orlicí

	Obce s malotřídní školou	Obec se spádovou školou
SO ORP Ústí nad Orlicí	České Libchavy	Libchavy, Sopotnice
	Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí, Česká Třebová
	Hnátnice	Ústí nad Orlicí, Letohrad
	Jehnědí	Brandýs nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Choceň
	Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí
	Řetová	Ústí nad Orlicí (příp. Česká Třebová)
	Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí
	Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí, Brandýs nad Orlicí
SO ORP Česká Třebová	Česká Třebová	Česká Třebová
	Rybník	Česká Třebová
	Třebovice	Česká Třebová
	Semanín	Česká Třebová

Zdroj: vlastní šetření.

1.1.6 Sociální situace

1.1.6.1 Sociálně patologické jevy

Prevence sociálně patologických jevů a prevence rizikového chování je na školách ošetřena Minimálními preventivními programy, které zpracovává každá škola na období školního roku. Na základě realizace Minimálního preventivního programu škola realizuje aktivity, jejichž shrnutí je školou prezentováno v rámci výročních zpráv.

Na školách působí školní metodici prevence, kteří mají za úkol přípravu a naplňování Minimálního preventivního programu a spolupracují s pedagogicko-psychologickou poradnou, která je pro ně metodickou oporou. Při Pedagogicko-psychologické poradně Ústí nad Orlicí je zřízeno Krajské centrum primární prevence v Pardubickém kraji, které se školám nabízí preventivní programy.

1.1.6.2 Výskyt sociálně vyloučené lokality

Na základě Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2015⁵ byly na území SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová byly lokalizovány sociálně vyloučené lokality. Jedná se o:

Česká Třebová⁶

Sociálně vyloučená lokalita se v České Třebové nachází v oblasti bývalých kasáren v blízkosti průmyslové zóny (cca 30 minut chůze od centra města). V této lokalitě se nachází 8 bytových bloků s vysokou koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením. V lokalitě žije cca 780 oficiálně přihlášených obyvatel, z nichž tvoří značný podíl Romové. V sociálně vyloučené lokalitě působí nezisková organizace NADĚJE, která poskytuje terénní programy a provozuje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Ve sociálně vyloučené lokalitě má Speciální základní škola, mateřská škola, praktická škola Ústí nad Orlicí detašované pracoviště. Od září 2017 je v budově školy zřízeno detašované pracoviště Mateřské školy Česká Třebová, Vinohrady.

Ústí nad Orlicí

V Ústí nad Orlicí se nenachází sociálně vyloučená lokalita, která by byla lokalizovaná do jedné oblasti. Jedná se o jednotlivé ulice, příp. jednotlivé bytové domy, kde žijí osoby ohrožené sociálním vyloučením.

⁵ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. *Evropský sociální fond Česká republika* [online]. 2015 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr.

⁶ Informace vychází ze Střednědobého plánu rozvoje sociálních a souvisejících služeb Města Česká Třebová 2018–2022. *Město Česká Třebová* [online]. 2017 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: https://www.ceska-trebova.cz/assets/File.ashx?id_org=2175&id_dokumenty=24557.

Mezi organizace působící v oblasti sociálně znevýhodněných obyvatel patří SKP-centrum, o.p.s., Farní charita, Almathea a Abatap. Nejvýznamnější organizací je SKP-centrum, které se zabývá komunitní prací. V Ústí nad Orlicí fungují i dva Asistenti prevence kriminality.

Děti a žáci ze sociálně vyloučené lokality navštěvují – Speciální základní školu, mateřskou školu a praktickou školu Ústí nad Orlicí, Základní školu Ústí nad Orlicí, Třebovská, Základní školu Ústí nad Orlicí, Komenského a Mateřskou školu Ústí nad Orlicí, Sokolská.

Dle zástupců SKP-centrum mají na zlepšení situace největší podíl na zlepšení Asistenti prevence kriminality, kteří pomáhají lidem z problémových lokalit, z nichž sami pocházejí. Pomáhají změnit postoj ke strážníkům a k dodržování norem, ale i zákonů⁷.

1.1.6.3 Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče poskytované v regionu (nízkoprahové kluby, odpolední kluby, rodinná centra, mateřská centra atd.)

V rámci zájmového území existují organizace, které se věnují dětem, mládeži a rodičům. Nízkoprahové kluby pro mládež jsou na Orlickoustecku a Českotřebovsku dva: jeden v České Třebové zřizovaný NADĚJÍ a druhý s názvem KAMIN, který v Ústí nad Orlicí zřizuje Rodinné centrum Srdíčko.

Pod Domem dětí a mládeže Kamarád Česká Třebová funguje volnočasový klub Rébus, který je otevřen každý všední den odpoledne. Dům dětí a mládeže také realizuje na Borku aktivity zaměřené na prevenci kriminality.

Rodinných a mateřských center je v území několik: Mateřské centrum Medvídek Ústí nad Orlicí, Rodinné centrum Rosa Česká Třebová, Rodinné centrum Srdíčko Ústí nad Orlicí, Rodinné centrum Hrošík Brandýs nad Orlicí.

⁷ Komunitní práce v Ústí nad Orlicí. MAS ORLICKO, z.s. [online]. 2018 [cit. 2019-07-23]. Dostupné z: <https://www.masproorlicko.cz/projekty/detail/komunitni-prace-v-usti-nad-orlici>

1.1.7 Návaznost na dokončené základní vzdělávání

1.1.7.1 Vazba na středoškolské vzdělávání – učiliště, gymnázia, obchodní akademie, průmyslové školy apod.

Na zájmovém území Orlickoústecka a Českotřebovska se nachází celkem 6 středních škol. Jedná se o Gymnázium Česká Třebová, Gymnázium Ústí nad Orlicí, Střední školu technickou a dopravní Gustava Habrmána Česká Třebová, Střední školu automobilní Ústí nad Orlicí, Střední školu uměleckoprůmyslovou Ústí nad Orlicí, Vyšší odbornou školu a střední školu zdravotnickou a sociální Ústí nad Orlicí.

V rámci dotazníkového šetření, které proběhlo v rámci Popisu potřeb škol, se prokázalo, že základní školy se středními školami spolupracují (realizace projektových dnů, spolupráce v rámci projektů atd.).

Tab. 35 znázorňuje počet žáků, kteří ve školním roce nastoupili do 1. ročníků středních škol, které sídlí ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová. Ve školním roce 2021/2022 žádný žák nenastoupil na 4letý obor s maturitou ze 8. ročníku a 3 žáci nastoupili na 2–3letý výuční obor z 8. ročníku.

Tab. 35: Počty nově nastoupivších do 1. ročníků středních škol z SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2018/2019 až 2021/2022

	Nově nastoupivší						
	Střední s maturitou (8leté) z 5. ročníku ZŠ	Střední s maturitou (4leté)			Střední s výučním listem (2–3leté)		
		ze 7. ročníku ZŠ	z 8. ročníku ZŠ	z 9. ročníku ZŠ	ze 7. ročníku ZŠ	z 8. ročníku ZŠ	z 9. ročníku ZŠ
2018/2019	61	0	0	360	0	9	113
2019/2020	59	0	0	362	0	5	147
2020/2021	61	0	0	366	0	4	122
2021/2022	60	0	0	397	0	3	130

Zdroj: výkaz MŠMT M8, 2022.

Žáci si mohou po ukončení povinné školní docházky na regionálních středních školách vybrat tyto obory:

- Gymnázium Česká Třebová – čtyřleté studium (gymnázium má také osmiletou větev pro žáky, kteří přechází z 5. ročníku).
- Gymnázium Ústí nad Orlicí – čtyřleté studium (gymnázium má také osmiletou větev pro žáky, kteří přechází z 5. ročníku).
- Střední škola automobilní Ústí nad Orlicí – autoelektrikář (učební obor); autolakýrník (učební obor); autotronik (maturitní obor); dopravní prostředky (maturitní obor); karosář (učební obor); mechanik opravář motorových vozidel (učební obor); provozní technika (nástavbové maturitní studium); průmyslová ekologie (maturitní obor); autotronik/autoelektrikář (učební obor).
- Střední škola uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí – grafický design (maturitní obor); mechanik seřizovač (maturitní obor); modelářství a návrhářství oděvů (maturitní obor);

nástrojař (učební obor); obalová technika (maturitní obor); průmyslový design (maturitní obor); textilní výtvarnictví (maturitní obor); užitá fotografie a média (maturitní obor).

- Střední škola technická a dopravní Gustava Habrmana Česká Třebová – elektrikář (elektromechanik) (učební obor); elektrotechnika (maturitní obor); informační technologie (maturitní obor); mechanik elektrotechnik (maturitní obor); operátor dřevařské a nábytkářské výroby (maturitní obor); provoz a ekonomika dopravy (maturitní obor); strojní mechanik (učební obor); truhlář (učební obor).
- Vyšší odborná škola a střední škola zdravotnická a sociální Ústí nad Orlicí – praktická sestra (maturitní obor); sociální činnost (maturitní obor).

1.1.7.2 Možnosti uplatnění na trhu práce

Tab. 36: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v regionu

Zaměstnavatel	Sídlo	Činnost	Počet zaměstnanců
CZ LOKO, a.s.	Česká Třebová	Výroba železničních lokomotiv a vozového parku	500-999
Orlickoústecká nemocnice	Ústí nad Orlicí	Zdravotnická péče	500-999
RIETER CZ	Ústí nad Orlicí	Výroba strojů a strojírenských komponentů	500-999
SOR Libchavy s.r.o.	Libchavy	Výroba autobusů	500-999
CONTIPRO a.s.	Dolní Dobrouč	Výroba léčiv	250-499
IMS – Drašnar s.r.o.	Česká Třebová	Výroba ostatních plastových výrobků	250-499
Josef Škrkoň-Techplast a.s.	Rybník	Výroba ostatních plastových výrobků	250-499
KORADO a.s.	Česká Třebová	Výroba radiátorů a kotlů	250-499
C.I.E.B. Kahovec s.r.o.	Brandýs nad Orlicí	Výroba sedadel	200-249
L D M, spol. s r.o.	Česká Třebová	Výroba ostatních potrubních armatur	200-249
Moldex Metric	Ústí nad Orlicí	Výroba prostředků pro ochranu sluchu a dýchacího ústrojí.	200-249
Řetězárna Česká Třebová s.r.o.	Česká Třebová	Výroba drátěných výrobků, řetězů a pružin	200-249
Schaltag CZ s.r.o.	Ústí nad Orlicí	Výroba elektrotechnických komponentů	200-249

Zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Ústí nad Orlicí, SO ORP Česká Třebová, ČSÚ, 2019

1.2 Specifická část analýzy

1.2.1 Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.

Tab. 37: Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.

Dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Zákonní zástupci	<p><i>Kvalitní výuku, optimální počet dětí ve třídě, individuální přístup k žákům, odbornost pedagogů, rozvoj klíčových kompetencí.</i></p> <p><i>Kvalitní školní pomůcky.</i></p> <p><i>Bezpečnost dětí.</i></p> <p><i>Možnost volby alternativní výuky.</i></p> <p><i>Finanční dostupnost (stravování, výlety, tvůrčí činnost apod.).</i></p> <p><i>Dostupnost školy (vzdálenost, dopravní dostupnost, bezpečnost).</i></p> <p><i>Nabídka mimoškolních činností.</i></p> <p><i>Provoz MŠ / školní družiny (rozšířený provoz v návaznosti na standardní pracovní dobu rodičů dětí).</i></p> <p><i>Poradenství (výchova, vzdělání a rozvoj dítěte).</i></p> <p><i>Primární prevence nežádoucích jevů ve společnosti ze strany školy.</i></p> <p><i>Možnosti zapojení rodičů.</i></p>	<p><i>Škola přejímá funkci rodiny.</i></p> <p><i>Neplacení školného, školních aktivit.</i></p> <p><i>Neodpovídající požadavky ze strany rodičů.</i></p> <p><i>Neochota spolupracovat se školou.</i></p> <p><i>Aktivní přístup až v případě rušení školy nebo nevyhovující optimalizace.</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p> <p><i>Emailová komunikace.</i></p>	<p><i>Podpora vzájemné komunikace.</i></p> <p><i>Opatření vedoucí ke zvýšení zájmu o školu.</i></p> <p><i>Osvěta principu „škola učí – rodina vychovává“ (součást obecné morálky, časové hledisko – investice do budoucnosti - spěch k výchově nepřispívá).</i></p>
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	<p><i>Respekt ze strany pracovníků školy.</i></p> <p><i>Kamarádké a příjemné prostředí.</i></p> <p><i>Zábava.</i></p> <p><i>Nové informace.</i></p> <p><i>Pocit bezpečí.</i></p> <p><i>Hrát si a objevovat.</i></p> <p><i>Rozvíjet se.</i></p> <p><i>Názorná a atraktivní výuka.</i></p> <p><i>Mimoškolní aktivity.</i></p>	<p><i>Špatné návyky z rodiny.</i></p> <p><i>Neochota ke spolupráci.</i></p> <p><i>Šikana, úrazy, nezvládnutá sociální inkluze.</i></p> <p><i>Nekvalitní vzdělání se negativně projeví v uplatnění, praxi.</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p> <p><i>Žákovské parlamenty.</i></p>	<p><i>Spolupráce s rodinou.</i></p> <p><i>Podpora vzájemné komunikace.</i></p> <p><i>Spolupráce s školskými poradenskými zařízeními.</i></p>

	<i>Vybavení školy.</i>			
Pedagogové a další zaměstnanci	<p><i>Podpora ze strany zřizovatele a zaměstnavatele.</i></p> <p><i>Dobré pracovní podmínky, včetně motivace a odměn (odpovídající plat).</i></p> <p><i>Možnost spolurozhodovat o metodách výuky.</i></p> <p><i>Žáci se zájmem o vzdělání.</i></p> <p><i>Dobrá spolupráce žák-učitel, učitel-vedení školy, zapojení žáků do výuky.</i></p> <p><i>Možnost se rozvíjet, inovace.</i></p> <p><i>Zázemí pro atraktivní výuku.</i></p> <p><i>Zájem rodičů, zapojení rodičů (školské rady).</i></p>	<p><i>Nedostatečná kvalifikace.</i></p> <p><i>Syndrom vyhoření.</i></p> <p><i>Přetíženost a přílišná administrativa.</i></p> <p><i>Nezájem o seberozvíjení se a inovace (zakonzervování).</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p> <p><i>Telefon.</i></p> <p><i>E-mail.</i></p>	<p><i>Podpora dalšího vzdělávání.</i></p> <p><i>Stáže.</i></p> <p><i>Posílení zájmu rodičů o dění ve škole.</i></p> <p><i>Využívání zahraničních zkušeností.</i></p> <p><i>Vytvoření bezpečného prostoru pro sdílení zkušeností.</i></p>
Zřizovatelé mateřských a základních škol a odbory školství ORP	<p><i>Zachování školy v obci, zajištění potřeby občanů obce.</i></p> <p><i>Dostatečné naplnění tříd.</i></p> <p><i>Stabilizované provozní i investiční náklady.</i></p> <p><i>Spokojení občané.</i></p>	<p><i>Nedostatek financí.</i></p> <p><i>Nezajištění dopravní obslužnosti.</i></p> <p><i>Nedostatečná kapacita.</i></p> <p><i>Nepromyšlené legislativní změny.</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p> <p><i>Telefon.</i></p> <p><i>E-mail.</i></p>	<p><i>Podpora čerpání dotací.</i></p> <p><i>Posílení regionální identity, prohloubení zájmu rodičů o místní školu.</i></p> <p><i>Využívání zahraničních zkušeností.</i></p> <p><i>Poradenský servis pro školy a zřizovatele.</i></p>
Veřejnost	<p><i>Uspokojení poptávky a naplnění potřeb obyvatel území.</i></p> <p><i>Spolupráce pro dostatečnou kapacitu škol.</i></p> <p><i>Spolupráce v aktivitách podporující zájem rodičů.</i></p> <p><i>Optimalizace výdajů na provoz a investice.</i></p> <p><i>Kvalitní výuka, odbornost pedagogů.</i></p> <p><i>Zajištění dopravní dostupnosti.</i></p>	<p><i>Nedostatek finančních zdrojů.</i></p> <p><i>Neochota ke spolufinancování.</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p>	<p><i>Příklady dobré praxe.</i></p> <p><i>Prosazování společných zájmů.</i></p>

Média	<p>Náměty pro reportáže, příklady dobré praxe a inovace.</p> <p>Informace.</p>	<p>Vytržení informací z kontextu.</p> <p>Negativní tvář na obce, školy (kvalita).</p>	<p>Partnerství s médii, tiskové zprávy.</p> <p>Webové stránky.</p> <p>Příspěvky do zpravodajů.</p> <p>Webové stránky obcí.</p> <p>Sociální sítě.</p> <p>Telefon.</p> <p>E-mail.</p>	<p>Pravidelná komunikace.</p> <p>Možnost korektury.</p>
Neformální a zájmové vzdělávání	<p>Podpora ze strany zřizovatele a zaměstnavatele.</p> <p>Dobré pracovní podmínky, včetně motivace a odměn (odpovídající plat).</p> <p>Dobrá spolupráce s učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky.</p> <p>Možnost se rozvíjet, inovace.</p> <p>Spolupráce ze strany rodičů.</p>	<p>Nedostatečná kvalifikace.</p> <p>Syndrom vyhoření.</p> <p>Přetíženost a přílišná administrativa.</p> <p>Nezájem o seberozvíjení se a inovace (zakonzervování).</p>	<p>Osobní komunikace.</p> <p>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</p> <p>Pořádané akce.</p> <p>Telefon.</p> <p>E-mail.</p>	<p>Podpora dalšího vzdělávání.</p> <p>Stáže.</p> <p>Využívání zahraničních zkušeností.</p>

Zdroj: vlastní zpracování.

1.2.2 Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Hodnocení významnosti rizik vychází z hodnocení předpokládané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (P) a dopad (D) se hodnotí na škále od 1 (velmi malá pravděpodobnost) až 5 (velmi vysoká pravděpodobnost). Významnost rizika je pak součinem pravděpodobnosti a dopadu.

Tab. 38: Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Název rizika		Hodnocení rizika			Opatření
		Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	Významnost rizika (P*D)	
Finanční rizika	Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	5	15	Využití dotačních programů; spolupráce se zřizovateli
	Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	Využití dotačních programů; stanovení standardu (prostorové, materiálové a technické podmínky, pasportizace); rozumné zatížení obecního rozpočtu nezbytnými výdaji (kanalizace apod.)
	Nedostatek financí na platy	3	5	15	Využití dotačních programů, reforma financování škol; sloučení některých tříd (malotřídky)
	Finanční náročnost mimoškolních aktivit	3	4	12	Využití dotačních programů; spolupráce mezi jednotlivými subjekty snižující náklady mimoškolních aktivit (např. využívání prostorů atd.); podpora a práce s rodinou dětí a žáků ze sociálně vyloučených lokalit
Organizační rizika	Nezvládnuté změny související s inkluzí	3	4	12	Dostatek asistentů pedagoga; informovanost a znalost pedagogických pracovníků
	Nedostatek dětí/příliš mnoho dětí, nedostatečná kapacita MŠ/ZŠ/školní družiny	3	3	9	Optimální naplněnost tříd (sledování demografické křivky); podpora malotřídních škol; zajištění dopravní dostupnosti; rozšíření kapacity a nabídky škol; příspěvky na dopravu, školní autobus; kombinace školních družin a školních klubů v rámci malotřídních škol

	Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	3	3	9	Jednání k obnově spojů, optimalizace dopravní obslužnosti (jednání ředitele a zřizovatele školy s objednavatelem veřejné dopravy, přizpůsobení rozvrhu příjezdu a odjezdu spojů); školní družina, zájmové kroužky s vazbou na dopravu (smysluplné využití času do odjezdu spoje)
	Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje (normativy dostatečně nezohledňují malotřídní školy, kdy je více ročníků v jedné třídě, nároky na přípravu pedagoga)	3	5	15	Reforma financování škol
	Jiná organizace výuky při distančním vzdělávání (část žáků dětí prezenčně ve škole, část žáků na distančním vzdělávání)	4	5	20	Vzájemné sdílení zkušeností s pedagogy z jiných škol, osvěta, vzájemná spolupráce.
Právní rizika	Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	4	4	16	Upozornění na dopady změn legislativy (posílení vyjednávací pozice, spolupráce při řešení problematiky v území)
Technická rizika	Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ a zájmového a neformálního vzdělávání	3	3	9	Využití dotačních programů; zajištění finančních zdrojů na straně obce (rozumné zatížení obecního rozpočtu nezbytnými výdaji, priority politiky obce); dlouhodobě připravené projekty čekající na vhodný dotační titul
	Zastaralé či nevyhovující vybavení jak pro pedagogy, tak pro žáky pro případné zapůjčení domů při distanční výuce	4	4	16	Využití dotačních programů; zajištění finančních zdrojů na straně obce (rozumné zatížení obecního rozpočtu nezbytnými výdaji); najít sponzora-spolupráce s firmami; dlouhodobě připravené projekty čekající na vhodný dotační titul
Věcná rizika	Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ v místě bydliště (preferance v místě zaměstnání – časově a dopravně výhodné, dítě pod dohledem, snížení cestovních výdajů, problematika pracovní doby)	2	2	4	Motivace rodičů a dětí (posílení zájmu dětí o docházku v místní škole, nabídka volnočasových aktivit, servis rodičům rozšířený provoz školní družiny, zapojení rodičů do aktivit školy – vazba rodiče-škola, děti-škola, umístění školy blízko sociálně vyloučené lokality apod.)
	Rostoucí věkový průměr pedagogického sboru	4	3	12	Motivace budoucích učitelů; spolupráce s vysokými školami;

				finanční zajištění učitelů; podpora prestiže učitelských oborů
Rodičovská skepse vůči malotřídním školám	2	4	8	Příklady dobré praxe, osvěta malotřídních škol (kladné hodnocení žáků z malotřídních škol učiteli na 2. stupni oproti žáků jednotřídek, lepší soustředění, pomoc mladším, slabším, ohleduplnost, tolerance aj., naopak malotřídní škola klade vyšší nároky na učitele); používání alternativních metod výuky, které jsou pro rodiče atraktivní; rozšíření nabídky malotřídních škol
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, přetíženosť, vyšší nároky na kvalitu učitelů v případě malotřídek)	3	4	12	Motivace ze strany obce ve spolupráci s vedením školy (lepší pracovní podmínky, ubytování); vzdělávání a relaxace učitelů; finanční motivace
Špatné řízení školy např. úřednické rozhodnutí o zrušení zařízení z důvodu malé obsazenosti školy	3	3	9	Výběr kvalitního vedení škol; zpětná vazba od žáků, rodičů a zaměstnanců školy (spokojenosť s vedením, kvalitou výuky apod.). zapojení do aktivit školy (školní rada); sledování kvality školy ze strany obce ve spolupráci s Českou školní inspekcí
Nízká kvalita výuky	3	3	9	Využití dotačních programů; sledování kvality výuky ze strany obce ve spolupráci s Českou školní inspekcí; spolupráce škol (setkávání ředitelů a učitelů škol v rámci území, předávání zkušeností, posílení regionální identity); podpora dalšího rozvoje osobností pedagogů a jejich zkušenosti.
Zvýšené počty žáků cizinců ve školách jako důsledek migračních vln	3	3	9	Využití cizojazyčných didaktických materiálů, spolupráce s příslušnými orgány a specialisty, sdílení zkušeností a didaktických materiálů mezi pedagogy v rámci a mimo školu, další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na vzdělávání cizinců.

Zdroj: vlastní zpracování.

ZDROJE:

- Charakteristika správního obvodu Česká Třebová. *Český statistický úřad* [online]. 2022 [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_spravniho_obvodu_ceska_trebova.
- Charakteristika správního obvodu Ústí nad Orlicí. *Český statistický úřad* [online]. 2022 [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_spravniho_obvodu_usti_nad_orlici.
- *Nemocnice Pardubického kraje: Výroční zpráva pro rok 2018* [online]. 2018 [cit. 2019-07-24]. Dostupné z: <http://www.nempk.cz/sites/default/files/nemocnice-pardubice/obsah/stranky/vyrocnizprava/soubory/nemocnicepardubickehokrajeasvyrocnizpravazarok2018.pdf>.
- *Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. 2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>.
- *Veřejná databáze údajů: Český statistický úřad* [online]. 2022 [cit. práce s databází 06-08/20220]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=home>
- Webové stránky jednotlivých obcí.
- Agregované výsledky dotazníkového šetření MŠMT na mateřských a základních školách pro potřeby Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.
- Výkazy MŠMT – M3, M8, R13-01, S1-01, S24-01, Z02-01, Z15-01, Z17-01.
- Výroční zprávy škol za školní roky 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021.
- Tematické zprávy ČSI.
- Vlastní dotazníková šetření – Popisy potřeb škol (2018, 2020), Agregovaný popis potřeb škol (2020), dotazníkové šetření k rovným příležitostem (2022), dotazníkové šetření k online výuce (2020).
- Zdroje u strategických dokumentů jsou uvedeny přímo u daného strategického dokumentu.